

Szerencsi Tankerületi Központ

Taktakenézi Petőfi Sándor Általános Iskola

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM azonosító: 029221

2025. szeptember 1-től

**„ S OLY JÓLESIK NEKEM ODATEKINTENEM,
HOL EGY KIS VIDÁMSÁG VAN E SZOMORÚ VILÁGBAN”**

(Petőfi Sándor)

Tartalom

Bevezető	6
Az intézmény bemutatása.....	6
NEVELÉSI PROGRAM	8
A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....	9
Az iskolában folyó nevelő – oktató munka pedagógiai céljai.....	10
Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai feladatai	13
Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai eljárásai.....	15
Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai eszközei	17
Kulcskompetenciák, a kompetenciaalapú oktatás pedagógiai feltételrendszerének kialakítása.....	32
A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	32
A teljeskörű egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	35
A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	38
A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.....	48
A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	51
A sajátos nevelési igényű tanulók ellátása	52
A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók nevelése, oktatása...	56
Fejlesztő pedagógiai programok és eszközök alkalmazása.....	57
A kiemelten tehetséges tanulók nevelése	60
A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló.....	61
A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátása.....	62
A tartós gyógykezelés alatt álló tanuló.....	63
A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....	63
A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje	64
A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei	66
Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség szakmailag indokolható határidejét	67
Iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai, szükség esetén különbözeti vizsgával, egyéni segítségnyújtással, türelmi idő biztosításával vagy évfolyamisméltléssel	67
HELYI TANTERV	69
Bevezető	70
Iskolánk által alkalmazott helyi tantervi óraszámok	71
A helyi tanterv óraszámjai.....	73
A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyagát, az ehhez szükséges	

kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése.....	77
Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	77
A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai	79
A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei	80
A magatartás és szorgalom értékelésének elvei	83
A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése és oktatása esetén a helyi tanterv a fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő program	86
A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program.....	98
Magasabb évfolyamba lépés feltételei	100
Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	102
Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása	102
A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei.....	103
A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	104
Képesség kibontakoztató és az integrációs felkészítés.....	120
Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek .	124
Iskolai egészségnevelési program	125
Az egészséges életmód fejlesztési programja	128
Az iskola környezeti nevelési elvei	132
A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek	135
Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógia módszerek.....	136
A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek	139
Záró rendelkezés.....	141
Legitimáció.....	142
Mellékletek	143
I.számú melléklet: A tanulmányok alatti vizsga szabályzata	143

Az iskola pedagógiai programja meghatározza az iskolában folyó nevelés-oktatás rendszerét, az intézmény tevékenységét, cél- és feladatrendszerét, követelményeit, fejlesztési elképzeléseit.

A Pedagógiai Programra vonatkozó jogszabályi előírások

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. Rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- Irányelvek a nemzetiségi oktatáshoz
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához

Bevezető

Küldetésnyilatkozat

Iskolánk, a Taktakenézi Petőfi Sándor Általános Iskola elkötelezi magát minden belső és külső tevékenységében, hogy partnerei igényeit minél teljesebb körben törekszik kielégíteni, rugalmasan alkalmazkodva az intézményünket érintő kihívásokhoz.

Célunk, hogy színvonalas oktatással szilárd alapműveltséget, biztos alapkészségeket nyújtsunk tanulóinknak, biztosítva számukra a képességeiknek megfelelő továbbhaladást.

Feladatellátási helyünk által kitűzött, a legnagyobb kihívásra fókuszáló intézményfejlesztési fő tevékenységek megvalósítása által az alacsony társadalmi státuszú családok gyermekeinek kompetenciáit úgy próbáljuk fejleszteni, hogy az általunk középiskolába beiskolázott tanulók a középiskolákból se morzsolódjanak le képességeik miatt.

Az általános alapok fejlesztésén túl fontosnak tartjuk a tehetséges tanulók felismerését, fejlődésük elősegítését, támogatását, egyidejűleg a lemaradó tanulási nehézségekkel küzdő tanulók felzárkóztatását.

A tanulókat olyan ismeretek birtokába juttatjuk, amely segíti őket a pályaválasztásban, továbbtanulásban.

Segítünk abban, hogy diákjaink harmonikus, kiegyensúlyozott, a felnőttek világában is boldogulni tudó emberekké váljanak.

Mindezeket jól felkészült, szakmailag igényes, megújulásra képes, a minőség iránt elkötelezett, segítőkész, munkakörülményeikkel elégedett munkatársakkal és a velük együttműködő szülőkkel valósítjuk meg.

Az intézmény bemutatása

Az intézményfejlesztés, intézményi innováció

Iskolánk sikeresen igazodik a változó környezeti elvárásokhoz, a társadalom képzési igényeihez. A megújulás fókuszában a pedagógiai hatékonyság és a tanulók eredményességének növelése áll. Kiemelt feladatunk az általános emberi értékek, normák közvetítése, elsajátíttatása és alkalmazásának gyakorlása, ezért minden dolgozónk, pedagógusunk elkötelezett az egyéni fejlesztésen alapuló, a gyerekek egyéni képességeit figyelembe vevő inkluzív nevelés, oktatás iránt.

A pedagógiai folyamatok helyi környezete - kedvezőtlen

Az intézmény esélyeit közismert módon közvetlenül befolyásolja, hogy a beérkező tanulók milyen kultúrát, kommunikációs képességeket, ízlést, előismereteket magatartási szokásokat stb. hoznak magukkal. Az általános iskolai teljesítmények szorosan függenek az elsődleges, családi szocializáció színvonalától.

Sajnos ez iskolánkban nagyon kedvezőtlen. A tanulók túlnyomó többségét munkanélküli, segédmunkás és betanított munkás szülők gyermekei teszik ki, így jóval több tanári és tanulói erőfeszítésbe kerül a magasabb átlagteljesítmény elérése.

A nevelőtestület személyi összetétele - kedvező

A nevelőtestület minden tagja képesített, gyakorlott pedagógus.

A nevelőtestület stabil, 50%-a helyi lakos, mindegyik korosztály képviselői arányosan vannak jelen.

A nevelőtestület pedagógiai beállítottságára jellemző a nevelő-oktató szemlélet, a másság elfogadása, empátia, hatékony módszerek alkalmazása.

A pedagógiai munka tárgyi környezete - kedvező

Az iskolaépület műszaki, esztétikai, higiéniai stb. állapota nagyon jó. Az iskolai berendezések, felszerelések, eszközök biztosítottak, a mai kor követelményeinek megfelelnek. Tornaterem, könyvtár, informatika terem, fejlesztő szoba, interaktív táblák, fejlesztő eszközök segítik az oktató-nevelő munkát.

Az intézményi légkör

Az intézményi légkör igazi magva: az önmagát kipróbált, innovatív közösség megalapozott önbizalma.

A nevelőtestület rugalmas megküzdőképességének fejlesztése érdekében célunk egy szervezet-fejlesztési program kidolgozása és működtetése. Több kutatás is azt mutatja, hogy ha nem is egyetlen és egyedüli sikerkritérium, de mind a tanári, mind a tanulói munkára egyértelműen jelentős pozitív hatást gyakorló tényező lehet a pedagógusok közti rendszeres együttműködés, a közös tanulási tevékenységekben való részvétel.

Ezért kiemelt figyelmet fordítunk a belső partnerség kialakítására és az egymástól tanulás erősítésére.

Ennek érdekében:

1. Kiemelt figyelmet fordítunk a nevelőtestületen, illetve feladatellátási helyen belül a partneri, szakmai együttműködések, valamint az ezeket támogató gyakorlatok feltárására és rögzítésére.
2. Külön anyagi ráfordítást nem igénylő közösségfejlesztést és közvetve a lemorzsolódás megelőzését is szolgáló tevékenységeket tervezünk, a módszereket leírjuk és a mindennapi gyakorlatba ültetjük. Olyan **Intézményfejlesztési mikrocsoportot működtetünk**, amelynek dedikált feladata a közösségfejlesztés, mind humán, mind szakmai oldalról.

NEVELÉSI PROGRAM

A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Az iskolában folyó nevelő – oktató munka pedagógiai alapelvei

Pedagógiai alapelvünk, hogy:

- Az iskola típusának megfelelő értékrend meghatározása;
- Gyermekközpontúság, életkori sajátosságoknak megfelelő bánásmód, tiszteletben tartva a tanuló autonómiáját, érzésvilágát;
- Tehetségek felismerése, gondozása;
- A gyermeki személyiség tudatos megismerése és fejlesztése;
- Helyi és iskolai, kisebbségi kultúra, hagyományok ápolása;
- Esély a fogyatékkal élőknek;
- Tanulók és pedagógusok belső és külső motivációjának erősítése;
- Harmonikus kapcsolattartás a szülőkkel és a segítő intézményekkel;
- Alapvető jelentőséget tulajdonítunk a kulcskompetenciák kialakításának, az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges motívumok és tanulási képességek kiművelésének;
- Kiemelt figyelmet fordítunk a különböző kultúrák iránti nyitottságra;
- A nevelő vezető, irányító, kezdeményező szerepe érvényesül a pedagógiai légkör kialakításában, a tanulók aktivitásának kibontakoztatásában, tevékenységük megszervezésében, személyiségük fejlesztésében;
- A közösségek biztosítanak terepet a növendékek önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kibontakoztatásához;
- Az iskolánk a tanulókat felkészíti az önálló ismeretszerzésre és önművelésre, ennek feltétele a tanulási képességek és szilárd alapkészségek kialakítása;
- A tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a tevékenység-központú tanítási gyakorlatot honosítjuk meg, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére;
- Segítjük szociális érzékenységüket, kialakítjuk az együttműködés képességét,
- Minden tanulónak biztosítjuk az egyéni adottságai, képessége és tehetsége szerint az
- önmegvalósítás lehetőségét;
- Az egyéni szükségletek szerint megfelelő feltételeket nyújtunk gyermekeinknek a tanulási
- esélyegyenlőség megteremtéséhez;
- Kiemelt szerepet fordítunk az SNI tanulók integrált oktatására, fejlesztésére
- A kompetencia alapú oktatás során az ismereteket – készségeket és attitűdöket
- kölcsönhatásban fejlesztjük;
- Hatékony felzárkóztató munkával támogatást adunk a szociokulturális hátrányok leküzdéséhez;
- A minőségi oktatás támogatásával (tehetséggondozás) – a kultúra segítségével
- A képesség-kibontakoztató felkészítés a személyiségfejlesztés, a közösségfejlesztés segítségével járul hozzá a tanulási kudarcból, a szociális hátrányból eredő lemaradás

- csökkentéséhez, a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatásához, tanulási, továbbtanulási esélyének növeléséhez.
- Egyéni képességfejlesztő program alkalmazásával – segítjük a tanulók – lemorzsolódás-mentes továbbhaladását.

Az iskolában folyó nevelő – oktató munka pedagógiai céljai

Az iskola célja:

- Minőségi oktatással szilárd alapműveltséget, biztos alapkészséget, teljesítményképes tudást nyújtani a tanulóknak, hogy legyenek képesek önálló ismeretszerzésre, a szerzett ismeretek alkalmazására.
- Harmonikus személyiségű, egészséges tanulók nevelése. Legyenek képesek munkavégzésre; alakuljon ki a felelősségtudatuk, rendelkezzenek önismerettel, találják meg önkifejezési módjukat.
- Ragaszkodjanak hazájukhoz, lakóhelyükhöz, tudjanak a természettel harmóniában élni.
- Fogadják el a másságot, segítsék a szociálisan hátrányos helyzetű társaik beilleszkedését a közösségbe.

Ezáltal járul hozzá ahhoz, hogy tanulóink:

- a haza felelős polgárává váljanak;
- kifejlődjék bennük a hazafiság érzelmvilága;
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyenek szert;
- megtalálják helyüket a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;
- törekedjenek a tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására;
- legyenek képesek felelős döntések meghozatalára a maguk és a gondjaira bízottak sorsát illetően;
- váljanak képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;
- ismerjenek meg és értsék meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat;
- tartsák értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.

Az alsó tagozaton nagy figyelmet fordítunk;

- az óvodából az iskolába történő átmenetre;
- az iskolai szokás és munkarend megismertetésére;
- az alapkészségek kialakítására és megszilárdítására;

Célunk, hogy:

- az iskolába lépő kisgyermekben óvja és **fejlessze a megismerés, a megértés és a tanulás**
- **iránti érdeklődést és nyitottságot;**
- **az iskola vezesse át a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az intézményi tanulás tevékenységeibe;**

- **tegye fogékonyá** a tanulót saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a társadalom értékei iránt;
- az intézmény **adjon teret** a gyermek játék- és mozgás iránti vágyának;
- az intézmény **segítse** a gyermek természetes fejlődését, érését;
- az intézmény vegye figyelembe - ebben az életkorban különösen jelentős - egyéni különbségek kezelését
- a tanuló merje kifejezni és felvállalni érzelmeit;
- az intézmény a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában **elemi ismereteket közvetítsen, alapvető képességeket és alapképességeket, kulcskompetenciákat fejlesszen**;
- szeressék és óvják természeti környezetüket;
- az **olvasás iránti kedv** felkeltése, fenntartása;
- mélyrehatóan alapozzuk meg az **alapképességek elsajátítását**; - olvasás, írás, természetismeret, matematika - területén

A felső tagozaton előtérbe helyezzük

- a kompetenciák fejlesztését;
- a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását;
- lehetőséget biztosítunk a tehetséggondozásra;
- a felvételi előkészítésre.

Célunk:

- az iskola folytassa az első szakasz nevelő-oktató munkáját, a képességek, készségek fejlesztését;
- vegye figyelembe, hogy a 10 -12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz;
- vegye figyelembe, hogy 12 – 14 éves kortól (serdülőkor kezdete) a tanulók ismeretszerzési folyamatában előtérbe kerül az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás;
- **az alapképességek kimunkálása** (írás, értő olvasás, számolás, beszéd) **és differenciált fejlesztése**;
- a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyerekeket - érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően **készítse fel a továbbtanulásra**, társadalomba való majdani beilleszkedésre;
- alapozza meg a felkészülést a jogok és kötelességek törvényes gyakorlására;

- magas színvonalú és sokrétű ismeretátadással **fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó képességét, készségét és a kreativitását;**
- tudatosítsa a gyermekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető erkölcsi **értékeket**, erősítse meg a **humánus magatartásmintákat, pozitív szokásokat**, és a gyermek **jellemét** formálva szolgálja a személyiség kiteljesedését;
- segítse diákjait abban a folyamatban, amelyben **művelt emberré, szabad és gazdag személyiséggé, felelős polgárrá, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberekké válhassanak;**
- a **személyiségfejlesztés céljait szolgálja** a tevékenységre nevelés (tanulás, munka, közéleti- és szabadidős tevékenységek), a képességek fejlesztése (értelmi, érzelmi, akarat- és testi, a nyelvi-kommunikációs, a matematikai, a természettudományos; a történelmi, társadalmi, politikai, az esztétikai, a szomatikus és a technikai nevelés területei) és a szükségletek alakítása képezze;
- fejlessze a tanulóban azokat a képességeket, készségeket, amelyek **a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolathoz** szükségesek;
- a tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során **fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját;**
- a **pedagógiai munka középpontjában a egyénre szabott fejlesztés álljon – egyéni képességfejlesztő program alkalmazása;**
- a tárgyi tudás mellé a gyermekek szerezzék meg mindazokat az együttműködési, **kommunikációs képességeket** is, amelyek segítségével tudását önmaga és a mások számára hasznosítani tudja;
- a gyermekekben alakuljon ki a reális önértékelés képessége, **a teljesítmény- és sikerorientált beállítódás**, az egészséges önbizalom és a kockázatvállalás bátorsága;
- a „**tanulás tanulása**” és az **önálló ismeretszerzés** képességének kialakítása minden
- gyermek számára elérhetővé váljon,
- az **informatika alkalmazása, a digitális írástudás elterjesztése (IKT felhasználása, alkalmazása)** és az **idegen nyelvek tanulása iránti igény fejlesztése is járuljon** hozzá az alapképesség kialakításához;
- alakítsa ki az egyéni életélés kultúráját, a konstruktív életvezetés képességét;
- ismerje és alkalmazza a **közösségi együttélés pozitív magatartásformáit;**
- legyen képes az **asszertív (egészségesen önérvényesítő) viselkedésre**, ugyanakkor
- **tanúsítson önuralmat, toleranciát másokkal szemben;**
- **személyiségében legyen: humánus, erkölcsös, fegyelmezett, kötelességtudó, nyitott, kreatív;**
- **alakítsa ki a saját hatékony tanulási stratégiáját, célszerűen alkalmazza a**

tanulási

- módszereket;

Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai feladatai

Feladatunk:

- a nemzeti műveltség, a hazai nemzetiségek kultúrájának átadása, megőrzése,
- az egyetemes kultúra közvetítése, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítése,
- a Kárpát -medence, különösen a környező országokban élő magyarság életének megismerése, az Európához tartozás erősítése,
- a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése,
- teljesítmény növelésére sarkalljuk tanítványainkat, hogy *az elsajátított tudás értékálló és a kor igényeinek megfelelő* legyen.

Feladatok a nevelés-oktatás első szakaszára (1 – 4. évfolyam):

- a pedagógiai munka középpontjában **a egyénre szóló fejlesztés** törekvése álljon;
- a kompetencia alapú oktatás kiterjesztése;
- élet közeli tanulási környezet kialakítása

az IKT alkalmazása az oktatásban

- a tanulási stratégiák alkalmazásában a sokszínűségekre törekvés tevékenységrendszerének biztosítása
- **a tanítás** nem más, mint **a tanulók tanulásának szervezése**: tervezése, irányítása, szabályozása és értékelése, ezért, a tanulásszervezés meghatározó szempontja **a tanulók aktivitásának optimális kibontakoztatása** legyen;
- alapozzuk meg **a tanuláshoz való pozitív viszonyt** (attitűd);
- a tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített **motivációval** fejlessze a kisgyermekben a
- felelősségtudatot, a kitartás képességét, és mozdítsa elő érzelmvilágának gazdagodását;
- alapozza meg **a tanulási szokásokat és módszereket**;

támogassa az egyéni képességek kibontakozását, a tehetséggondozást, a hátrányos

- **helyzetű tanulók minőségi oktatásához való hozzáférést, esélyét,**
- az oktatási folyamatban alkalmazza az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit;
- a tanulásszervezés egyik fő elve és teendője a tanulókhöz optimálisan alkalmazkodó

differenciálás a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben;

- működjön közre **a tanulási nehézségekkel való megküzdés** folyamatában;
- törődjön azoknak **a hátrányoknak a csökkentésével**, amelyek a gyermekek szociális-
- kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak;
- tudatosítsa a gyermekekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető értékeket;
- erősítse meg a **konstruktív magatartásformákat**, szokásokat;
- a gyermek **jellemét formálva szolgálja a személyiség érését**.

Feladatok a nevelés-oktatás második szakaszára (5 – 8. évfolyam):

- fejlessze a tanulóknak azokat a képességeket, készségeket, amelyek **a természeti, társadalmi és emberi környezettel való harmonikus, építő kapcsolatokhoz szükségesek**;
- az aktív tanulási tevékenységek (kooperatív tanulási technikák) közben **fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját, toleranciáját**;
- olyan helyzeteket teremteni, amelyekben a tanuló gyakorlati módon igazolhatja megbízhatóságának, becsületességének, szavahihetőségének értékét;
- tudatosítani a tanulóknak **a közösség demokratikus működésének értékét és jellemzőit**;
- tisztázni **az egyéni és közérdek, a többség és kisebbség fogalmát**, és ezek fontosságát a közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyulásban;
- **a demokratikus normarendszer kiterjesztése** a természeti és az épített környezet iránti
- felelősségre, a mindennapi magatartásra;
- **vállalja identitását**, a nemzeti, a nemzetiségi azonosságtudatot, képviselje az egymás
- mellett élő különböző kultúrák iránti igényt;
- erősítse az **Európához való tartozás tudatát**, és egyetemes értelemben is késztesse más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére;
- fordítson figyelmet **az emberiség közös problémáinak** bemutatására, tudjon „globálisan gondolkodni és lokálisan cselekedni”;

felelősen alakítsa saját természeti, társadalmi és emberi környezetét;

- a test és a lélek harmonikus fejlesztése;
- a szocializáció folyamatainak elősegítése;
- az elemi műveltség alapjainak lerakása, elmélyítése;
- a tanulási stratégiák és módszerek elsajátítása;

a tehetség azonosítása és fejlesztése;

- a tanulók **kapjanak folyamatos visszajelzést** a tanulmányi teljesítményükről és magatartásuk minőségéről;
- adaptív tanulásszervezéssel hasznosítsuk a számítógépet, s az **infokommunikációs** technikákat;
- alakuljon ki a folyamatos tanulásra, önképzésre, átképzésre való igény, mely az élethosszig tartó tanulás alapja.
- a tudatos pszichomotoros cselekvőképesség kompetenciájának megalapozása,
- az alapvető viselkedési minták kialakítása és alkalmazása a testnevelés eszközeivel.
- az iskolai testnevelés aktívabb szerepet vállal az önkifejezésben, az önmegvalósításban.

Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai eljárásai

- fokozatosan **átvezetjük a gyermeket** az óvoda játékközpontú cselekvéseiből **az intézményi tanulás tevékenységeibe;**
- **mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz,** megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;
- az ismeretek elsajátításának folyamatában az **induktív és deduktív út konstruktív alkalmazásával** törekszünk a konvergens és divergens gondolkodás képességének fejlesztésére;
- **a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció,** a ritmusérzék és a hallás fejlesztése;
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását **a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával** kívánjuk megvalósítani;
- az **önismeret** alakításával, a **fejlesztő értékelés** és **önértékelés** képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: **az életkori jellemzők figyelembevétele;** az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása;
- **az egész napos oktatási forma egységes keretbe foglalja a tanulók egyéni**

képességéhez igazodó fejlesztés teljes folyamatát, biztosítva a tanulóknak a pihenés, a kikapcsolódás, a szórakozás és a testmozgás lehetőségét;

- **a képesség-kibontakoztató felkészítés megszervezhető integrált felkészítésként is**, ha a közösségfejlesztés és a személyiségfejlesztés a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű és az e körbe nem tartozó tanulók közös felkészítése keretében valósul meg;
- **a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük;**
- a személyiség **erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával;**
- helyes **magatartásformák megismertetésével** és gyakoroltatásával;
- a **kortárs kapcsolatok megerősítésével;**
- elemi állampolgári és a mindennapi életvitellel összefüggő **praktikus ismeretek** nyújtásával;
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat **és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek** célirányos fejlesztésével; **az önálló tanulás és az önművelés alapozásával;**
- az ismeretek tapasztalati megalapozása, a felfedezés lehetősége, a kreativitás fejlesztése, a differenciált fejlesztés, a művészeti, a gyakorlati és a közismereti készségek fejlesztésének egyensúlya;
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő **kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat; projekteket, projektnapokat, témahetet, témanapokat, moduloktatást**
- növeljük a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok arányát (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték stb.)
- az intézmény épít a tanulók kíváncsiságára és a rendszerezett ismeretek iránti igényükre;
- **heurisztikus tanulási helyzeteket** és rendszerező ismeretszerzési élményeket egyaránt kínálunk tanulóinknak, az így szervezett tanulási folyamat juttatja közel őket a **megismerés, a tudás öröméhez, erősíti meg önbizalmukat és növeli teljesítményük értékét;**
- az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával; az erkölcsi **meggyőződés és az erkölcsi cselekvés** kívánatos összhangjának felismertetésével; az állampolgári ismeretek gyakorlati értelmezésével, a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus tudás nyújtásával **a szocializációs folyamatokat segíti** elő;
- a tanulók megszerzett tudásukat **valóságos feladatok, problémák megoldásában, konfliktusok kezelésében** is alkalmazzák, döntéskéességüket szervezett gyakorlatokban és spontán élethelyzetekben is érvényesítik;
- az iskolában folyó nevelő – oktató munka mérési, ellenőrzési, értékelési és

minőségbiztosítási rendszerében meghatározott rend szerint **funkciójuknak megfelelően elvégezzük a diagnosztikus, a formatív és szummatív méréseket;**

- **alkalmazzuk a tanuló-megismerési technikákat, módszereket és eszközöket;**
- **különös figyelmet fordítunk a tehetséggondozásra;**
- **az elemi szocializáció eredményeire építve beavatjuk tanulóinkat a politikai szocializáció folyamatába;**
- a tanítási órák keretében megvalósuló tevékenységközpontú tanulói módszerek az alapkészségek fejlődését szolgálja.

Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai eszközei

- minden gyermek számára biztosítunk képességeinek, érdeklődésének illetve távolabbi céljainak **megfelelő programokat** (projektek, témahetek, intézményi innováció, stb), **tevékenységi formákat;**
- a tanulási stratégiák megválasztásában és a taneszközök használatában kitüntetett szempont **az életkori jellemzők figyelembe vétele;**
- **személyes példamutatással** neveljük gyermekeinket toleranciára, a máság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartása;
- a mentális képességek céltudatos fejlesztésével;
- **az önálló tanulás és az önművelés** alapozásával, gyakoroltatásával;
- az intézményi tanulás folyamatában a gyakorlatközpontúság, az életvitelhez szükséges, alkalmazható tudás gyarapítása, **a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** érvényesül;
- **kiemelt szerepet szánunk gyakorlatunkban az egyéni képességfejlesztésnek;**
- **mérési, értékelési rendszer alkalmazása a készség- és képességfejlesztés céljából** (kritikus kognitív készségek fejlesztése,)
- **az IKT eszközök alkalmazása az oktató munka során, használatának elsajátítása;**
- a diagnosztikus és formatív **mérőeszközöket alkalmazunk;**
- nevelési célzatú csoportfoglalkozásokat tartunk a nevelési problémák megbeszélésére, kezelésére;
- az SNI tanulók sérülés specifikus fejlesztésének, egyéni haladásának biztosítása;
- **a kultúra közvetítésével erősítjük a tanulói tehetséggondozást – biztosítva az esélyegyenlőséget;**
- **tevékenységközpontú oktatási formák alkalmazása (páros és csoportfoglalkozás, projekt módszer, témahét alkalmazása.**

Fejlesztési területek-nevelési célok

A fejlesztési területek – nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás, cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is. Összhangban kell lennie a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel.

A nevelési célok megvalósulása a köznevelés folyamatában:

- beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba;
- tantárgyak részterületeivé válhatnak, vagy önálló tantárgyként jelenhetnek meg az iskola helyi tanterve szerint;
- alsó tagozaton tematizálják a tanítói munkát, a felsőbb évfolyamokon pedig elsősorban az osztályfőnöki órák témaköreit;
- témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.

Az erkölcsi nevelés

- A tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése,
- A cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése,
- Igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése,
- Az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése,
- Az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra való felkészítés,
- a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira a helyes megoldáskeresés,
- A kötelesség tudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítő készség, a tisztelet, a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás megtanulása,
- A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől, képzelőtehetség, intellektuális érdeklődésük felkeltése.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

- A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait, az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeit, nehézségeit és ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákat.
- Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát.
- Ismeretek, egyéni és közösségi tevékenységek elsajátítása, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.

- Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, ismerjék meg a Nemzeti Összetartozás Napjának eredetét, tartalmát.
- Ismerjék meg Európa történelmét, sokszínű kultúráját.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállam működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között.

Ezt a magatartást jellemezze:

- a törvénytisztelet,
- az együttélés szabályainak betartása,
- az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete,
- az erőszakmentesség,
- a méltányosság.

Az iskola megteremti a lehetőséget annak, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és biztosítja a honvédelmi nevelést.

Fejlődjön ki a tanulóknak a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra, amelyet a közügyekben való részvétel megkíván.

A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

- Az önismeret fejlesztése, mint a társas kapcsolati kultúra alapja – a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség.

A tanuló kedvező szellemi fejlődésének, készségeinek, tudásának és kompetenciáinak kifejlesztése.

- A tanulók képessé váljanak az érzelmeiknek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, a kölcsönös elfogadásra.
- A tanuló énképének kialakítása, hogy a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani.
- A megalapozott önismeret kialakításával a tanulóknak fejlődjen ki a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához szükséges képesség.

A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretet kapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére.

A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata:

- a harmonikus családi minták közvetítése,
- a családi közösségek megbecsülésére nevelés,
- felkészítés a családi életre,
- a családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésére nevelés,
- a szexuális kultúra kérdései.

A testi és lelki egészségre nevelés

- Az egészséges életmódra, a testi-lelki egészségre nevelés,
- A helyes táplálkozásra, a mozgás megszerettetésére, a stressz kezelés módszereinek alkalmazására nevelés,
- A lelki egyensúly megóvására, társas viselkedések szabályozására, a konfliktusok kezelésére nevelés,

A családdal együttműködve a tanulók felkészítése az önállóságra, a betegség megelőzésére, a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében,

- A káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésére nevelés, motiválással, példamutatással.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

- A hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulóiban, saját élményű tanuláson keresztül.
- A segítő magatartás képességeinek fejlesztése, az együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és –megvalósítás.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

- A tanulók az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használják.
- A tanulók számára a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá.
- A környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására nevelés.
- A tanulók megismerjék a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő,
- Kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

- A tanulók életkorához igazodva átfogó képet kell nyújtani a munka világáról.

- Tevékenységeken keresztül kell biztosítani arra, hogy a diákok kipróbálhassák képességeiket, elmélyülhessenek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthassák a nekik megfelelő foglalkozást és pályát,
- Képesé váljanak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.
- Fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

- A tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa, a fogyasztás területén,
- Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát,
- Lássák a rövid és hosszú távú céljaik, az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát,
- A köznevelési intézmény biztosítsa a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

Médiatudatoságra nevelés

- A tanulók nevelése az új és a hagyományos médiumok nyelvének nevelésére,
- A médiatudatoságra nevelés, a kritikai beállítódás kialakítása, a médiumoktól befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására,
- A tanulók megismertetése a média működésével és hatásmechanizmusával,
- A média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal,
- A valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával,
- A különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása:

Minden pedagógus teendője:

- Felkeltse az érdeklődést a tanulóban az iránt, amit tanít,
  - Útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban.
  - Annak megtanítása, hogy hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere;
  - Hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások;
  - Hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok;
  - Melyek az egyénre szabott tanulási módszerek;
- Miként működhetnek együtt a tanulók csoportban;
- Hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek,

meghatározások, képletek.

- Olyan tudás kialakítása, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével.
- A tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek:

- A tanulónak a tanulási tevékenységekben történő hangsúlyos részvétele;
- Olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását;
- A tevékenységekre épülő tanulásszervezési formák segítsék a tanulót az ismeretek megszerzésében, a kompetenciák fejlesztésében
- Ki kell használni a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket.

Segíteni kell a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást.

A minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet biztosítása, a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés.

Az egyéni rétegmunka, az adaptált szövegváltozatok felhasználása, amelyek kiterjeszthetik és elmélyíthetik a tankönyvek tartalmát.

Mindezek megvalósításához a pedagógus feladata:

A pedagógus a probléma-megoldási és a jelenségértelmezési közvetett és közvetlen eszközökkel segítse, a tanuló igényeit, szükségleteit figyelembe véve.

A pedagógus tegye lehetővé az iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, koncert).

A pedagógus működjön együtt más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahetek, tematikus hetek, projektnapok, témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására.

A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését.

A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében az egyéni haladási ütemet biztosítsa, a differenciált (optimális esetben személyre szabott) nevelés, oktatás során az egyéni módszerek alkalmazza.

Az aktív tanulás segítése a tanuló tehetségének, különleges nevelési-oktatási szükségleteinek vagy fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező szakember támogatásával történjen.

Az iskoláknak tanítási évenként több olyan tanóra megszervezését ajánlott beilleszteniük a helyi tantervbe, amelyben több tantárgy ismereteinek integrálását igénylő (multidiszciplináris) téma kerül a középpontba, a tanóra céljának, tartalmának és megvalósítási módszereinek megjelölésével.

Képesség-kibontakoztatás támogatása

A tanulói teljesítmény értékelésének egyik célja, segítse a tanuló és a szülő objektív tájékoztatását,

hozzájáruljon, hogy a pedagógus folyamatosan meggyőződjön a tanulási folyamat hatékonyságáról,

lehetőséget biztosítson a pedagógiai munka nyomon követésére, az újratervezésére,

a célok újra definiálására és továbbiak meghatározására, amennyiben ezt a tanulók fejlődése megkívánja.

Az értékelési folyamatokat megalapozó tervező munka figyelembe veszi a tanuló előzetes tudását, aktuális fejlettségi szintjét, egyéni fejlődési lehetőségeit, életkori sajátosságait, az értékelés személyiségfejlődésére gyakorolt hatását és a pedagógiai célokat.

Diagnosztikus mérés : egy tanítási óra, tanulási egység, téma vagy program megkezdése előtt végzett adatgyűjtés.

A diagnosztikus értékelés kiterjedhet:

a tanulók meglévő tartalmi tudására,
aktuális készség- és képességfejlődési szintjére,
hozzaállására,
viszonyulására.

Az értékelés során figyelembe kell venni :

- a tanuló életkori sajátosságait,
- a tanulás korábbi és aktuális környezeti tényezőiről rendelkezésre álló információkat,
- a pedagógiai célokat.

Az eredmények visszajelzésével a pedagógus útmutatást tud adni a tanulónak a tanulást várhatóan leghatékonyabban segítő tanulási módokról.

A tanulási folyamat rendszeres értékelése és visszajelzése teszi lehetővé a tanuló fejlődésének folyamatos nyomon követését.

A kiinduló állapot értékelése és a fejlesztő, segítő támogató értékelés önfejlesztésre és kitartásra ösztönzi a tanulót fejlődésének, valamint tudásának gyakori, interaktív módon történő visszajelzésével.

Célja:

- a tanuló erősségeinek és hiányosságainak felmérése,
- az éppen kihívást jelentő célok meghatározása,
- a nevelési-oktatási gyakorlatnak a célok eléréséhez történő igazítása.

- Az összegző értékelés célja annak megállapítása, hogy a tanulók tudásának, ezen belül a stabil ismeretek kialakításának és a készségek elsajátításának szintje milyen mértékben felel meg a célként kitűzött tanulási eredményeknek.

Az összegző értékelés minősítő jellegű, de lehet részletes szöveges értékelés is, amely rendelkezik a fejlesztő, tanulástámogató értékelés jellemzőivel. Az első évfolyam végén a tanuló összegző értékelése szöveges formában történik.

Az iskolakezdést követő első félévet minden szempontból bevezető, fejlesztő szakasznak szükséges tekinteni, ezért a pedagógus ebben az időszakban a szöveges formában megfogalmazott fejlesztő, tanulást segítő értékeléseket elsősorban szakmailag megalapozott megfigyeléseire építheti.

A szöveges értékelés lehetőséget biztosít arra, hogy a tanuló és a szülő részére a tantárgyi előrehaladásról és a kompetenciák fejlődéséről a pedagógus a tapasztalatain és a követő méréseken alapuló, részletes tájékoztatást nyújtson.

Az értékelés az 1. évfolyamot követően az iskola pedagógiai programjában rögzített módon, a jogszabályoknak megfelelően történik.

Megvalósítás

Tanulás

Az iskola alapfeladata a tanulás, amely magában foglalja valamennyi értelmi képesség, és a személyiség fejlesztését, fejlődését. Az anyanyelv tudatos és igényes használata feltételezi valamennyi tantárgy, ismeretanyag elsajátításának lehetőségét.

Váljanak képessé az önálló tanulás módszereinek elsajátítására, a rendszerezett tudás megszerzésére

- alapképességek kialakítása /értő olvasás, íráskészség, számfogalom /
- egyénre szabott tanulási módszerekkel való megismertetés
- csoportos tanulás módszereinek elsajátíttatása, kooperatív csoportmunka
- az emlékezet erősítése, célszerű rögzítési módszerek
- gondolkodási kultúra fejlesztése
- az önművelés igényének és szokásának kialakítása
- az élethosszig tartó tanulás módszereinek, eszközeinek megismertetése, elsajátíttatása

valamennyi tantárgy keretében, egyéni, csoportos és osztálykeretben tartott foglalkozások szervezésével.

Énkép, önismeret, személyiségfejlesztés

Az ember sohasem egyedül, önmagában fejlődik, hanem mindig csak másokkal való kapcsolatában, akár pozitív, akár negatív értelemben. Semmi sem annyira szükséges számunkra belső egyensúlyunkhoz, mint az, hogy mások elfogadjanak. A mások általi elfogadás elősegíti

az önfogadást, ami viszont hozzájárul a belső egyensúlyhoz és biztonsághoz, továbbá az önbizalom és önbecsülés erősítéséhez.

Mindezek érdekében feladatunk

- A tanulók számára olyan motiváló környezet biztosítása, amely lehetőséget biztosít a személyiség teljes körű kibontakoztatására, önmaga megismerésére.
- Alapvető erkölcsi, etikai értékek és normák iránti fogékonyságuk fejlesztése.
- Változatos tanítási módszerek mellett, a tanulók ön- és világszemléletének folyamatos formálása.
- A tantárgy adta lehetőségek maximális kihasználása. A tanulók ön- és világszemléletének folyamatos pedagógiai formálása.

Hon- és népismeret

A nemzeti identitás erősítése érdekében a gyermek ápolja anyanyelvét, népének hagyományait, ismerje meg lakóhelyének, hazájának történelmét, múltját, jelenét – a jövőképét -, kultúráját, épített és természeti környezetét.

- Nemzeti kultúránk, hagyományaink megismertetése, ápolása. Harmonikus kapcsolat kialakítása a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezettel.
- A nemzettudat mélyítésével, a szomszédos népek és népcsoportok értékeinek megismertetése által, azok megbecsülése és elfogadása belső motívumként épüljön be személyiségükbe, gondolataikba, cselekedeteikbe.
- Ismereteket átadó képek, videó anyagok, olvasmányok, probléma felvető és magyarázó ismeretterjesztő szövegek alkalmazásával, a hon-és népismeret tantárgy tanításával, a cigány népismeret és kultúra megismerésével válik valóra.

Közösség-fejlesztés, közösségi életre nevelés

Tanulóink különböző családi háttérrel, szokásokkal érkeznek az iskolába és belőlük kell közösséget kovácsolnunk. Tőlünk felnőttektől látják a mintát, a mi viselkedésünk, reagálásaink közvetítik azokat az értékeket, melyeket fontosnak tartunk.

- A 8 tanév során el kell érniük, hogy tanulóink magukénak érezzék az iskolát. Tudják, hogy az iskola szülei, a falu, az ország erőfeszítéseinek eredményeként létezik. Becsüljék az itt folyó munkát, abban adottságaiknak, képességeiknek megfelelően legjobb tudásuk szerint vegyenek részt.
- Iskolánk a faluközösség szerves része. Munkánk során arra törekszünk, hogy ez a tény tanulóink számára is nyilvánvalóvá váljon.
- Az ország, mint a legtágabb szervezeti közösség megismerése, az ország egészéhez való kötődés kialakítása érdekében, a közösségi nevelés érzelmi oldalának erősítése elengedhetetlen feladatunk.

- Részvétel az osztályközösség feladatainak megoldásában. Közös tevékenységek végzése (ünnepségekre való közös felkészülés, műsorkészítés, versenyek, bemutatók, kulturális eseményeken való részvétel).
- Az iskola közös eseményein való részvétel, pl. tanulmányi versenyek, bemutatók, ünnepi alkalmak, rendezvények,(nemzeti ünnepek, Petőfi-napok, farsang).
- A község és iskola rendezvényein való részvétel, műsorszolgáltatás, faluszépítés, közösen végzett környezetvédelmi munka, az országjáró kirándulások – évente legalább egy alkalommal - lehetőség szerint múzeum, színházlátogatás vagy mozilátogatás szervezése segíti a közösségi életre nevelést.
- A legjobban teljesítő, kiemelkedő közösségi munkát végző tanulók részére évi egy közös kirándulás lehet a jól végzett munka jutalma.

Környezeti nevelés

Az iskolai környezeti nevelés az a pedagógiai folyamat, melynek során a gyerekeket felkészítjük környezetük megismerésére, megóvására, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet érdekeit is figyelembe vevő cselekvésre. Iskolánk elnyerte az ÖKO-iskola címet, így ennek szellemében tevékenykedünk és célunk, hogy

- Közvetlen környezetük értékeinek megóvása és gyarapítása útján fejlődjön a természet iránti felelősségtudatuk.
- Legyenek érzékenyek szűkebb és tágabb környezetük állapota iránt.
- Alakuljon ki természettudományos gondolkodásmódjuk.
- Ismerjék meg azokat a folyamatokat, amelyek következményeként környezeti válság alakul ki. Szerezzenek tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok kezelése és megoldása terén.
- Környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása, a minőségi változások ok-okozati összefüggéseinek megvilágítása környezetismeret, technika-életvitel, földrajz órákon, szakköri foglalkozásokon, kirándulások alkalmával, jeles napok megünneplésével alakul ki.

Testi- lelki egészség

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok készítsék fel a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz-kezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, gondozására, társas viselkedésük szabályozására, a társas konfliktusok kezelésére.

Az egészséges életmódra nevelés az életkornak megfelelő szinten, folyamatosan bővülve iskolai keretben (tantárgyakba és tanórán kívüli tevékenységekbe építve), valamint az együttműködő egészségügyi hálózat (védőnő, iskolaorvos, fogorvos) közreműködésével valósul meg.

- Az iskola környezetével, és tevékenységével biztosítja a tanulók testi, lelki, szociális fejlődését.
- Felkészít a felnőtté válással együtt járó változások kezelésére.
- Kiemelten kezeli a káros függőséghez vezető szokások megelőzését. Segíti a krízishelyzetbe jutottakat.
- Kiemelten fontos a mindennapos testmozgás biztosítása tanulóink számára.

Pályaorientáció

Az iskola a tanulók életkorához igazodó legszélesebb képet nyújtja a továbbtanulás lehetőségeiről, figyelembe véve a tanulók egyéni adottságait, képességeit. Lehetőséget biztosítva arra, hogy az általános iskolában töltött időszak alatt kellő mértékben kipróbálhassák a bennük rejlő értékeket.

- Továbbtanulás, reális pályaválasztás segítése
- Középiskolai felkészítők szervezése
- Pályaválasztási tanácsadás szülőknek és gyerekeknek
- Pályaválasztási kiállítás és fórum lehetőségének megteremtése a szülők és gyerekek számára

Esély a fogyatékkal élőknek

Iskolánk enyhe fokban értelmi fogyatékos, más fogyatékossgal rendelkező tanulók nevelésével-oktatásával, valamint középsúlyos értelmi fogyatékosok képzésével is foglalkozik.

A gyógypedagógiai nevelés célja: az értelmi fogyatékos fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók foglalkoztatása négyes összevonású tanuló csoportokban szerveződik (alsós és felsős), a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók a csoportokba vannak integrálva. A tanórák idejére szegregált foglalkozáson vesznek részt, de szünetekben és minden iskolai programon integrálva vannak a normál tanulók között.

Az alsó tagozaton hangsúlyos a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztése, valamint a részképességek megerősítése, fejlesztése.

A képességfejlesztésben nagy jelentőséget tulajdonítunk a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvések megismerésének, a céltudatosan kiválasztott tevékenységeknek.

A felső tagozaton kiemelt feladat az önálló tanulási tevékenységformák elsajátíttatása. A tanulás-tanítás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségéhez igazodva differenciált módon jelen van a manipulációs és képi szint is.

A NAT alapján megjelenő elemek:

Az alsó tagozat (1–4. évfolyam) első két évében a szabályozás lehetővé teszi az ebben az életkorban jelentős egyéni különbségek kezelését.

A 3–4. évfolyamon erőteljesebbé válnak – a negyedik évfolyam végére már meghatározóan – az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. A motiválás és a tanulásszervezés a Nat fejlesztési feladataiban is kifejeződő elvárásokra összpontosít. A Nat az első négy évfolyamot tekinti az első önálló képzési szakasznak.

A felső tagozat (5–8. évfolyam) funkciója elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, készségek és tudástartalmak megalapozásának a folytatása.

A 7–8. évfolyam alapvető feladata a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságuk növelése.

A Nemzeti alaptanterv a köznevelés feladatát alapvetően a nemzeti műveltség, a hazai nemzetiségek kultúrájának átadásában, megőrzésében, az egyetemes kultúra közvetítésében, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítésében jelöli meg. Feladata továbbá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

Célja továbbá, hogy a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljen az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt, fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket. Ezáltal járul hozzá ahhoz, hogy a felnövekvő nemzedék

- a haza felelős polgárává váljék;
- kifejlődjék benne a hazafiság érzelemvilága;
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyen szert;
- megtalálja helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;
- törekedjék tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására;
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízottak sorsát illetően;
- váljék képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;
- ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat;
- tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.

Az eredményes tanulás segítésének elvei

Tanulási környezet

A tanulás közvetlen helyszínéként használt helyiségeket úgy rendezzük be, hogy a különböző tanulásszervezési eljárások alkalmazásához a berendezések rugalmasan és gyorsan átalakíthatók legyenek, illeszkedjenek az osztályba járó tanulók korosztályi és egyéni

szükségeihez, valamint nyugodt, biztonságos és támogató tanulási környezetet teremtsenek valamennyi tanuló számára.

Azon igyekszünk, hogy a tanulók, a pedagógusok, a szülők és a pedagógiai munkát támogató minden szereplő kapcsolata – a közös célt szem előtt tartva – a kölcsönös tiszteleten és nyílt párbeszéden alapul.

A tanulók tanulási tevékenységekben való aktív részvétele kulcsfontosságú, ezért a tevékenységközpontú tanulásszervezési formákat részesítjük előnyben. A tanulás társas természetéből adódó előnyök szintén hozzájárulnak a korszerű tanulási környezet megteremtéséhez, melyek a következők iskolánkban:

- differenciált egyéni munka adta lehetőségek
- a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny
- és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulás

Egyénre szabott tanulási lehetőségek

Taktakenézen egyetlen iskola működik, amelyben nincsenek párhuzamos osztályok. A tanulók több, mint 90 %-a halmozottan hátrányos helyzetű. A lakosság szegény, sokan csak közmunkából élnek.

A tanulók közel 10%-a SNI-s, többségében enyhe értelmi fogyatékos, de van közép súlyos és halmozottan fogyatékos tanulónk is. A szülők nem akarták bentlakásos intézetbe adni gyermeküket és mi vállaltuk az oktatásukat.

Különösen fontosnak tartjuk, hogy az iskola biztosítsa a tanulás egyéni lehetőségeit és a személyre szabott nevelés-oktatás során megszerezhető tanulási tapasztalatokat, enyhítse a hátrányok hatásait. Ezek közül kiemelten fontos a családi és településszerkezeti hátrányokból eredő, valamint a különleges bánásmódot igénylő tanulókhoz illeszkedő fejlesztő tevékenység.

Ennek érdekében iskolánkban a hatékony, eredményes és méltányos pedagógiai gyakorlat kialakítását segítő módszertanok adaptációja és intézményi szintű gyakorlata valósul meg.

1. **Módszertani adaptációt segítő munkacsoportot működtetünk**, melynek feladata a méltányos pedagógiai gyakorlat kialakítását segítő módszertanok adaptálása, továbbképzések ajánlása, képzés után az új ismeretek egyéni gyakorlatba való átültetésének segítése, szakmai napok szervezése, értékelések tapasztalatainak felhasználása a további munka fejlesztése céljából.

2. A személyes és szociális kompetenciák fejlesztése céljából **Tématerületi mikrocsoport működik**, melynek feladata a toleranciára nevelő programok szervezése, több tantárgy ismereteinek integrálását igénylő **multidiszciplináris órák**, témanapok, témahetek tervezése, jó gyakorlatok gyűjtése és továbbadása, bemutató órák, hospitálások szervezése, a tanulók motiválása és a tanulói kompetenciák fejlesztése .

3. Tanulásszervezési stratégiák bővítése - **az élményalapú és informális tanulás** alkalmazásának egyre szélesebb körű alkalmazása. A tanulói kompetenciák fejlesztése érdekében tanulásmódszertan oktatása, illetve táblajátékok és pénzügyi ismeretek oktatása a matematika órákba ágyazva.

Alkalmazott eszközök és módszerek

A hazai és nemzetközi mérések eredményei azt bizonyítják, hogy hazánkban rendkívül nagy az eltérés az egyes iskolák, illetve egyes diákok teljesítménye között az alapkészségek elsajátítása terén. Sajnos, a mi iskolánk is az országos kompetencia-mérésekben általában az országos átlag alatt teljesít, pedig az iskolában van korrepetálás, vannak felzárkóztatást segítő programok, biztosított a tanulószoba, mégis sok a tanulási kudarc. Ez elsősorban annak tudható be, hogy iskolánkban nagy számban tanulnak szociálisan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett helyzetben lévő diákok, akiknek a kommunikációs problémái kihatnak a későbbi szövegértési és szövegalkotási képességükre és ez befolyásolja tanulási attitűdjüket is.

Ezért kiemelten fontos, hogy az iskola új pedagógiai eljárásokat keressen.

A megelőző jellegű, **adaptív oktatás- és tanulásszervezés** lényege, hogy a gyerekek közötti különbségeket természetesnek tartja, és alkalmazkodik azokhoz. Itt nem annyira az a lényeges, hogy segítsünk a diákoknak felzárkózni, hanem sokkal inkább az, hogy lehetővé tegyünk számukra a saját ütemüknek megfelelő fejlődést, tanulást. Így nem alakulnak ki problematikus tanítási helyzetek, mivel olyan ismeretsajátítási módokat biztosítunk a gyerekeknek, amelyekben valóban önmaguk lehetnek.

Az adaptív tanulásszervezés a tanulók közötti különbségeket elfogadja, és a három alapvető szükségletre összpontosít. Arra, hogy minden gyerek:

- legyen fontos, számítsanak rá, tartozzék valahová (kapcsolatok)
- higgyen önmagában, legyen képes dolgokra (kompetenciák)
- legyen önálló és tudja szabályozni cselekedeteit (autonómia)

Az adaptív tanár nem ugyanazokat a módszereket használja minden egyes órán, hanem folyamatosan figyeli saját munkáját, a diákok aktivitását, sikerességét, szükségleteik kielégítettségét és ezekhez igazítja gyakorlatát.

A pedagógusnak az alábbiakat szükséges figyelembe vennie a megfelelő módszerek kiválasztásakor:

- a feldolgozni kívánt ismereteket és a tanítási-tanulási folyamatot;
- a diákok erősségeit és gyengeségeit;
- a tanulók szükségleteit, igényeit és érdeklődési körét;
- a mindenki számára előírt fejlesztési követelményeket.

Az alkalmazott tanulásszervezési stratégiák

- direkt tanulásszervezés, (előadás, a magyarázat, a szemléltetés)
- indirekt tanulásszervezés, (megbeszélés, az értő olvasás, a fogalomalkotás)
- interaktív tanulásszervezés, (kooperatív technika, a vita, a szerepjáték, interjú)
- tapasztalati tanulás (kirándulás, a helyszíni megfigyelés, a mérés, kísérlet)
- önálló tanulás (beszámoló, esszé, házi feladat)
- élményalapú és informális tanulás alkalmazása

Az **interaktív és reflektív tanulásszervezés** erőteljesen támaszkodik a résztvevők közötti megbeszélésre, közös munkára, mely lehetőséget nyújt a tanulóknak arra, hogy reagáljanak a

tanár vagy társaik elképzeléseire, tapasztalataira, meglátásaira és tudására, egy másik szempont közös átgondolására készítetve őket. Módszerei közé tartozik például az ötlet roham, a kooperatív technika, a vita, a szerepjáték és az interjú. Az interaktív tanulásszervezési stratégia lehetővé teszi a csoportmunka különböző válfajai és az interaktív módszerek alkalmazását. Ezek közé tartozhat például az egész osztály részvételével zajló *megbeszélés*, a *kiscsoportos megbeszélés vagy projekt*, illetve a *párban vagy négy fős csoportokban történő közös feladatmegoldás*.

A fejlesztési területek, nevelési célok megvalósulásának, a kulcskompetenciák kialakításának egyik feltétele az említett célok szolgálatába állított pedagógiai folyamat.

A differenciált tanítás-tanulás megvalósulásához a következő szempontok érvényesülését veszi figyelembe iskolánk:

- a tanulást úgy kell megszervezni, hogy a tanulók cselekvő módon vegyenek részt benne;
- a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére;
- az iskolai tanítás - tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportfoglalkozásokon, a tanulók páros, részben vagy teljesen egyéni nevelésben-oktatásában) alkalmazni kell a kooperatív tanulás technikáit és formáit;
- váljék a tanítás egyik elvévé és teendőjévé a tanulókhoz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, megoldásában, a tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben;
- a tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében alkalmazni kell a feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikákat;
- sajátos tanulásszervezési megoldásokat kell alkalmazni a különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyerekek esetében, a tanulási és egyéb problémákkal, magatartási zavarokkal küzdő tanulók nevelési-oktatási feladatainak ellátásában;
- a tanítási-tanulási helyzetek, a tanulásszervezési módok és értékelési eljárások alkalmazkodjanak az egyes területeken tehetséges tanulók fejlesztési igényeihez, általában is támogassák a tehetségek felkutatását és kibontakoztatását;
- különböző tanulásszervezési megoldásokkal a tanulási esélyek egyenlőségét szolgáló szervezeti formákat kell kialakítani mind az iskolák közötti együttműködésben, mind az iskolán kívüli és az iskolai munkában.

Iskolánk tanítási évenként több olyan tanóra megszervezését tervezi, amelyben több tantárgy ismereteinek integrálását igénylő, úgynevezett **multidiszciplináris** téma kerül a középpontba, a tanóra céljának, tartalmának és megvalósítási módszereinek megjelölésével.

Kulcskompetenciák, a kompetenciaalapú oktatás pedagógiai feltételrendszerének kialakítása

A kulcskompetenciákon azokat az ismereteket, készségeket és az ezek alapját alkotó képességeket és attitűdöket értjük, amelyek birtokában a tanulók gyorsan alkalmazkodhatnak a modern világ felgyorsult változásaihoz, a változások irányát és tartalmát cselekvően lesznek képesek befolyásolni.

A különböző kompetenciaterületekben megjelenő ismeretek, készségek, és ezek háttérében a meghatározó képességek és attitűdök számos tanulási helyzetben és összefüggésben alkalmazhatók különféle célok elérésére, különböző problémák és feladatok megoldására, ezért több műveltségterülethez is köthetők.

Számos olyan fejlesztési területet említhető, amely valamennyi műveltségterületen a kialakítandó kompetencia részét képezi: ilyen például a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképeség, a problémamegoldás, az együttműködés, a kockázatértékelés, a döntéshozatal, az érzelmek kezelése, a kapcsolati kultúra, a társas tolerancia.

A tanulási területeken átívelő általános kompetenciák, azokat jellemzői egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az ember személyisége sokféle személyiségjegyből tevődik össze, - velünk született és szerzett testi és lelki sajátosságok, adottságok összessége – amely a körülményektől, az adott helyzettől is függ. Ugyanakkor változik is az ember, egy-egy korábbi jellemző tulajdonsága megváltoztatható. A tanulói személyiség életkori és egyéni jellemzőinek alapos megismerését és sokoldalú fejlesztését csak tervszerűen kialakított nevelési rendszerrel, gondosan egymásra épített nevelési tartalmakkal lehet megvalósítani.

Tanulóink személyiségének teljes körű kibontakoztatása érdekében az alábbi tevékenységeket biztosítja az intézmény:

1. Csoportbontás

A magas szintű oktatás megvalósítása a tanulók képességei szerinti csoportbontással érhető el. Kiemelten a közismereti tantárgyakra koncentrálva (magyar, matematika, idegen nyelv).

A csoportok átjárhatósága a tanulók tantárgyi teljesítményétől függően félévkor és év végén biztosított. Ez az oktatási forma nagyobb eredményességet biztosít a gyengébben haladók számára épp úgy, mint a kiemelkedő képességekkel rendelkező tanulóknak.

2. Differenciált óravezetés

A pedagógiai módszerek széleskörű kihasználásával, megfelelő óraszervezéssel segítjük a tantárgyi blokkban eltérő tempóban haladó tanulóinkat.

3. Felzárkóztató foglalkozások

Különösen alsó osztályokban a magyar, matematika tantárgyakból segítségre szoruló felzárkóztatása fontos, de szükség esetén felsőben is kialakítunk csoportot a szükséges tantárgyakból.

4. Fejlesztő és rehabilitációs foglalkozások

A Szakértői Bizottság vagy a Nevelési Tanácsadó megfelelő fejlesztési utasításaival fejlesztő- és gyógypedagógusok végzik a tevékenységet. Különböző speciális fejlesztő programjaink vannak: „Sport Poha-Rak”, „Csodavilág”, „Táblajátékok”

5. Középszkolai előkészítő

A tehetséges tanulóknak a 7. és 8. osztályokban megszervezzük az előkészítő foglalkozásokat elsősorban magyar, matematika és angol nyelvből.

6. Iskolai háziversenyek

Minden évben iskolánk a következő versenyekre készíti fel tanulóinkat:

- matematika
- helyesírás
- természetismeret
- rajz
- kézműves
- sport
- ének
- számítástechnika
- próza- és szavalóverseny
- olvasottsági verseny
- bűnmegelőzési verseny
- környezettudatosságra nevelő verseny

A gyermeknapot a Szülői munkaközösséggel közösen akadályverseny, vagy más közösségi esemény szervezésével tesszük emlékezetessé tanulóink számára.

7. Részvétel iskolán kívüli versenyeken

az Oktatási Közlönyben megjelenő országos szintű

Cigány népismereti verseny

Zrínyi Ilona matematika verseny

Megyei szervezésű

Közlekedési verseny

Borúth Elemér prózamondó verseny

Térségi versenyek

szépkiejtési

helyesírási

fog-és testápolási

népdaléneklési

rajz

sport

matematika

művelődési

8. Hagyományaink őrzése

Ünnepek, iskolai műsorok szervezése:

Tanévnyitó (1., 8. o.)

Hagyományőrző programok havonta 1 alkalommal

Petőfi-napok október eleje – kulturális, sport- és túranap

Aradi vértanúk napja

Okt. 23. (5-6.o.)

Mikulás

Karácsony – alsó tagozatosok műsora szülőknek, vásár, iskolai karácsony alsó-felső bontásban

Farsang - keringő, jelmezes felvonulás szülőkkel, disco

Márc. 15. (7.o.)

Anyák napja - osztálykeretben

Tanévzáró, ballagás (1., 7-8.o.)

9. Osztálykirándulások

Évente 1 tanítási nap az iskolai munkatervben meghatározott helyszínekre, egyeztetve a Szülői Munkaközösséggel.

10. Játszóházak (évszakhoz, ünnepekhez kapcsolódva)

11. Pályaválasztási „Nyílt napok”-on való részvétel

12. Kapcsolat a tanulási képességeket vizsgáló valamint a pályaalkalmasságot vizsgáló bizottságokkal.

13. Részvétel a Diákönkormányzat által szervezett rendezvényeken
14. Könyvtár használata
15. Színházlátogatások vagy mozi látogatások szervezése
16. Szülői Munkaközösség bevonása rendezvényeinkbe.
17. Havonkénti értékelések felső tagozaton
18. „Az iskola legsikeresebb tanulója” cím odaítélése
19. Faliújságok esztétikája, aktualitása, folyosók évszakonkénti díszítése
20. Kapcsolattartás külső partnereinkkel: fenntartó által működtetett társ intézmények, helyi óvoda, helyi önkormányzat, iskola-orvosi hálózat, Gyermekjóléti Szolgálat, Polgárőr Egyesület, rendőrség.
21. Pályázati lehetőségek kihasználása

A teljeskörű egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az egészségfejlesztés iskola feladatai

„Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely lehetőséget teremt, és képessé teszi az embereket arra, hogy egyre fokozódó kontrollt szerezzenek saját egészségi állapotuk felett, és ez által képessé váljanak annak javítására, alakítására.” (Egészségfejlesztési Charta).

Az egészség a mindennapi élet erőforrása, mint fogalom, a társadalmi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi képességeket hangsúlyozza.

Az egészségnevelés nemzeti programjában a legelső legfontosabb területen az ifjúság körében fogalmazódtak meg a cél, hogy az egészséges életmód, a betegségtől mentes életszakasz hossza növekedjen és javuljon az életminőség.

A család mellett az *iskola válik az egészségfejlesztés kiemelkedő színterévé.*

„Egy hatékony iskolai egészségnevelési program az egyik legköltséghatékonyabb beruházás, amit egy nép (állam) csak megtehet annak érdekében, hogy párhuzamosan fejlessze az oktatást és az egészséget. „ (WHO)

Az egészségnevelés hosszú távú céljai:

- A felnövekvő nemzedék minden tagja képes legyen arra, hogy folyamatosan nyomon kövesse saját egészségi állapotát, képessé váljon az egészség megőrzésére, illetve a veszélyeztető hatások csökkentésére.
- Az iskola személyi és tárgyi környezetével segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek elősegítik a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését.

A segítő kapcsolatok színterei és kapcsolódási pontok a következők:

Szülők (család)

A szülő, a család a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett munkában. A szülők

megfelelő tájékoztatás és információ átadás után aktív részvételükkel tudják támogatni az iskola egészségfejlesztési programjait.

Szülői munkaközösség, szülői szervezetek

Az egészségfejlesztő program kialakításába bevonva a szülők nagy létszámát, szükséges megnyerni támogatásukat is. Ez a „szövetség” garancia lehet arra, hogy a szülők lehetőségükhöz képest minden területen segítsék az iskolai program megvalósulását.

Iskolaorvos, házi orvos, védőnő

Az iskola egészségügyi ellátásról szóló jogszabály előírja, hogy minden iskolának legyen kijelölt orvosa, és védőnője, valamint a tanulók fogászati ellátását (szűrés és ellátás) végző kijelölt fogorvosa, akik a jogszabályban foglalt feladatokat az önkormányzattal és az Országos Egészségbiztosító Pénztárral kötött szerződés értelmében látják el.

Az orvosi feladatokat a házi gyermekorvos, a védőnői feladatokat a körzet szerint illetékes védőnő látja el. Feladataik:

- A tanulók életkorhoz kötött vizsgálata, amely magában foglalja a testi, érzelmi és intellektuális fejlődés követését és az érzékszervek vizsgálatát. Az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok a fejlődés követésén kívül a krónikus betegségek és kóros elváltozások korai felismerésére is irányulnak (szekunder prevenció)
- Adott esetben a tanulók elsősegélyben való részesítése
- Közreműködés: közegészségügyi járványügyi, környezet, egészségügyi táplálkozás egészségügyi és balesetvédelmi feladatok ellátásában az iskola vezetésével egyeztetve

Gyermekjóléti szolgálatok, nevelési tanácsadók, családsegítők

Gyermekvédelmi munkában valamint a konkrét államigazgatási ügyekben tudnak segítséget nyújtani a gyermekjóléti szolgálatok és a települési önkormányzatok más intézményeiben dolgozó segítő foglalkozású szakemberek. A hivatalos, jogszabályokhoz kötött kapcsolatok részleteit a különböző dokumentumok rögzítik, de a kooperációnak ezen túlmutató szakmai szerepe van.

Az egészségügyi intézmények és az ÁNTSZ területileg illetékes intézetei, azon belül is különösen az egészségfejlesztési munkatársa, az Országos Gyermek-egészségügyi Intézet szakemberei konkrét segítséget jelentenek az iskolai egészségnevelési munkában.

Rendvédelmi szervek

A rendőrkapitányságok ifjúságvédelmi munkatársai a bűnmegelőzési programok közös kimunkálásában, a tanári továbbképzéseken jogi, gyermek és ifjúságvédelmi, rendészeti, közlekedési témájú előadások tartásával segítik az iskolát.

Az iskolai egészségfejlesztésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Az egészséges életmód, életszemlélet,

magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni.

Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete,
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága,
- az értékek ismerete,
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe,
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamata,
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben,
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- a szenvedélybetegségek elkerülése,
- a tanulási környezet alakítása,
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége.

Az egészségnevelési programban megjelennek olyan életkori sajátosságokhoz is illesztendő lényeges témák, mint:

- az egészséges táplálkozás témái,
- a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás,
- a szexuális felvilágosítás
- nevelés, a családtervezés alapjai, az AIDS és drogprevenció,
- a betegség és a gyógyulást segítő magatartás (elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat, gyógynövények)
- a testi higiénia,
- a környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés),
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás,)
- a testedzés, a mozgás, a helyes testtartás

Az iskolai egészségnevelés összefügg a tanári magatartással, a gondossággal, az intézmény szervezettségével.

- Gondoskodunk az osztálytermek megfelelő, rendszeres szellőztetéséről,
- Megfelelően tájékozódik az iskola a tanulók tanulást befolyásoló egészségi állapotáról, a részképesség zavarokról.
- A napi munkarend, az órarend tervezésénél az iskola gondoskodik a mozgásigény kielégítésről
- Az osztálytermek berendezése megfelel az egészségügyi szempontoknak, (igazodik az asztalok, székek mérete az egyes gyerek testmagassághoz, megfelelő a világítás,

megfelelő a számítógépek elhelyezése) figyelnek a pedagógusok a gyerekek megfelelő testtartására.

- Az ülésrend kialakítása lehetővé teszi minden tanuló számára a megfelelő, egyéni adottságokat is figyelembe vevő (pl. rövidlátás, hallási zavar. . .) testhelyzetben történő figyelmet és tanulást. Ügyelnek arra, hogy az ülésrend időszakonkénti változtatásával nyújtsanak változatosságot a gyermekek szemének és gerincének terhelésében.

Intézményünk egészségnevelési programja a Helyi tantervi részben található.

A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos pedagógiai feladatok

A közösség lényege az, hogy az egyén teljes életet éljen benne.

A közösség a kultúra lokális góca, az egyén számára különböző szokások, értékek, magatartásszabályok, viselkedésminták szövevénye, amelyhez az egyén akaratlanul és észrevétlenül is igazodik, alkalmazkodik.

A személyiség számára előnyös, ha minél nagyobb és minél több rétegű az embert körülvevő közösségek hálója, és minél intenzívebbek a kommunikációs kapcsolatok és érzelmi viszonylatok.

Az egyén és a társadalom közötti kapcsolat kialakulásának egyik fontos tényezője.

A közösségi nevelés területei:

- a család
- az iskola
- az iskolán kívüli közösségek.

A közösségfejlesztés színterei

A közösségfejlesztésre az intézményen belül sor kerülhet:

- a tanórákon (különös tekintettel az osztályfőnöki órákra)
- a tanórán kívül felnőttek által szervezett foglalkozásokon
- a tanórán kívül diákok által szervezett foglalkozásokon
- a szabadidős tevékenységek keretében

Mind a négy terület sajátos foglalkoztatási formát követel, mások az egyes területek feladatai, céljai, abban azonban megegyeznek, hogy valamennyien tevékenyen hozzájárulnak:

- az egyén (tanuló) közösségi magatartásának kialakításához,
- véleményalkotó, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez,
- a közösségi szokások, normák elfogadásához (etikai értékrend),
- a másság elfogadásához,
- a harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez.

Éppen azért, mert valamennyi terület feladata azonos és mivel az iskola nem differenciáltan, egymástól függetlenül, egymás mellett fejleszti a tanulók személyiségét, hanem közösen egymást erősítve a tanulók egyéni képességeit, beállítódását figyelembe véve kiemelten fontos, hogy megjelöljük azokat a legfontosabb, a közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat, amelyeket az iskola valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie mindennapi munkája során.

A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok

Az iskolai nevelés oktatás kerete az osztály, amely kezdetben nem több, mint azonos korú tanulók csoportja. Közösséggé formálása több éven át tartó pedagógiai folyamat, amelyet az iskola valamennyi dolgozója közösen, egymást erősítve végez, és amelyben meghatározó szerepe van az osztályfőnöknek.

Feladatai:

- a tanulókkal szemben támasztott elvárások pontos, egyértelmű ismertetése; értelmezése (célok kitűzése; az iskolai élet szabályainak ismertetése, betartatása stb.)
- a felmerülő problémák megoldási lehetőségeinek közös megbeszélése a lehető legnagyobb csoportaktivitással, véleményalkotó, véleménynyilvánító képesség
- oldott légkör megteremtése, amelyben a tanulók őszintén és nyíltan merik elmondani érzéseiket önmaguk és mások viselkedéséről
- segítségnyújtás a konfliktushelyzetek megoldásában
- személyes példamutatás
- diákvezetők nevelése, munkájuk segítése
- a közösségben előforduló pozitív és negatív élményanyag elemzése, következtetések levonása
- jutalmazás és büntetés alkalmazása
- a másság elfogadása

A közösségfejlesztés szempontjából fontos az osztályban tanító tanárok összhangja.

Ezért törekedni kell arra, hogy a nevelők azonos értékrendet képviseljenek, megbeszéljék egy adott osztály problémáit, egységesen lépjenek fel az eredményes és hatékony munka érdekében.

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat az egyes tanárok az alábbi módon segíthetik:

- járuljon hozzá a közvetlen tapasztalatszerzéshez,
- biztosítson elegendő lehetőséget a közösségi cselekvések kialakításának/fejlesztésének segítésére,
- alapozza meg a nemzettudatot, mélyítse el a nemzeti önismeretet, a hazaszeretetet,

- ösztönözzön a szűkebb és tágabb környezet hagyományainak feltárására, ápolására, késztesse az ezekért végzett egyéni és közösségi tevékenységre
- tegye képessé a tanulót a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére,
- irányítsa a tanulót arra, hogy az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és kifejezés, a vélemények, érvek kifejtésének, értelmezésének megvédésének a képességei álljanak a kommunikációs kultúra középpontjában,
- fejlessze ki a tanulóban az új információs rendszerben való eligazodás, valamint annak kritikai módon való használatának képességét,
- fejlessze a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást,
- fordítson figyelmet a családi életre, a szexuális kultúra, magatartás kérdéseire, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre,

Külön ki kell emelni, hogy a közösségfejlesztés során nem csak a pedagógusoknak vannak feladatai, hanem az iskolában foglalkoztatott valamennyi dolgozónak, sőt az iskolát segítő szervezetek vezetőinek is, hiszen megjelenésükkel, viselkedésükkel, beszédstílusukkal, társas kapcsolataikkal példaként állnak a diákok előtt.

Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai

A közösségfejlesztésben nélkülözhetetlenek az együttes élmények, a közös cselekvések.

A megvalósítás formái:

- Kirándulások, amelyek az együttes élményen túl lehetőséget teremtenek nemzeti értékeink jobb megismerésére, megbecsülésére; a természet iránti tisztelet, a környezet iránti felelősség érzésének felkeltésére.
- Kiállításokon, színházi, zenei, irodalmi programokon való részvétel az esztétikai nevelés mellett szolgálja a kulturált megjelenés, viselkedés normáinak elsajátítását, gyakorlását.
- A közös sportprogramok előmozdítják az egészséges életmód szokásrendszerének kialakítását.
- A csapatversenyeken való részvétel erősíti az egészséges versenyszellemet, segíti az együttműködő-készség fejlődését.
- Az együttes szereplésekben való felkészülések olyan képességek megmutatására is lehetőséget teremtenek, amelyekre a tanítási órák keretében nincs lehetőség. E feladatok kiváló terepet jelentenek a közösséggel szembeni felelősség átérzésének elmélyítésére.

A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselésére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat munkáját a 4-8. osztályokban megválasztott küldöttekből álló diák-

önkormányzati vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott nevelő segíti.

A diákönkormányzat a saját maga által elkészített Szervezeti és Működési Szabályzata alapján működik.

A következő tevékenységi formákban segíti a tanulók közösségfejlődését:

- Autonóm, véleménynyilvánításra és a vélemények elfogadására képes személyiséggé válás folyamatában.
- A tanulók a különböző szokások, kultúrák, életmódok és vallások iránt legyenek nyitottak, ismerjék és becsüljék a másságot.
- A kialakított, meglévő vagy hagyományokon alapuló közösségi munkálatok, közösségépítő tevékenységek fejlesztése,
- A régi tevékenységek mellett új hagyományok teremtése,
- A közösség iránti felelősségérzet (felelősségtudat) kialakítása, fejlesztése,
- A közösség érdekeit szolgáló, cselekvésre készítő tevékenységek szervezése
- Olyan közösség kialakítása, fejlesztése, amely büszke saját közösségének sikereire, értékeire, más közösségektől megkülönböztető tulajdonságait.
- A DÖK a maga eszközeivel és lehetőségeivel segítse az iskolát abban, hogy az új információs környezetben eligazodni, és azt kritikus módon használni képes fiatalokat neveljen.
- Fejlessze a tanulók betegek, sérültek és fogyatékos társaik iránti elfogadó, segítő magatartását.

A tanulóközösség megbízása alapján a jogszabályban meghatározott esetekben gyakorolja az egyetértési, javaslattevési és véleményezési jogokat.

A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai

Szabadidős tevékenységek keretében megvalósítható közösségfejlesztés, munkaközösségi programok részletesen az éves munkatervben található.

A Határtalanul! program

Tanulóink összetételéből következik, hogy a szülők nem vagy csak kevésbé tudják támogatni a tanulók kirándulásait, ezért 2017-től pályázunk a Határtalanul! programra. A Határtalanul! a nemzeti összetartozás operatív programja. Keretében magyarországi iskolák tanulói az állam támogatásával osztálykiránduláson vesznek részt a szomszédos országok magyarlakta területein, így személyes tapasztalatokat szereznek a külföldi magyarságról és megismerik a legszebb magyar lakta vidékeket és nevezetességeiket.

A program célja: a magyarországi és külföldi fiatalok közötti személyes kapcsolatok kialakulásának elősegítése, közösségfejlesztés.

Feladat:

- szülőkkel, tanulókkal való egyeztetés

- útvonalterv és program készítése a Scool-Túra utazási irodával együttműködve
- pályázat benyújtása
- nyertes pályázat esetében a mindenkori 7. osztályos osztályfőnök képviseli az iskolát és végzi a szervezési és elszámolási feladatokat

Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos pedagógiai feladatok

Partnerkapcsolataink fejlesztésére folyamatosan figyelünk, mivel úgy gondoljuk, hogy a tanulóinkkal való jó kapcsolatokhoz szükséges a családokkal való kapcsolattartás, a családok bevonása és az ágazati és ágazatközi együttműködések. Kiemelt figyelmet fordítunk a szülőkkel, családokkal való partneri kapcsolat kialakítására, fejlesztésére a korai iskolaelhagyás megelőzése érdekében.

- Feladatellátási helyünk rendszeresen (tanévenként két alkalommal) szervez a családokkal, szülőkkel való partneri kapcsolat kialakítását, erősítését célzó közösségi napokat, családi napokat, melyek megtervezéséért és megvalósításáért az ILMT alapú intézményfejlesztést koordináló mikrocsoport partnerkapcsolati fejlesztésért felelős tagja felel.
- A megtartott családi napokat kiértékeljük, tapasztalatainkat írásban is összegezzük beszámoló formájában.
- Feladatellátási helyünkön a szülői értekezleteket interaktív partneri kommunikációs helyzetekként valósítjuk meg a kooperatív tanulásszervezés módszertanával vagy IKT eszközök használatával.

A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák

- osztályfőnöki órák
- diákönkormányzati ülések
- havi értékelések
- eseti hirdetmények
- diákparlament

A szülők közösségét érintő együttműködési formák:

Szóbeli

- szülői értekezlet
- fogadóóra
- családlátogatás
- nyílt órák, nyílt napok
- telefon
- "véletlenszerű" találkozás

Szülői értekezlet

Iskolánk évenként 4, a munkatervben rögzített időpontú szülői értekezletet tart az osztályfőnök vezetésével. Rendje, lebonyolítása a munkatervben leírtak alapján.

Szülői fórum

- a 7-8. osztályosoknak a pályaválasztással kapcsolatban;
- szülői fórum a felmerülő aktuális problémák megbeszélésére.
- szülői fórum az aktuális témák megbeszélésére (Munkatervben rögzítve)

Fogadóóra

Célja: párbeszéd a szülők és a pedagógusok között. Rendje, lebonyolítása a munkatervben leírtak alapján.

Egyéni fogadóóra – egyénileg meghatározott időpontban.

Családlátogatás

Az osztályfőnök a szülővel való egyeztetés után családlátogatást tesz, a tanuló jobb megismerésének érdekében, gyakori hiányzás vagy súlyos magatartási problémák esetén.

Nyílt órák, nyílt napok

Célja: lássák a szülők a pedagógusok eljárásait, módszereit, gyermekük munkáját az osztályközösségben.

Nyílt napok rendje a munkatervben rögzítve.

Telefon

Telefonon értesíti a nevelő a szülőt, ha gyermekét baleset érte, vagy olyan rosszul érzi magát, hogy haza kell küldeni. Ha a szülő a tájékoztatóba, ellenőrzőbe bejegyzett információkról nem vesz tudomást, arra nem reagál, a nevelő telefonon veszi fel vele a kapcsolatot.

On-line kapcsolatok

A legtöbb családdal már digitális kapcsolatot is tudunk tartani, de elsősorban telefonos applikációkon keresztül. Tudunk a Kréta rendszeren keresztül is üzenetet küldeni, de a legtöbb szülő Messengeren érhető el.

Véletlenszerű találkozás

Alkalmat nyújt arra, hogy iskolán kívül a szülő és a pedagógus megbeszélje a gyermekkel kapcsolatos aktuális problémákat.

Írásbeli

- tájékoztató füzet,
- levél

Tájékoztató füzet

Ez a dokumentum a szülőkkel való napi kapcsolattartás lehetőségét biztosítja. Írásban értesíti az osztályfőnök a tanuló szüleit gyermekük magatartásáról, szorgalmáról. A tanuló értékelését érdemjegyeit a szaktanárok kötelessége bejegyezni az e-naplóba.

Az osztályfőnök és szaktanárok havonta ellenőrzik az e-napló és a tájékoztató füzet, érdemjegyeinek azonosságát.

Levél, elektronikus levél

Ha a pedagógus más útját nem látja a kapcsolatteremtésnek, levélben értesíti a szülőt a gyermek tanulmányi előmeneteléről, az időközben felmerülő problémákról.

Kréta – e-napló

2018. szeptemberétől alkalmazzuk a Kréta – e-naplót. Amelyik szülő rendelkezik internettel, ezen keresztül is tudunk kapcsolatot tartani.

Az iskola és a család együttműködésének szervezett formái:

- Szülői Közösség

Tagjait a tanév első szülői értekezletén választják a szülők. A Szülői Közösségbe minden osztályból két főt delegálnak. Külön működési szabályzat szerint dolgoznak. Segítik a tanórán kívüli programok, kulturális és sport rendezvények lebonyolítását (játékonysági és farsangi bálók, Mikulás, gyermeknap stb.)

A szülők által ingyenesen igénybe vehető szolgáltatások:

- Nappali rendszerű általános műveltséget megalapozó iskolai oktatás
- Képesség kibontakoztató felkészítés
- Integrációs nevelés-oktatás
- Gyermek-, tanuló felügyelet
- Tanulószoza 1-6. évfolyam
- Iskolai sporttevékenység
- Az iskolai könyvtár használata
- Szabadidős tevékenységek
- 1-8. évfolyamon a mindennapos testedzés
- 7. és 8. évfolyam középiskolai felvételi előkészítő

Családbarát - iskola program

A gyermekek hatékony oktatása és nevelése csak a szülőkkel együttműködve valósítható meg. A pedagógusnak szüksége van azokra az információkra, amit a szülőktől kaphat, a szülőknek is szükségük van arra, hogy folyamatában lássák az iskola működését. A szülőket és a

gyermeket természetes módon, közös programokba bevonva taníthatjuk meg arra, hogyan dolgozzanak egymást segítve a siker érdekében.

A Családbarát - iskola - együttműködést támogató programjai:

1. Szülői értekezletek
2. Szülői fórumok –
  - a. pályaorientáció
  - b. a gyermeknevelés kérdései
  - c. iskolai kudarc és okai
3. Karácsonyi ünnepváró programok
4. Farsang
5. Nyílt tanítási nap
6. Anyák napja
7. Családi nap

Várt eredmények

- A szülők egyre nagyobb létszámban vesznek részt az iskolai rendezvényeken, programokon
- A szülő több időt fordít gyermeke nevelésére a fejlődés érdekében
- Javul az iskola és szülői ház közötti párbeszéd
- Nincsenek problémát jelentő konfliktusok

Az iskolai környezet további partnereivel kapcsolatos együttműködési formák

Egymás között program

A program kiemelt célja, hogy iskolánkban kiépüljön a nevelést-oktatást támogató partnerségi hálózat.

A partnerség és hálózatosodás az iskola, valamint a szülők, az önkormányzat, a civil és szakmai szervezetek, más települések iskolái közötti együttműködések, közösségek kialakulását, fenntartását segíti. Célja a lehető legszélesebb társadalmi bázis elérése, a támogató környezet megteremtése. Az együttműködési kapcsolatrendszerek fejlesztése érdekében az iskola vezetése arra ösztönzi a pedagógusokat, hogy a diákok, a szülők és egyéb partnerek (pl.: más iskolák, önkormányzat, civil és szakmai szervezetek) bevonásával szervezzék a közösségi programokat. A „Köznevelés az iskolában” című projektben való részvétel ezt a célt is szolgálta.

Az Egymás között program együttműködést támogató programjai:

- “EszmeCsere”
- MOZAIK
- Szociális Kerekasztal
- Egy iskola egy polgárőr program

- Mindenki karácsonya eseménysorozat
- Őszi és tavaszi szakmai napok
- Továbbképzések, műhelymunkák, hospitálások

Elvárt eredmények:

- szakmai együttműködés
- egymás segítése
- kommunikáció
- közösségek létrejötte
- előítélet-kezelés
- horizontális tanulás

„Nyitnikék” program

Az óvoda – iskola együttműködés eredményeként célunk az átmenet megkönnyítése, jól működő kapcsolat kialakítása a két intézménytípus között. A képességfejlesztő foglalkoztatási formák bemutatása a tanítók számára, az óvónők látogatása az első osztályokban. Szorosabb szakmai együttműködés az óvónők és a tanítók között, közös továbbképzések, tréningek számukra.

Cél: a közös szakmai párbeszéd, a bemutató foglalkozások, tapasztalatcserék, közös képzések járuljanak hozzá, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyeit növeljük, hogy megállják a helyüket az iskolában.

Az iskola és az óvoda szomszédos intézmény, ennek köszönhetően kapcsolatunk még az átlagosnál is jobb. Közös programjaink (Petőfi-napok, mikulás, karácsonyi előadás, gyermeknapi előadás, rajzpályázat, hospitálások) lehetőséget adnak a kölcsönös megismeréshez.

A „Nyitnikék” program részei:

- Petőfi-napok óvodás-kisiskolás programjainak szervezése
- Első osztályosok nyomonkövetése: kapcsolattartás az elsősök óvónénijével, félévi eredmények kiértékelése az óvónőkkel együtt
- Karácsonyi meglepetés iskolásoktól az óvodásoknak (karácsonyi műsor)
- Hospitálások:
  - a leendő 1.osztályos tanító és az intézményvezető látogatása az óvodai foglalkozásokon
  - óvodavezető és volt óvónéni óralátogatása az 1. osztályban
- Nagycsoportosok látogatása az iskolában a leendő tanító néninél
- Mese délelőtt a leendő elsősöknek az iskola könyvtárában

- Közös difer mérés: a leendő 1. osztályos gyermekekkel áprilisban elvégzik az országos diagnosztikai vizsgálatot és annak kiértékelését
- az 1.osztályos tanulókkal májusban, (majd az utolsó mérés 3. osztály novemberben) elvégzik újból a diagnosztikai vizsgálatot, megnézik a hozzáadott értéket

Iskolafokok közötti átmenet program

A váltás az alsó tagozatból a felsőbe, illetve az általános iskolából a középiskolába sokféle kihívás elé állítja a tanulókat és a pedagógusokat egyaránt.

- egy új tanulási környezetben új viselkedési mintákat kell kialakítaniuk
- új tanárokkal találkoznak, és az osztályfőnökkel már nem olyan szoros a viszony, mint az alsó tagozatban vagy az általános iskolában
- az új tantárgyak egyre nagyobb tanulási önállóságot követelnek
- a tananyagok és a módszerek gyakran jelentős mértékben különböznek a megszokottól
- gyorsabb a tanulási tempó és növekednek a teljesítménybeli elvárások
- elvárják a diákoktól, elsősorban a középiskolába kerülve, hogy egyre inkább képesek legyenek az elméleti gondolkodásra és tanulásra
- az új iskolában megváltozik a diákok közötti szociális rangsor: a középiskolába érkező tanuló már nem a régi diákok közé tartozik, hanem újonc lesz
- az új osztályon belül is ki kell alakulniuk a szociális kapcsolatokat

A képzési szintek közötti átmenetet tehát úgy kell alakítani, hogy az a tanulók számára zökkenőmentes képzési folyamat legyen.

Az alsó-felső tagozat illetve iskolák közötti váltás során tapasztalható új helyzet ismeretlenségéből adódó bizonytalanságérzet csökkentése érdekében hospitálásokat szervezünk az átmenetek között, félévenkénti méréseink elemzésével képet kapunk a tanulók képességeiről és a képességek közötti különbségekről. Szülői fórumokat tartunk az átmenetek könnyítése érdekében. pályaorientációs programmal segítjük az iskolaválasztást 8. osztály után.

„Átmenet programok” jó gyakorlatának fejlesztése

A sikeres óvoda-iskola, illetve iskolafokok közötti (alsó-felső tagozat, általános iskola-középiskola) átmenetet támogató programok kialakításával, fejlesztésével kapcsolatos jó gyakorlatainkat írásban rögzítjük és hálózati szinten továbbadjuk.

Ennek 3 lépése:

1.Feladatellátási helyünkön az óvoda-iskola, illetve iskolafokok közötti (alsó-felső tagozat, általános iskola-középiskola) átmenetet támogató gyakorlatainkat **összegyűjtjük**. (Nyitnikék program – Iskolafokok közötti átmenet program – Pályaorientációs program)

2. Az óvoda-iskola, illetve iskolafokok közötti (alsó-felső tagozat, általános iskola-középiskola) átmenetet támogató programokat félévente **értékeljük**, tapasztalatainkat hálózati szinten **továbbadjuk**.

3. Az **óvoda-iskola**, illetve **iskolafokok közötti** (alsó-felső tagozat, általános iskola-középiszkola) **átmenetet támogató munkacsoportokat működtetünk.**

A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Esélyegyenlőség és méltányos oktatásszervezés szempontjából iskolánk minden dolgozója, pedagógusa elkötelezett az egyéni fejlesztésen alapuló, a gyerekek egyéni képességeit figyelembe vevő inkluzív nevelés, oktatás iránt. Ennek érdekében a következő konkrét tevékenységek épülnek be mindennapi munkánkba:

1. Alkalmazkodunk a tanítványaink egyéni szükségleteihez, azok folyamatos megismerése, elemzése által.

2. Kiemelt feladatunk az általános emberi értékek, normák közvetítése, elsajátíttatása és alkalmazásának gyakorlása.

3. A gyermekeknél tapasztalt rendszeres indulatot úgy fogjuk fel, hogy segítségre, és nem büntetésre van szükségük.

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk és munkaidő-beosztásuk tartalmazza. **A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:**

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- érettségi, különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- módszertani innováció,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,

- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnököt az igazgató bízza meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Közösségi programokat szervez
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: Kréta napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

A pedagógus feladatai a motivációval kapcsolatban

Motiváción az oktatás elméletében két - egymással szorosan összefüggő - dolgot értünk. Egyrészt azokat a belső hajtóerőket, amelyek a tanulót a tanárral való együttműködésre, a tanulási

folyamatban való aktív részvételre készítetik, másrészt azokat az erőfeszítéseket, amelyeket a tanár tesz azért, hogy a tanulót rávegye az együttműködésre

- *Ismerje meg a tanulókat!* (Nevüket, szüleiket, családi körülményeiket.)
- *Teremtsen pozitív légkört az osztályban!* (Ha a tanulók jól érzik magukat az iskolában és az órákon, nagyobb esély van rá, hogy együttműködnek a tanulási folyamatokban.)
- *Törekedjen az érzelmi biztonság megteremtésére!* (Teremtsen olyan légkört, amelyben a tanulók érzik, hogy számíthatnak rá akkor is, amikor gyengén teljesítenek vagy rosszat tesznek!)
- *Figyeljen oda a tárgyi környezetre!* (A tanterem felszereltsége és dekorációja megjelenítse és vonzóvá tegye a közvetíteni kívánt kultúrát.)
- *Tartózkodjon az intellektuális agressziótól!* (Rendkívüli mértékben elkedvetlenítő, ha folyton azt halljuk, hogy milyen buták vagyunk.)
- *Tegye érdekessé az órát!* (Kapcsolja össze a tananyagot az élettel, a tanulók életvilágával!)
- *Éljön a megerősítés eszközeivel!*(A jutalmak és büntetések jól ismert részét képezik az iskolai oktatásnak. Éljük a dicséret eszközével!)

Sokféle motivációra azért van szükség, mert a gyerekek is különbözőek. Egyik gyereknél ez, másiknál az a motivációs technika járhat eredménnyel.

A pedagógusok munkájának ellenőrzése

Jó iskolát csak jól motivált, jól felkészült, gyermekszerető, elkötelezett, etikus pedagógusokkal, jól motivált és rátermett intézményvezetőkkel lehet elérni.

A pedagógusok ellenőrzése új szakmai kihívás, országos szintű innováció. Az ellenőrzések folyamán annak feltárása folyik, milyen módon és mértékben jelennek meg a pedagógus munkájában az alábbi szakmai tartalmak:

- az általános pedagógiai szempontoknak való megfelelés
- a Nemzeti alaptanterv nevelési céljainak való megfelelés
- az intézmény pedagógiai programjának való megfelelés

A vezető pedagógiai-szakmai ellenőrzésének területei

1. A tanulás és tanítás stratégiai vezetése és operatív irányítása stratégiai vezetése és operatív irányítása.
2. A változások stratégiai vezetése és operatív irányítása
3. Önmaga stratégiai vezetése és operatív irányítása
4. Mások stratégiai vezetése és operatív irányítása
5. Az intézmény stratégiai vezetése és irányítása

A pedagógusok pedagógiai-szakmai ellenőrzésének területei

1. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése
2. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése
3. Módszertani felkészültség

4. A pedagógiai folyamat tervezése
5. A tanulás támogatása, szervezése és irányítása
6. A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése
7. A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja.
8. A kommunikáció, a szakmai együttműködés és a pályaidentitás
9. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Az ellenőrzések rendjét a mindenkori Munkaterv tartalmazza, melynek része az Önértékelési terv is, melyet a BECS (Belső Ellenőrzési Csoport)/Önértékelést Támogató Munkacsoport állít össze.

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

Különleges bánásmódot igénylő tanulók sajátos nevelési igényű tanulók

A 2011. évi CXC. törvény 4. § 25. pontja szerint:

„sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló:

- az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,”

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének-oktatásának elvei

A Nemzeti alaptanterv és a választott kerettanterv alkalmazás a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásában

A Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: Nat) a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma, az abban meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a tanulási területeken megfogalmazott célok, feladatok – a sajátos nevelési igényű tanulóknak is érvényesek.

A sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő-oktató iskolák pedagógiai programjuk, helyi tantervük elkészítésénél figyelembe veszik:

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: köznevelési törvény), a Nat és az Irányelv rájuk vonatkozó előírásait,
- a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,
- a szülők elvárásait és
- az általuk nevelt-oktatott tanulók sajátosságait.

A sajátos nevelési igényű tanulók ellátása

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság, sajátos nevelési igény által okozott részleges vagy teljes körű módosulását, egyenetlenségeit;
- az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, egyenetlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását tesz szükségessé.

A rehabilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

- A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében-oktatásában részt vevő nevelési-oktatási intézmény egész nevelési-oktatási rendszerét átfogó, hosszú távú rehabilitációs, rehabilitációs célokat és feladatokat határoz meg, melyeket az intézményünk dokumentumai tartalmaznak.
- A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységünk szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanulási-tanítási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teheti szükségessé.
- A sajátos nevelési igényű, ugyanakkor kiemelt tehetségű tanulók ellátása esetén a rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység mellett megjelenítjük a tehetséggondozás feladatainak.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

- A sajátos nevelési igényből fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók és a személyiség fejlesztése.
- Társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének támogatása.
- Az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- A sajátos nevelési igény típusa és súlyossága.
- A sajátos nevelési igény kialakulásának, felismerésének, diagnosztizálásának ideje.

A sajátos nevelési igényű tanuló

- ca) életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
- cb) képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
- cc) érzelmi szükségletei, állapota, attitűdje,
- cd) korai fejlesztésben és gondozásban való részvétele, a korai időszak fejlődésmenete.

A társadalmi integráció kívánalmai: az egyéni tanulási utak megtervezése és biztosítása, az átvezetés, a továbbtanulás, pályaválasztás, a lehető legönállóbb életvitelre történő felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztésére vonatkozó célokat, feladatokat, tartalmakat, tevékenységeket, követelményeket megjelenítjük:

- a pedagógiai programunkban,
- a helyi tantervünkben,
- a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanulási-tanítási programban (pl. tanmenet, óraterv),
- az egyéni fejlesztési tervekben.

A sajátos nevelési igény típusának megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktor kompetenciája:

- a programok, programcsomagok tervezése, összeállítása;
- a rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés, osztálytermen belüli megsegítés;
- közreműködés az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység tervezésében, kivitelezésében, ezt követően a konzultációban, az osztálytermi környezet adaptációjában;
- a tanuló fejlődésének nyomon követése, értékelése, illetve az ebben való közreműködés a többségi pedagógusokkal együtt.

A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára

Hozzáférhetővé kell tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára a:

- speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek, differenciált, egyénre szabott tananyagokat;
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközöket;
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezetet, speciális bútorokat; fejlesztő helyiségeket;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának, illetve osztálytermi foglalkoztatásának megvalósulásához;
- a tanulók sajátos nevelési igénye típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az

integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalt gyógypedagógus, terapeuta (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat).

A többségi intézményekben megvalósuló (integrált) nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk (teljes vagy részleges integrációjuk).

Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget.

Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedését, önmagukhoz mért fejlődését, a többi tanulóval való együtt haladását tekintjük.

Jellemző intézményünkre, hogy;

- A befogadó iskola vezetője támogatja pedagógusai részvételét az integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken, alkalmat teremt a horizontális tudásátadásra.
- Az együttnevelést megvalósító iskolák pedagógusainak, valamennyi dolgozójának, gyermek- és szülői közösségének felkészítése megtörténik a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- Az együttnevelés megvalósításában a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesül, és a sérülésspecifikus módszertani eljárásokat alkalmazzuk.
- Multidiszciplináris teamek (pl. többségi pedagógus, gyógypedagógus, szülő, az érintett tanuló stb.), illetve jó gyakorlatok működtetése, a pedagógusok által alkalmazott differenciált tananyagok, feladatlapok felhasználása.
- A nyitott tanulási-tanítási folyamatban megvalósuló tevékenység lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai eljárások, eszközök, módszerek, terápiaiak, a tanulást-tanítást segítő speciális eszközök alkalmazását.
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében- oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel, a diverzitás iránti pozitív attitűddel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógusok alkalmazása, akik
- a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző módosulásait;
- egyéni fejlesztési tervet készítenek a gyógypedagógus, konduktor együttműködésével, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosítanak, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaznak;
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépítik, a folyamatos értékelés, hatékonyságvizsgálat, a tanulói

teljesítmények elemzése alapján megváltoztatják eljárásaikat, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmazzák;

- a rugalmas tanulásszervezés segítségével minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezetet hoznak létre, melyben érvényesül a differenciálás, a többszintű tervezés, a differenciáló módszerek alkalmazása, a differenciált értékelés;
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
- együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus, konduktor iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba, megosztva vállalja a felelősséget a különleges bánásmódot igénylő gyermek haladásáért.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő – a tanuló fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező – gyógypedagógus, konduktor

- a) segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- b) javaslatot tesz a fogyatékosság, az egyéb pszichés fejlődési zavar, az autizmus spektrum zavar típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);
- c) segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, ismerteti a speciális eszközök használatát, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
- d) javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- e) figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;
- f) együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- g) támogatást nyújt a többségi pedagógus számára a differenciáláshoz a tantervi követelmények szintjén, a következőknek megfelelően: nincs érdemi változtatás a tantervben, elvárt tudásban, hanem több idő, személyi támogatás (többségi pedagógustól, gyógypedagógustól, asszisztentstől), eszközhasználat, differenciált tananyag-feldolgozás révén jut el a gyermek a tantervi célig. Eltérő tantervi célok megjelenítése esetén – a gyermek szakértői véleményének alapján –
  - terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon – egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben –, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra;
  - alkalmazza a sajátos nevelési igényű tanuló osztálytermen belüli megsegítésének lehetőségeit a befogadó intézményben;

- segíti a befogadó pedagógust a szűrésben, az egyéni értékelésben, a gyermek önmagához mért fejlődésének megítélésében;
- segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását.

Az integrált nevelésben-oktatásban részt vállaló nevelési-oktatási intézmények vegyék igénybe az egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmények (EGYMI), a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatok segítségét. Ennek keretében ismerjék meg az integrált nevelés létező jó gyakorlatait, tapasztalatcsere, tudásháló (képzések, online platform stb.) révén.

Az alkalmazott tevékenységi formák a sajátos nevelési igényű tanulók lemaradásának enyhítésére:

- az egyéni fejlesztés, fejlesztőfoglalkozások
- felzárkóztatás- tehetséggondozás
- pályaorientációs tevékenység
- egész napos oktatás, felsőben tanulószobai foglalkozáson való részvételi lehetőség biztosítása
- kapcsolattartás a szakértői bizottsággal,
- a szakértői véleményben meghatározott szakemberek biztosítása
- speciális tankönyvek és taneszközök biztosítása
- szoros kapcsolat a szülői házzal
- a tanulók képességeihez igazított tanulásszervezési eljárások alkalmazása

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók nevelése, oktatása

A 7-14 éves korosztály 15-20%-a beilleszkedési, magatartási zavarral küzd, melyhez az esetek nagy részében figyelemzavar, tanulási illetve részképesség-zavar társul. Ezek a gyerekek legtöbbször ép intellektusúak, mégis a felmerülő problémák kezelése nagy terhet jelent a családoknak. Indokolt tehát, hogy a kezelésére megfelelő segítséget várnak az iskolától. Ezért az iskola megkezdésével egy időben megkezdődik a fejlesztő foglalkozás azoknál a tanulóknál, akik beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdenek (BTMN).

Segítő pedagógiai tevékenységek:

- egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás szervezése
- csoportbontás
- felzárkóztató órák, egyéni foglalkozások
- mozgáskoordináció fejlesztése

- tanulószoba
- diákétkeztetés
- iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- a pedagógusok és tanulók segítő, személyes kapcsolata
- a szülők, családok nevelési gondjainak segítése
- családlátogatások
- iskolai gyermekvédelmi felelős tevékenysége
- logopédus
- fejlesztő pedagógus
- képességvizsgáló bizottság szakmai szolgáltatásának igénybe vétele
- szoros kapcsolat óvodával, iskolaorvossal, védőnővel, pszichológussal

Fejlesztő pedagógiai programok és eszközök alkalmazása

MESEBOLT - anyanyelvi kommunikáció megalapozásához szükséges képességek fejlesztése 1-2. osztályban

Az általános iskola bevezető és kezdő szakaszának egyik legfontosabb célja a sikeres anyanyelvi kommunikáció megalapozásához szükséges képességek kialakítása és fejlesztése. A kommunikációs képességek meghatározó módon befolyásolják az iskolai sikerességet, a tanúláshoz való viszonyt, a motivációt, majd végül a pályaválasztást is. Sajnos, a mi tanulóink – halmozottan hátrányos helyzetükből adódóan – nagyon gyenge kommunikációs készséggel rendelkeznek, nagyon szegényes a szókincsük, sokszor alapvető szavakat nem ismernek. Az olvasás tanítása során így egyik fontos feladatunk a szótanulási képesség megerősítése és a szókincsbővítés. A tanulóknak ugyanis szükségük van egy megfelelő nagyságú szókincsállományra ahhoz, hogy az olvasástanulás eredményes legyen és képesek legyenek az olvasottak megértésére. Bár szókincsfejlesztés az alsó tagozaton mind a négy évfolyamon történik, sőt, a szaktárgyakat tanítóknak is feladatuk, mégsem lehetünk elégedettek az eredményekkel. Iskolánkban a gyerekek többségének szótanulása ugyanis az átlagnál lassabb, nehezen bővül a szókincsük. Mivel a szövegértés fejlesztésének is egyik legfontosabb eleme a szókincs bővítése, úgy gondoltuk, hogy 1-2. osztályban megerősítjük az anyanyelvi kommunikáció megalapozásához szükséges képességeket. Mesebolt nevű programunkban elsősorban a mesék segítségével szeretnénk a tanulók kommunikációs képességét fejleszteni. A játékok, a bábozás és a mesehallgatás közben gazdagodik szókincsük, ami az olvasási és szövegértési képességüket is kedvezően befolyásolja majd. Az ismert szavakat a gyerekek sokkal könnyebben ki tudják olvasni, és minél kevesebb az ismeretlen szó, annál könnyebben tudják értelmezni a szöveget.

Zöld toll módszer alkalmazása 1-2. osztályban

Ezzel a módszerrel a gyerek megszerezheti az írás szeretetét, a betűk kanyarintásának élményét. Tatiana Ivanko orosz gyermekpszichológus zöld toll módszerének lényege az, hogy írástanulás, írástanítás közben a gyereket nem megbünteti a piros javításokkal, hanem a jó megoldásokat keresi, és azt zöld tollal jelöli. A zöld toll módszer nem az elrontott betűkre fókuszál, hanem a helyes betűformákra.

Tatiana Ivanko gyermekpszichológus véleménye szerint a piros hibajavítás csak arra fogja emlékeztetni a gyermekeket, hogy mennyire ügyetlenek. Javasolja, hogy ne mutassunk rá piros tollal a hibákra, hanem zöld tollal karikázzuk be azokat a betűelemeket, betűket, amelyeket a legszebben írt le a gyermek. Ebben az esetben a tanuló arra fog összpontosítani, hogy mi a helyes. Pozitív érzelmeket fog kapni. Ezek a pozitív érzések motiválni fogják őt arra, hogy tovább fejlessze magát, többet gyakoroljon, hogy minél tökéletesebb eredményt érjen el.

A „zöld toll” módszer alkalmazásával egy idő után a hibák száma csökkenni fog.

A módszer segít a gyerekek önértékelésében és motiválja őket arra, hogy jobb eredményeket érjenek el.

A **Radosza-gyűrűk** 5-10 éves gyermekek számára készített térbeli képességfejlesztő taneszköz- és logikai játékcsoport. A Radosza-gyűrűk bármely változatának használata fejleszti a logikus gondolkodást, a térlátást, a memóriát, a kombinációs-és koncentrációs képességet, a kézügyességet, valamint a finommotorikát. Alkalmas otthoni játéokra, házi feladatok elkészítésére, tanórai gyakorlásra, napközis foglalkozásra, táborban, és osztály- illetve évfolyamverseny rendezésére. Alkalmazásával az unalmas gyakorlás izgalmassá válik.

Az említett fejlesztés mellett a találmányként jegyzett Radosza-gyűrűk alkalmasak a diszlexiára és diszkalkuliára való hajlam felfedezésére, nagyobb korosztály esetében a játékos kikapcsolódásnak is lehetnek eszközei.

A taneszközöket az 1. osztályban, az SNI-s osztályokban és az alsós BTM-es tanulóknál alkalmazzuk.

LÜK – Okosjáték

A LÜK egy német eredetű játékos tanulási segédeszköz. A játék neve a Lernen Üben Kontrollieren (Tanulni, Gyakorolni, Ellenőrizni) szavak kezdőbetűiből áll. A LÜK több évtizede, nemzetközi népszerűségnek örvendő képességfejlesztő játék, amely egyesíti magában a játék örömeit és a tanulást. A legfontosabb képességeket fejleszti: megfigyelés, koncentráció, kitartás, problémamegoldó gondolkodás. Ezáltal megkönnyíti az iskolakezdést is. A játékhoz két elem szükséges: egy LÜK-füzet és egy LÜK-kirakókészlet (tábla). Az adott korcsoporthoz való LÜK táblát egyszer kell megvásárolni, majd választhatunk az életkornak megfelelő rengeteg LÜK füzetből. A füzetek sokféle fejlesztési területet dolgoznak fel: logika, matematika, szövegértés, nyelvtan, idegen nyelv.

A gyermekek feladatokat oldanak meg egy füzetben, amelyből a megfelelő megoldást egy ellenőrződobozba teszik, amit ha megfordítanak, láthatóvá válik a megoldókulcs. A játék a feladatok megoldására motivál, önállóságra és önellenőrzésre nevel. Tapasztalatunk szerint a gyerekek valóban játéknak veszik, és észrevétlenül tanulnak közben.

Minden tanulás alapja a mozgás! Ameddig az életkori szintnek nem megfelelő a nagymozgásokban a fejlődés, addig a finommozgások sem fejleszthetők eredményesen.

A **Sport Poha-Rak** vagy **Speed Stacks** olyan mozgásos tevékenység, amely a gyors mozgást és a gyors gondolkodást kapcsolja össze, ezáltal fejleszti a gyorsasági koordinációs képességet. Segíti a szem-kéz koordináció és a finommotorika fejlődését, hatékonyan fejleszti a szem-kéz összerendezett, célszerű, együttes mozgását.

A Sport Poha-Rak egyénileg és csapatban egyaránt végezhető sporttevékenység, ami speciális műanyag poharak minél rövidebb idő alatti sorrendbe rakásából, valamint rendszerezéséből áll. A résztvevők előre meghatározott sorrendben különböző gúákat építenek fel, vagy az idővel, vagy egy másik versenyzővel szemben. A Sport Poha-Rak foglalkozások nem csak versenyzésre, illetve az iskolai testnevelés mozgásanyagának gyarapítására szolgálhat, hanem a szabadidő hasznos, aktív eltöltésére is.

A tevékenységet testnevelés órákba építve alkalmazzuk 1-6. osztályokban.

LEGO-program

Milyen a jó játék? Olyan, mint a LEGO:

- a gyerek sokáig és szívesen játszik vele
- egymagában és közösségben is tud vele játszani
- a gyerek képzelőerejét dolgoztatja, nem pedig készen adott sablonokat kínál.

A LEGO a legtöbb gyerek kedvenc játéka, ezért gondoltuk, hogy iskolánkban is érdemes a tanórákon bevezetni, ezzel érdekesebbé tenni a tananyagot, motiválni vele tanulóinkat, figyelmüket jobban felkelteni. A nyíregyházi LEGO gyár egy hatalmas doboz LEGO elemekkel ajándékozta meg iskolánkat, melyhez még vásároltunk készleteket, s összeállítottuk saját LEGO-programunkat, melynek fő eleme a LEGO-matek, de szövegértés és drámajáték oktatáshoz is használjuk. A program hatékonyan fejleszti a tanulók matematikai problémamegoldó kompetenciáját, de szókincsét, olvasási készségét és beszédkészségét is. A LEGO kockák segítségével igyekszünk tanulóinkat játékosan bevezetni a matematika varázslatos, de nem könnyű világába.

LEGO-matek

Az 1-2. osztályos gyermeknek még életkori sajátossága a játék. A matematikai problémák nehezen fogalmazhatók meg egy kisgyermek számára. A készlet használata során 1. osztályban megkönnyíthetjük a számfogalom kialakítását, majd folytonos bővítését, a rendszerező képesség folyamatos kialakítását.

A 2. osztályban a szorzás, osztás, részekre bontás jelenik meg játékos formában. A tevékenytetve tanulás során megszerzett tudás sokkal könnyebben rögzül. Tanulóink maguktól jutnak el a szöveges feladatok megoldási tervének elkészítéséhez és a válasz megfogalmazásához. Közben folyamatosan sikerélményben részesül a gyermek, ami vonzóbbá teszi számára az iskolát és a tanulást.

3-4. osztályban a törtek tanításában és megértésében segíti munkánkat a LEGO.

LEGO-dráma

A legóval történő dramatizálást a gyerekek játékként élik meg, kommunikációjuk úgy fejlődik, hogy ők azt szinte észre sem veszik. A LEGO-ból felépített játékok készítése közben a gyerekek bátrabban fejezik ki elképzeléseiket, fogalmazzák meg véleményüket, és több, kreatív történetet hoznak létre, ezáltal sikeresebb lesz beszédképességük fejlesztése.

LEGO-együtműködés

A LEGO-órák során a gyerekek együttműködési készsége jelentősen fejlődik, hisz általában csoportmunkában vagy párban dolgoznak. A munkafolyamatok során szociális készségük fejlődik, megtanulják egymás elképzeléseit, ötleteit elfogadni és tiszteletben tartani. Megtanulnak alkalmazkodni, egymástól segítséget kérni, egymás munkáiról értékelést mondani.

A kiemelten tehetséges tanulók nevelése

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és fejlesztő foglalkozások segítik. Ezek indításáról – az igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. Lehetőségeink a következők:

- egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás szervezése
- differenciált óraszervezés
- csoportbontás
- versenyek, vetélkedők, bemutatók
- szabadidős foglalkozások
- képesség-kibontakoztató foglalkozások megszervezése
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek használata
- középiskolai előkészítő 7-8. évfolyamokon
- versenyeztetés
- egyéni tehetségek felismerése, megfelelő irányba történő fejlesztése
- tehetséggondozó műhelyek (Tudorka, Varázskéz, Varázshang)

Csatlakoztunk az EFOP-3.2.5-17 Pályaorientáció, kiemelten az MTMI készségek és kompetenciák fejlesztése a köznevelés rendszerében programhoz. A fő cél a pályaorientáció megerősítése mellett a matematikai, természettudományos, informatikai és műszaki pályák választásának népszerűsítése és ahhoz kapcsolódó kompetenciák fejlesztése. Matematika, digitális tanulás, természettudományi, robotika és modellező szakköreink népszerűsítésével azokra a tehetséges tanulóinkra koncentrálunk, akik érdeklődést mutatnak a műszaki területek felé.

A művészetek iránt érdeklődő tanulóknak a HON Alapfokú Művészeti Iskola képzőművészet tanszakjára és a T-Dance Alapfokú Művészeti Iskola táncszakjára van lehetőségük beiratkozni.

Tanulóink többsége a labdarúgás iránt érdeklődik. Az OTP Bank Bozsik-program indulása alapvető fontosságú ahhoz, hogy hazánkban ismét európai színvonalú és elismertségű utánpótlás-nevelési rendszer alakulhasson ki. A Bozsik-program fő célkitűzései közé tartozik a tehetségkutatás és a tehetségek fejlesztése, így iskolánk is évek óta résztvevője a programnak.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló

Az ,hogy a tanuló hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül-e az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 67/A.§-a alapján a gyámhatóság állapítja meg.

A jogszabály értelmében: Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű a tanuló, aki esetében a fenti szabályozásban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

1. kapcsolatfelvétel a családdal, indokolt esetben
2. felvilágosító munka szülői értekezleteken, fogadóórákon
3. ismeretterjesztés (veszélytényezők, bűnözés, kábítószer stb.) – osztályfőnöki óra, meghívott külső előadók (védőnő, drog prevenciók szolgálatok, rendőrség szakemberei).

4. nevelési tanácsadó, családsegítő igénybevétele,
5. délutáni megbeszélő esetek működtetése,
6. pályázati ösztöndíjak figyelemmel kísérése

A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátása

A gazdasági és társadalmi változások következtében tömegméretekben jelentkező, és a családok életében felhalmozódó problémák kihatnak a gyermek- és ifjúságvédelemre, gondozásra is. Egyre több a veszélyeztető tényező: a családok széthullása, a túlzott anyagiasság, a munkanélküliség, vagy csak a szegénység.

Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelem feladata, hogy enyhítse, ha lehet, kiküszöbölje a családi nevelésből, a környezetből fakadó intenzív ártalmakat, illetve a társadalmi viszonyok negatív hatásaitól úgy védjük a fiatalt, hogy felkészülhessenek az ártalmak kivédésére is. Az ellátásban alapszinten minden pedagógus együttműködik, kiemelt feladata az osztályfőnöknek, a gyermekvédelmi felelősnek, védőnőnek van.

Elsődleges feladatunk a megelőzés. Ennek érdekében indítottuk el a Beccaria elnevezésű drog- és bűnmegelőzési programunkat. A gyermekek életkörülményeiben tapasztalható veszélyeket, fejlődésükben tapasztalható rendellenességeket időben kell feltárni, és azonnal jelezni az illetékeseknek (osztályfőnök, gyermekvédelmi felelős, önkormányzat gyámügyi előadója). Fontos cél kell, hogy legyen az iskolai mulasztások visszaszorítása.

A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatot ellátó pedagógus feladata különösen:

- statisztikai kimutatások a gyermekvédelem törvényi előírásai szerint
- a tanulókkal kapcsolatos megelőző, óvó és védő tevékenység
- a vészhelyzetek feltárása, csökkentése annak érdekében, hogy a fiatal fejlődését ne akadályozzák
- a rászoruló tanulók étkezési, és egyéb támogatások megszerzésében segítése, javaslatot tesz a segélyezésre
- együttműködik a tantestület tagjaival, az osztályfőnökkel a gyermek veszélyeztetettségének megelőzésében, megszüntetésében
- előadásokat szervez az osztályfőnöki órákra drog, alkohol, dohányzás, konfliktuskezelés, stb. témakörökben
- segíti az osztályfőnökök felkészülését az egészséges családi életre nevelés témakörben
- gyermekbántalmazás vélelme vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén kezdeményezi, hogy az igazgató értesítse a Gyermekjóléti Szolgálatot,
- hetente meghatározott időpontban fogadóórát tart

A tartós gyógykezelés alatt álló tanuló

Az a tanuló, akinek egészségügyi ellátása az általános járóbetegszakellátásban vagy az általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt a tankötelezettségét iskolába járással nem tudja teljesíteni.

A tartós gyógykezelés miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytató tanulók számára heti 10 órában egyéni foglalkozás keretében történő felkészítést kell biztosítani.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Az elmúlt néhány évtized hazánkban olyan társadalmi, gazdasági és értékrendbeli változásokat hozott létre, amelyekhez nekünk felnőtteknek is nehéz alkalmazkodni. Az anyagi javak előtérbe kerülésével háttérbe szorultak a családon belüli kapcsolatok. Nőtt a csonka- és veszélyeztetett családokban felnövekvő gyerekek aránya.

Az oktatási intézményeknek, - különösen az elmaradott térségekben, mint a mi lakóhelyünk is - célja, hogy ezeket a hátrányokat enyhítse, elősegítse a rászoruló gyerekek, tanulók beilleszkedését, kialakítsa a helyes értékrendet. Ennek érdekében minden osztályfőnök és szaktanár feladata a gyermek családi körülményeinek és szociális háttérének megismerése, kapcsolatfelvétel és együttműködés a szakszolgáltató intézményekkel, harmonikus kapcsolat kialakítása a szülőkkel.

A hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatban fontos, a személyes kontaktus kialakítása a tanulókkal és szüleikkel a következő módokon:

- szülői értekezleten,
- fogadó órán,
- rendszeres családlátogatáson.

Szükség esetén egyéni foglalkozás, tanácsadás, információszolgáltatás a tanuló és a szülő részére.

- Gyermekvédelmi feladatot ellátó pedagógus, osztályfőnök, igazgató rendszeres, folyamatos együttműködése az adott pedagógus közösséggel a felmerülő problémák megoldása érdekében.
- A hátrányos helyzetű gyerekek tanulmányi előmenetelének, szabadidős tevékenységének figyelemmel kísérése - elsősorban a gyermek - és ifjúságvédelmi felelős, illetve az osztályfőnök részéről - adott esetben javaslat a változtatásra, lehetőség felkínálása a szabadidő hasznos eltöltésére (pl. tanulószoba igénybevétele, sportkörbe irányítás).
- Egyéb segítő intézkedések és más szakemberek (pszichológus, pszichiáter, logopédus, védőnő, gyógypedagógus, orvos stb.) bevonása, illetve a tanuló irányítása valamely intézménybe, szervezethez.

- Rendszeres kapcsolattartás a segítő intézményekkel, esetmegbeszéléseken való részvétel (pl. Családsegítők, Gyermekjóléti Szolgálatok, Szakértői Biztosság, Gyámhivatal stb.)
- Anyagi támogatások igénylése.

Az alkalmazott tevékenységi formák a szociális hátrányok enyhítésére:

- az egyéni fejlesztés, (felzárkóztatás- tehetséggondozás)
- fejlesztőfoglalkozás,
- előkészítő foglalkozás,
- pályaorientációs tevékenység
- felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről, pályázatokról szülői értekezleten,
- fogadóórákon,
- mentorálás
- motiválás arra, hogy a gyermek részt vegyen tanulószobai foglalkozáson
- kapcsolatfelvétel szolgáltató intézményekkel, áthelyező bizottságokkal

Az alkalmazott módszerek a szociális hátrányok enyhítésére:

- korszerű tanítási módszerek alkalmazása
- közösségi megbízások adása
- motiválást segítő tanulásszervezés alkalmazása
- kooperatív vagy egyéb – tevékenységközpontú módszerek alkalmazása az oktatásunkban - tanulási módszerek
- projekt módszer
- témahét
- múzeumpedagógiai
- az IKT által nyújtott lehetőségek felhasználása az oktatási munkánk során

A délutáni foglalkozások, szakkörök segítenek a tanulók érdeklődésének fenntartásában. A tanulmányi versenyek további motivációt jelentenek a tanulási folyamatban. A lassabban haladó tanulók részére felzárkóztató jellegű foglalkozások szervezése, korrepetálások tartása, a konkrét tantárgyi haladásban való segítség fontos feladat. A tanulási kudarcban elvesztett önbecsülésük újraépítését segítjük.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

A diákönkormányzat jogkörei

Az intézmény legfontosabb döntéseinek meghozására – a jogszabályban meghatározott esetekben – a nevelőtestület jogosult.

Az egyéb döntések meghozása az igazgató jogköre. Azokban az ügyekben, amelyek az iskola tanulóinak jelentős részét érintik, a döntési folyamatban lehetőséget biztosítunk a diákság

számára véleményének kifejtésére, a döntési folyamat befolyásolására.

A döntési folyamat részét képező értekezletre a diákságot közvetlenül érintő témakörben meghívjuk a diákönkormányzat képviselőit.

A tanulók, diákkörök a tanulók érdekeinek képviseletére diákönkormányzatot hozhatnak létre. A diákönkormányzat munkáját e feladatra kijelölt, felsőfokú végzettségű és pedagógus szakképzettségű személy segíti, akit a diákönkormányzat javaslatára **az igazgató bíz meg ötéves időtartamra.**

Az iskolai diákönkormányzat jogosítványait az iskola osztályközösségében megválasztott osztálytitkárokból (osztályonként 2 fő) álló diákönkormányzat vezetősége, illetve annak választott tisztségviselői (titkár és titkárhelyettes) érvényesítik.

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.
- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
- a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,
- az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben ki kell kérni,
- az iskolai étkeztetéssel kapcsolatos véleménynyilvánítás

A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt

- saját működéséről,
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- hatáskörei gyakorlásáról,
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról,
- az iskolai diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről, valamint
- amennyiben az intézményben működik, a nevelési-oktatási intézményen belül működő tájékoztatási rendszer szerkesztősége tanulói vezetőjének, felelős szerkesztőjének, munkatársainak megbízásáról.

A diákönkormányzat SZMSZ-ét a választó tanulóközösség fogadja el, és a nevelőtestület hagyja jóvá. Az SZMSZ jóváhagyása csak akkor tagadható meg, ha az jogszabálysértő vagy ellentétes az iskola SZMSZ-ével, házirendjével.

Az SZMSZ jóváhagyásáról a nevelőtestületnek a jóváhagyásra történő betérjesztést követő harminc napon belül nyilatkoznia kell.

Az SZMSZ-t vagy annak módosítását jóváhagyottnak kell tekinteni, ha a nevelőtestület harminc napon belül nem nyilatkozik.

Azokban az ügyekben, amelyekben a diákönkormányzat véleményének kikérése kötelező, a diákönkormányzat képviselőjét a tárgyalásra meg kell hívni, és az előterjesztést, valamint a meghívót – ha jogszabály másképp nem rendelkezik – a tárgyalás határnapját legalább tizenöt nappal megelőzően meg kell küldeni a diákönkormányzat részére.

A diákönkormányzat feladatainak ellátásához térítésmentesen használhatja az iskola, helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem akadályozza az iskola működését.

A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei

A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti és évfolyamonkénti követelménye megegyezik a tantárgyi követelményekkel.

Mellékletben szerepel a tanulmányok alatti vizsgák rendje is.

Az osztályozó vizsga, különbözeti vizsga, pótló és javítóvizsga a tantárgyak esetén írásbeli és/vagy szóbeli és/vagy gyakorlati részből áll:

Vizsgatárgyak részei:

• Magyar nyelv és irodalom	írásbeli + szóbeli vizsga
• Történelem	írásbeli + szóbeli vizsga
• Idegen nyelv	írásbeli + szóbeli vizsga
• Matematika	írásbeli + szóbeli vizsga
• Fizika	írásbeli + szóbeli vizsga
• Földrajz	írásbeli + szóbeli vizsga
• Biológia	írásbeli + szóbeli vizsga
• Kémia	írásbeli + szóbeli vizsga
• Környezet	írásbeli + szóbeli vizsga
• Természetismeret/természettudomány	írásbeli + szóbeli vizsga
• Informatika/ digitális kultúra	írásbeli + gyakorlati vizsga
• Testnevelés	gyakorlati vizsga
• Ének-zene	szóbeli vizsga

- Vizuális kultúra szóbeli + gyakorlati vizsga
- Technika, életvitel és gyakorlat/ technika és tervezés szóbeli vizsga
- Etika/ Hit- és erkölcsstan szóbeli vizsga
- Hon- és népismeret írásbeli + szóbeli vizsga
- Dráma és színház szóbeli vizsga
- Állampolgári ismeretek szóbeli vizsga

Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség szakmailag indokolható határidejét

A tanulók munkáját, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni. A témakörök végén témazáró dolgozatokat íratunk, amely lehet központi vagy a szaktanár által összeállított feladatlap. A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő a KRÉTA rendszeren keresztül értesíti.

A tanulmányi rendszerben történő rögzítés határideje:

- A szóbeli számonkérés érdemjegyeinek rögzítése a számonkérés napja.
- A gyakorlati számonkérés érdemjegyeinek rögzítése a következő szaktárgyi óra.
- Az írásbeli számonkérés érdemjegyeinek rögzítése 7 napon belül történik.

Egy nap csak két témazárót írhatnak a tanulók. A témazáró dolgozat idejét és témáját a tanuló legalább 5 munkanappal korábban meg kell ismerje.

Az elektronikus napló bejegyzéseit az osztályfőnök hetente, az igazgatóhelyettes havonta ellenőrzi.

Iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai, szükség esetén különbözeti vizsgával, egyéni segítségnyújtással, türelmi idő biztosításával vagy évfolyamismétléssel

A tanuló - beleértve az egyéni munkarendben tanulót is - az iskolával a beiratkozása napjától tanulói jogviszonyban áll. A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik.

- A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik.
- A felvételtől vagy átvételtől az iskola igazgatója dönt.
- A tanulói jogviszony a beiratás napján jön létre. A tanuló a tanulói jogviszonyon alapuló jogait az előbbi időponttól kezdve gyakorolhatja.
- Jogszabály, továbbá az iskola házirendje egyes jogok gyakorlását az első tanév megkezdéséhez kötheti.

A beiratkozásra meghatározott időt a helyben szokásos módon teszi közzé az intézmény. Az iskolába felvett tanulók osztályba vagy csoportba való beosztásáról - a szakmai

munkaközösség, annak hiányában a nevelőtestület véleményének kikérésével – az intézmény vezetője dönt.

- A második-nyolcadik évfolyamba jelentkező tanulónak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő vizsgát lehet tennie azokból a tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában alacsonyabb óraszámban tanulta.
- Átiratkozásnál esetén azokból a tantárgyakból amelyeket a tanuló az előző iskolájában nem tanult, pl. más idegen nyelvet tanult – a tanulónak különbözeti vizsgát kell tennie. Ehhez az iskola felkészülési, türelmi időt és segítséget biztosít.
- Amennyiben a tanuló a különbözeti vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, a vizsgát az adott tantárgyból 2 hónapon belül megismételheti. Amennyiben ez a vizsga is sikertelenné válik, a tanuló a félév vagy tanév végén az adott tantárgyból javító vizsgát köteles tenni.

A tanuló átvétele esetében a tanulónak be kell mutatnia:

- a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt,
- az elvégzett iskolai évfolyamokat tanúsító bizonyítványokat.

Az iskola igazgatója köteles értesíteni az átvételi kérelem elbírálásáról a szülőt a döntést megalapozó indokolással, a fellebbezésre vonatkozó tájékoztatással, továbbá átvétel esetén az előző iskola igazgatóját is.

- A tanuló átvételének tényét a beírási naplóba, a törzskönyvbe, az osztálynaplóba és a bizonyítványba jelezzük.

HELYI TANTERV

Bevezető

Az intézmény **helyi tanterve**, a **NAT-ra**, és a központilag kiadott **kerettantervre épülve kiegészül a helyi specialitásokkal**.

Nemzeti Alaptanterv

A Nat– rögzíti „az iskolai nevelés-oktatás tartalmi egységét, az iskolák közötti átjárhatóságot, meghatározza az elsajátítandó műveltség tartalmát, valamint kötelező rendelkezéseket állapít meg az oktatásszervezés körében, így különösen a tanulók heti és napi terhelésének korlátozására”.

A Nat – az iskolák szakmai önállóságának teret engedve– lefekteti a köznevelés szemléleti, elvi és tartalmi alapjait, azaz meghatározza az alpműveltség kötelezően közvetítendő tartalmait az iskola számára.

A Nat által meghatározott **nevelési célok**, közös értékeket megjelenítve áthatják a pedagógiai folyamat egészét, és összhangban a **kulcskompetenciák** alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel – **egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket**.

A Nat-ban meghatározott fejlesztési feladatok az egyes képzési szakaszokhoz kapcsolódnak.

Ezek a következők:

az alapfokú nevelés-oktatás szakasza:

- 1–4. évfolyam;
- 5–8. évfolyam;

Az 1–4. évfolyam első két évében a szabályozás lehetővé teszi az ebben az életkorban különösen jelentős egyéni különbségek kezelését.

A 3–4. évfolyamon erőteljesebbé válnak, a negyedik évfolyam végére meghatározóak a meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. A Nat az első négy évfolyamot tekinti az első önálló képzési szakasznak.

Az 5–8. évfolyam a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, készségegyüttesek és tudástartalmak megalapozásának a folytatása.

A 7–8. évfolyam alapvető feladata a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, azaz megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése.

A Nat a második négy évfolyamot tekinti a második önálló képzési szakasznak.

A tanulók napi és heti terhelése a módosított a Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló

A tanuló napi terhelése nem lehet több:

- 1-4-évfolyamon: **napi 6 tanítási óránál**
- 5-8.évfolyamon és nyelvi előkészítő évfolyamon **napi 7 tanítási óránál**

A tanuló kötelező és választható tanítási óráinak összege egy tanítási héten:

- 1-3.évfolyamon: **24 óra**
- 4. évfolyamon: **25 óra**
- 5-6. évfolyamon: **28 óra**
- 7-8. évfolyamon: **30 óra**

A napi és a heti terhelésbe nem kell figyelembe venni:

- az **egyházi köznevelési intézményben szervezett hitéleti oktatásra vonatkozó tantárgy,**
- a tanuló heti kötelező tanóráinak száma és az osztályok engedélyezett heti időkerete különbözete terhére megszervezett **egyéb foglalkozások,**
- a nemzeti köznevelésről szóló törvény 27. § (5)–(8) bekezdése alapján szervezett foglalkozások a nemzeti köznevelésről szóló törvény 6. melléklet E oszlopában foglaltak alapján szervezett egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozás óraszámait.

Javaslat a tanulók heti kötelező alapóraszámára és maximális óraszámára évfolyamonként a 2020/2021.tanévtől felmenő rendszerben bevezetve

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2	Alapóraszám	22	22	22	23	27*	26*	28*	28*
3.	Maximális óraszám**	24	24	24	25	28	28	30	30

Iskolánk által alkalmazott helyi tantervi óraszámok

a Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló

Alsó tagozatban választott kerettantervek

Magyar nyelv és irodalom 1–4. évfolyam

Matematika 1–4. évfolyam

Etika 1–4. évfolyam

Környezetismeret 3–4. évfolyam

Első élő idegen nyelv 4. évfolyam

Ének-zene 1–4. évfolyam

Vizuális kultúra 1–4. évfolyam
Technika és tervezés 1–4. évfolyam
Digitális kultúra 3–4. évfolyam
Testnevelés 1–4. évfolyam
Tantárgyi kerettantervek a mellékletben.

Felső tagozatban választott kerettantervek

Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyama számára

Magyar nyelv és irodalom 5–8. évfolyam
Matematika 5–8. évfolyam
Történelem 5–8. évfolyam
Állampolgári ismeretek 8. évfolyam
Hon- és népismeret 5–8. évfolyam
Etika 5–8. évfolyam
Természettudomány 5–6. évfolyam
Kémia 7–8. évfolyam
Fizika 7–8. évfolyam
Biológia 7–8. évfolyam
Földrajz 7–8. évfolyam
Első élő idegen nyelv 5–8. évfolyam
Ének-zene 5–8. évfolyam
Vizuális kultúra 5–8. évfolyam
Dráma és színház 7–8. évfolyam
Technika és tervezés 5–7. évfolyam
Digitális kultúra 5–8. évfolyam
Testnevelés 5–8. évfolyam

A helyi tanterv óraszámai

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, 1–8. évfolyam

Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai, 2020																
Az egyes évfolyamoknál a bal oldali óraszám a Nat kötelező óraszámát tartalmazza, a jobb oldali rovatba pedig a szabadon tervezhető órákat lehet bejegyezni.																
Heti óraszám/évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.								
Magyar nyelv és irodalom	7	1	7	1	5	1	5	1	4		4		3		3	
Matematika	4	1	4	1	4	1	4	1	4		4	1	3	1	3	1
Történelem									2		2		2		2	
Állampolgári ismeretek													1			
Hon- és népismeret									1							
Etika/hit és erkölcstan	1		1		1		1		1		1		1		1	
Környezetismeret					1		1									
Természettudomány									2		2		0		0	
Kémia													1		2	
Fizika													1		2	
Biológia													2		1	
Földrajz													2		1	
Első élő idegen nyelv					2		3		3		3		3		3	
Ének-zene	2		2		2		2		2		1		1		1	
Vizuális kultúra	2		2		2		1		1		1		1		1	
Dráma és színház													1			
Technika és tervezés	1		1		1		1		1		1		1			
Digitális kultúra					1		1		1		1	1	1		1	1
Testnevelés	5		5		5		5		5		5		5		5	
Osztályfőnöki									1		1		1		1	
Kötelező alapóraszám	22		22		22		23		27		26		28		28	
Szabadon tervezhető óra		2		2		2		2		1		2		2		2
Összes tervezett óraszám	2	2	2	2	2	2	3	2	8	0	6	2	9	1	8	2
Összesített óraszám	24		24		24		25		28		28		30		30	
Maximális órakeret	24		24		24		25		28		28		30		30	
Nemzetiségi oktatás																
Önismeret, életvitel									1		1		1		1	
Népismeret/Kulturális tevékenység									1		1		1		1	
Összesített óraszám	2		2		2		2		3		3		3		3	
Összesített óraszám	4		4		4		5		0		0		2		2	

**Óraterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára
Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, alsó tagozat, 1–4. évfolyam**

Kötelező tantárgyak és óraszámok az 1–4. évfolyamon

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+1	7
Matematika	4+1	4+1	3+1	4+1
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1+1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatóak.

Óraterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára

5–8. évfolyam

Kötelező tantárgyak és óraszámok

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
	Heti óraszám		Heti óraszám	
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Idegen nyelv	-	-	2	2
Matematika	4+1	4+1	4+1	4+1
Etika	1	1	1	1
Történelem	2	2	2	1
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természettudomány	2+1	3+1	5	5
Állampolgári ismeretek	-	-	-	1
Ének-zene	2	2	1	1
Vizuális kultúra	2	2	1+1	1+1
Digitális kultúra	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Heti órakeret	28	28	30	30

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatóak.

Kerettanterv
a középúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára
1–8. évfolyam

Műveltségi terület	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás (Magyar nyelv és irodalom)	2	2	3	3+1	4	4	2+2	2+2
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	2+1	2+1	2+1	2+1	3	3	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	1	1	1
	Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	1	-
	Etika	-	-	-	-	-	-	-	1
Természettudomány és földrajz	Környezetismeret	-	-	-	-	1+1	1+1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alkítás (Vizuális kultúra)	3	3	2	2	2	2	2	2
Technológia	Digitális kultúra	-	-	-	-	-	-	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés	Mozgásnevelés (Testnevelés)	5	5	5	5	5	5	-	-
	Testnevelés	-	-	-	-	-	-	5	5
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	-	-	-	-	1	1	1	1
Egyéb	Önkiszolgálás	2+1	2+1	-	-	-	-	-	-
	Életvitel és gyakorlat	-	-	2+1	2+1	2+2	2+2	3	3
	Játékra nevelés	2	2	2	2	-	-	-	-
Szabadon tervezhető órakeret		2	2	2	3	3	3	2	2
Összesen		24	24	24	25	28	28	30	30

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatóak.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy oktatása:

- alsó tagozat: a tematikai egységeket bontás nélkül tanítjuk és értékeljük
- felső tagozat: a nyelvtant és az irodalmat külön tantárgyként tanítjuk és értékeljük

A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyagát, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése

Nincs.

Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

A NAT az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

Átvezetni a kisgyermeket az óvodai játékközpontú tevékenységből az iskolai tanulás tevékenységeibe, a játékosság elvének megtartásával.

- játékosság és mozgásigény kielégítése
- környezeti megismerés képességének fejlesztése
- társas kapcsolatok elmélyítése
- tanítási tartalmakban elemi ismeretek közvetítése

- alapvető képességek és alapkészségek fejlesztése
- feladat és problémamegoldó képesség fejlesztése
- tanulási szokások kialakítása
- személyre szóló fejlesztés

A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

- Felelősségtudat
- Munkafegyelem
- Kitartás
- Az érzelmvilág gazdagítása
- Ismeretszerzési minták
- Feladat és problémamegoldó képesség fejlesztése
- Tanulási szokások kialakítása
- Személyre szóló fejlesztés

Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;

A gyermeki kíváncsiságra építve, motivált tanulási tevékenységekkel történő fejlesztést végzünk.

Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

Az életkori sajátosságok figyelembe vételével, a tanítás-tanulás folyamatában hangsúlyos az érzékelésen, tapasztalatokon keresztül szerzett ismeretek elsajátítása.

- Képi gondolkodás fejlesztése
- A megszerzett készségek tovább fejlesztése

A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása. A kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük

A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaeorientációra. Az iskola hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaeorientációra.

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait,
- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával,
- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni,
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása,
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

A serdülőkorral változásokkal együtt járó gondolkodási, ismeretszerzési mechanizmusok átrendeződésének tanulási folyamatokra gyakorolt hatásának kiaknázása.

- Elvont fogalmi
- Elemző gondolkodás
- Önismeret
- Együttműködési készség
- Akarat
- Empátia

A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

A helyi tanterv határozza meg, melyek azok a kötelező tanítási órák, amelyeken adott évfolyam adott osztályának valamennyi tanulója köteles részt venni, illetve melyek azok a választásra felkínált tantárgyak, melyek közül választva, a helyi tantervben meghatározott óraszámban részt kell vennie.

- A szabadon választott tanítási órán kötelező a részvétel

- A szabadon választott tanórai foglalkozást az értékelés és minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanítási órát.
- Ha az iskola helyi tantervében meghatározott tananyag elsajátítása, a követelmények teljesítése csak a szabadon választott tanítási órákon való részvétellel teljesíthető, a beiratkozás a szabadon választott tanítási órákon való részvétel vállalását is jelenti, feltéve, hogy a beiratkozás előtt írásban felhívták a tanuló, ill. kk. tanuló szülőjének a figyelmét.

Az intézmény külön lehetőséget nem ajánl fel a pedagógusválasztással kapcsolatban. A mindenkori tantárgyfelosztásban szereplő szakos tanítás kritériumainak megfelelő pedagógus tanítja a kötelező vagy szabadon választott órát .

A választható tantárgyak választásáról minden év május 20-ig nyilatkozik a szülő. Első osztályosok esetében az Etika/ Hit- és erkölcstan tantárgyhoz kapcsolódó választást a szülő a tanuló beiratkozásakor adja írásban, annak módosítására minden tanév május 20-ig van lehetősége a szülőnek.

Egyéb foglalkozások: a tanulószobai foglalkozás, szakkörök, felzárkóztatás, fejlesztő foglalkozás, iskolai sportkör foglalkozásai. Ezekre a foglalkozásokra a tanuló a tanév elején jelentkezik és a tanév folyamán kötelező azokon részt venni.

A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

A tanulók értékelését egyéni fejlődésük és sikeres tanulási teljesítményük érdekében az igazságosság, az esélyteremtés és a méltányosság alapelveit szem előtt tartva, emberi méltóságuk tiszteletben tartásával, az értékelés személyes jellegének figyelembevételével valósítjuk meg.

A tanulói teljesítmény értékelésének egyik célja, hogy segítse a tanuló és a szülő objektív tájékoztatását, továbbá hozzájáruljon ahhoz, hogy a pedagógus folyamatosan meggyőződjön a tanulási folyamat hatékonyságáról, lehetőséget biztosítson a pedagógiai munka nyomon követésére, és az újratervezésére, a célok meghatározására.

A tanulást és annak eredményességét befolyásoló pedagógiai tevékenység során végzett értékelésnek adatokra és tényekre kell támaszkodnia.

- Az értékelés során figyelembe kell venni a tanuló életkori sajátosságait és a tanulás korábbi és aktuális környezeti tényezőiről rendelkezésre álló információkat, továbbá a pedagógiai célokat.
- Az eredmények visszajelzésével a pedagógus útmutatást tud adni a tanulónak a tanulást várhatóan leghatékonyabban segítő tanulási módokról.

- A tanulási folyamat rendszeres értékelése és visszajelzése teszi lehetővé a tanuló fejlődésének folyamatos nyomon követését.

Három alapvető funkciója van az értékelésnek, ezek alapvetően a tanulók tantárgyi teljesítményének minősítésére koncentrálnak. Mindháromat alkalmazzuk a tanítási folyamat során.

1. **diagnosztikus** (helyzetfeltáró) értékelés a tanulás kezdetén = a tanulók előzetes tudásának feltárására irányul, hol maradtak le, hol emelkednek ki.
2. **formatív** (fejlesztő-formáló) értékelés a tanulás folyamatában = a tanulási hibák és nehézségek feltárására, segítségére irányul. Ez nem csak az értékelő számára jelent tudatosítást, hanem az értékelteknek is, mert információkat és ösztönzést kapnak az önkorrekcióhoz.
3. **szummatív** (lezáró-minősítő) értékelés a tanulási szakasz végén = a tanuló teljesítményének viszonyítása a követelményekhez.

A tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban annak alapján végezzük, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez, emellett azonban figyelembe vesszük azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak – fejlődtek-e vagy hanyatlottak – az előző értékelés óta.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a következők szerint történik, felmenő rendszerben:

Az első nevelési-oktatói szakasz fő feladatainak megvalósítását leghatékonyabban a fejlesztő, tanulást támogató értékelés szolgálja, összekapcsolva a diagnosztikus mérésekkel, amelyek segítik a tanulók hatékony fejlesztését.

a./ Az 1.évfolyamon félévkor és a tanítási év végén, a 2. évfolyamon félévkor szóveges minősítést alkalmazunk, de évközben minden évfolyamon továbbra is alkalmazzuk az érdemjeggyel való értékelést, a tanulókat ezen felül piros pont, fekete pont, piros ötös alkalmazunk.

Az 1. és 2. évfolyamon félévkor a tanuló szóveges minősítése a következő:

Kiválóan megfelelt:

- tudása pozitívan értékelhető
- teljesítménye kiemelkedő
- órai aktivitása példamutató
- szorgalmi feladatokat végez
- példaként állítható a közösség elé

Jól megfelelt:

- tudása pozitívan értékelhető

- teljesítménye általában jó
- órai aktivitása példamutató
- szorgalmi feladatokat végez

Megfelelt:

- tudása ingadozó
- képességei alatt teljesít
- az órákon passzív, nem vesz részt a közösségben
- önállóan, irányításra szorul

Nem felelt meg, felzárkóztatásra szorul:

- ismeretei nem érik el a korosztályától követelhető minimális szintet
- ennek megváltoztatására nem is törekszik
- az órákon passzív, nem motiválható

b./ A 2. évfolyam tanítási év végétől a 8. osztály végéig a tanulók munkáját félévkor és év végén osztályzattal minősítjük, év közbeni teljesítményüket pedig érdemjeggyel ismerjük el.

- A 2-8. évfolyamon az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1). A KRÉTA elektronikus naplóban az értékelésnél az érdemjegyeket a következő szerint különböztetjük meg: írásbeli témazáró dolgozat, írásbeli röpdolgozat, szóbeli felelet, beszámoló, gyakorlati feladat, házi feladat, házi dolgozat, projektmunka, órai munka, órai feladat, teszt feladat, feladatlap, nyelvi feladat, tudáskvíz feladat.

Az osztályzat (érdemjegy) akkor

- jeles (5): Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit megbízhatóan sajátította el, tudását alkalmazni is képes
- jó (4): Ha a tanuló kevés hibával elsajátította a helyi tanterv követelményeit. Kisebb bizonytalanságokkal tudja alkalmazni tudását.
- közepes (3): Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit pontatlanul, esetenként felszínesen és több hibával teljesíti. Csak nevelői segítséggel tudja alkalmazni tudását.
- elégséges (2): Ha a tanuló a helyi tantervnek csak minimális, a továbbhaladáshoz szükséges ismereteit sajátította el. Kizárólag nevelői segítséggel képes önálló feladatvégzésre.
- elégtelen (1): Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeinek minimum szintjét sem sajátította el, nem rendelkezik a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges ismeretekkel, nevelői segítséggel sem képes önálló feladatvégzésre.

- Valamennyi közismereti, készségfejlesztő és a számítástechnika tantárgyak esetében év közben, félévkor és év végén érdemjeggyel, illetve osztályzattal minősítünk.

- A tanulók munkáját, előmenetelét minden tárgyból folyamatosan és rendszeresen értékeljük.

- A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt, az elektronikus rendszeren keresztül értesítjük.

A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a NAT és kerettantervi ajánlásoknak megfelelően történik az értékelés. Tantárgyanként és témakörönként meghatározott módon.

A témazáró felméréseket a következő arányok alapján váltjuk érdemjegyre:

az elért pontszám

0 – 29 % - elégtelen (1)

30 % felett - elégséges (2)

50 % felett - közepes (3)

75 % felett - jó (4)

90 % felett - jeles (5)

Az alapfogalmakat számon kérő, az alapl műveletekből íratott felmérések pontszámainak átszámításánál a használt tantárgy által ajánlott átszámítási kulcsot használjuk.

Mentesítés az értékelés alól

A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesíti:

- az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő,
- egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól.

A magatartás és szorgalom értékelésének elvei

A tanulók magatartásának értékelésénél az 1-8. évfolyamon a példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2) érdemjegyeket illetve osztályzatokat alkalmazzuk.

A tanulók magatartását az 1-8. évfolyamon az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli. A magatartás és szorgalom félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben, az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról. A félévi és az év végi osztályzatokat a naplóba, anyakönyvbe és a bizonyítványba azonos módon be kell jegyezni.

Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a./ Példás (5) az a tanuló, aki

- a házirendet betartja
- tanórán és tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik
- kötelességtudó, feladatait teljesíti

- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti
- tisztelettudó
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása

b./ Jó (4) az a tanuló, aki

- a házirendet betartja
- tanórán vagy tanórán kívül foglalkozásokon rendesen viselkedik
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti
- az osztály vagy az iskolai közösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt
- nincs írásbeli intője vagy megrovása

c./ Változó (3) az a tanuló, aki

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be
- a tanórán vagy tanórán kívül többször viselkedik fegyelmezetlenül
- feladatait nem teljesíti minden esetben
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik
- igazolatlanul mulasztott
- osztályfőnöki intője van

d./ Rossz (2) az a tanuló, aki

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen
- társaival, felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlan, durván viselkedik
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt
- több szaktanári ill. osztályfőnöki figyelmeztetést kapott, illetve van igazgatói vagy ennél magasabb fokú büntetése

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontokat kell figyelembe venni.

A szorgalomjegyek megállapításának elvei

A tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél az 1-8. évfolyamon a példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2) érdemjegyeket illetve osztályzatokat alkalmazzuk.

A tanulók szorgalmát az 1-8. évfolyamon az osztályfőnök minden hónap végén érdemjeggyel értékeli. A szorgalom félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanítók többségi véleménye dönt az osztályzatról. A félévi és az év végi osztályzatokat az értesítőbe és a bizonyítványba és anyakönyvbe be kell jegyezni.

Iskolánkban a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következő:

a./ Példás (5) az a tanuló, aki

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi
- munkavégzése pontos, megbízható
- a tanórákon kívül foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz
- taneszközei tiszták, rendesek, azokat a tanítási órákra mindig elhozza

b./ Jó (4) az a tanuló, aki

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik
- a tanórán többnyire aktív
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti
- taneszközei tiszták, rendezettek

c./ Változó (3) az a tanuló, akinek

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja
- önálló munkája figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

d./ Hanyag (2) az a tanuló, aki

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében

- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen
- feladatait folyamatosan nem végzi el
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontokat kell figyelembe venni.

A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése és oktatása esetén a helyi tanterv a fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő program

A sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő-oktató iskolák pedagógiai programjuk, helyi tantervük elkészítésénél figyelembe veszik: a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: köznevelési törvény), a Nat és az Irányelv rájuk vonatkozó előírásait, amely alapján a pedagógusok egyéni fejlesztési tervet készítenek.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése-oktatása

Ebbe a kategóriába tartoznak

- a súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő tanulók, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló iskolai alulteljesítés esetén folyamatos gyógypedagógiai megsegítést igényel, ami komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások formájában, a többségi pedagógus bevonásával, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében végezhető.

Az iskolai oktatás, a pedagógiai, gyógypedagógiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció és rehabilitáció a tanulási- vagy figyelem- és magatartásszabályozási zavar jellegétől, súlyosságától, a társuló zavarok meglététől, a háttérben lévő sajátos képességmintázat fejlődési lehetőségeitől, mértékétől, dinamikájától függ.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló oktatása integráltan, a kiemelt figyelmet igénylő (különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű) tanulók személyi és tárgyi feltételeivel is rendelkező többségi általános iskolában vagy intenzív terápiás és oktatási céllal szervezett időszakos különnevelés keretében (pl. beszéd-fogyatékosággal társulva logopédiai osztályban, tagozaton vagy gyógypedagógiai intézményben) történhet.

A fejlesztés hatékonyságához szükséges, hogy egyéni fejlesztési terv alapján egyrészt komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, másrészt a tanórákon az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történjen.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt figyelmet követel, valamint a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a tanulási zavarral küzdő, ugyanakkor bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, ami a pályaorientáció folyamatára is hatással van.

A tanulók fejlesztésében törekedni kell

- a tudatos, tervszerű, egyénre szabott fejlesztési terv kialakítására;
- a komplex megközelítésre és módszerválasztásra;
- a fejlődési dinamika nyomon követésére.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt jelentőségű

- a tananyag adaptálása;
- tanulásmódszertani elemek beemelése;
- változatos tanulásszervezési módok, differenciált oktatásszervezés, projektmunka biztosítása;
- a tanuló szükségleteihez illesztett tanulási stratégiák megválasztása, a személyre szabott, tanulóközpontú tanulás;
- az értékelési eljárások megválasztása, a fejlesztő értékelés szükségessége;
- a társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének kiemelt támogatása az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó mindegyik tanulónál, ami lényeges elvi kiindulópontja a gyakorlati munkának;
- az egyéni tanulási utak megismerésének szükségessége, az adekvát pedagógiai támogatás tervezése céljából;
- a kronológiai életkorból adódó sajátosságok kiemelt figyelembevételére;
- az olvasást, írást, számolást megalapozó bázisfunkciók, különösen a nyelvi képességek fejlesztése;
- a környezet illesztése a gyermek szükségleteihez;
- érthető és követhető idői és téri struktúra kialakítása;
- átlátható és érthető szabályok kialakítása.

További fontos tényező a tanulók támogatásában a szülők bevonódásának elősegítése, a partnerségi viszony kialakítása és a pedagógusok (tanórán a pedagógiai asszisztens), a (külső, belső) segítő szakemberek munkájának összehangolása, együttműködése.

Kiemelt feladatok a nevelés-oktatás során

Az iskolai nevelés-oktatás során kiemelt feladat a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása, vagyis a tananyag-feldolgozásnál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését, az esetleges adaptálás lehetőségeit, tekintetbe véve azon tananyagrészeket, amelyek egyéni vagy kiscsoportos korrepetálással, fokozatos felzárkóztatással, kompetenciafejlesztéssel és az így irányított otthoni gyakorlással az osztályfoknak megfelelő ismeretszerzés és -alkalmazás a tanulónál eredményesnek bizonyul.

A pozitív énkép és önértékelés kialakítása érdekében a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek és már a tanulási folyamat elején ismertek legyenek! Ehhez az elváráshoz kell igazodniuk azoknak az alkalmazott mérési és felmérési stratégiáknak, amelyek a várt és a mért mutatók összhangja esetén a sikeres pedagógiai munka eszközei.

Az iskola feladata:

- az optimális és támogató tanulási környezet kialakítása az előzetesen felmért szükségletek alapján;
- előzetes tudás felmérése;
- érdeklődés, motivációs bázis felmérése;
- énhatékonyság erősítése az osztálytermi és egyéni munkán keresztül is;
- módszertani sokrétűség megvalósítása;
- differenciálás megvalósítása:
  - a feladatok megoldásához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
  - a feladatok tartalmát, a nevelési-oktatási célt szem előtt tartva, a tanuló egyéni szükségleteihez, képességstruktúrájához és teherbírásához szükséges igazítani;
  - az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve;
  - ehhez szükséges a személyre szabott értékelés, fejlesztő értékelés;
- a különbözőségeket az iskola az emberi viselkedés komplex környezeti hatások szerint alakuló sokféleségére utaló jellegzetességnek, az agyi érés, fejlődés változatos megnyilvánulásának (neurodiverzitás) tekintse;
- a gyógypedagógus, valamint az adott iskolában különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, szakmailag egymást támogató tevékenysége.

További feladat a tanulás iránti motiváció, kitartás és a kudarctűrő képesség növelése, a kortársakra és a felnőttközösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása, a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A pedagógusoknak olyan tanulási tapasztalatokra, tanítási módszerekre és támogató stratégiákra szükséges támaszkodniuk, amelyek figyelembe veszik

- a tanulók azonosított tanulási szükségleteit,
- érdeklődését,
- tehetségét,
- célkitűzéseit,
- kulturális hátterét.

Az életkori sajátosságoknak megfelelően, valamint a jellemző figyelemkoncentráció eltéréseit is figyelembe vevő tanórai foglalkozásokkal, a tanórán belül 15-20 perces tevékenységek váltakozásával segíthető a tanulás konszolidációja, biztosítható a megfelelő terhelés, valamint a figyelem fenntartása.

Olvasási zavar

Az olvasási zavar (diszlexia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő értő olvasás készségének kialakításával az olvasóvá válás elősegítése.

Fő célkitűzések:

- a) az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a magyar nyelv ortográfiai sajátosságait figyelembe vevő analizáló-szintetizáló módszerrel;
- b) stabil betűismeret, betű-hang megfeleltetés kialakítása;
- c) biztos szóolvasás kialakítása mind valódi, mind álszavak esetében;
- d) olvasás fluenciájának/gördülékenységének elősegítése;
- e) az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt;
- f) szövegértési stratégiák kialakítása;
- g) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során;
- h) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel;
- i) a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, a tanulás támogatása pl. képekkel, gondolattérképpel, nyomtatott óravázlatokkal, bemutatók rendelkezésre bocsátásával, a szövegek auditív felkínálásával (pl. hangfájlok szerkesztése, hangoskönyvek, optikai karakterfelismerés stb.), gépírással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával;
- j) speciális olvasástanítási program alkalmazása;
- k) a diszlexia reedukáció (olvasás újratanítása) speciális terápiás programjainak felhasználása;
- l) az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) fonológiai, nyelvi, metanyelvi tudatosság fejlesztése,

- b) verbális emlékezet, munkaemlékezet fejlesztése,
- c) modalitásspecifikus integráció fejlesztése,
- d) különböző észlelési funkciók fejlesztése.

Íráskép zavara

Az íráskép (írásbeli kifejezés) zavara (diszgráfia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő íráskészség kialakítása, annak elősegítése, hogy a tanuló képes legyen használni az írott nyelvet (akár folyóírás, akár nyomtatott írás, akár gépírás verziókban) a kommunikáció, ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

Fő célkitűzések:

- a) az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló íráskivitelezés);
- b) a különböző írásformák tanulói képességekhez, szükségletekhez és preferenciákhoz illesztése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) eszköz (ceruza, ceruzafogó) helyes használata;
- b) megfelelő testtartás kialakítása az írás során;
- c) a mozgáskoordináció fejlesztése;
- d) a testséma biztonságának kialakítása, a szenzomotoros integráció fejlesztése;
- e) a vizuomotoros koordináció/szem-kézmozgás összerendezettségének fejlesztése;
- f) célirányos mozgások fejlesztése, különös tekintettel a manipulációs mozgásokra, praxiára/célirányos mozgások kivitelezésére;
- g) a ritmus, a nyomás és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése;
- h) a végrehajtó működés fejlesztése, különös tekintettel a motoros output optimalizálására.

Helyesírás zavara

A helyesírás zavara (diszortográfia) esetében kiemelt feladat az írott nyelv ortográfiájának/helyesírásának tudatosítása, lehetőség szerint a fluens/gördülékeny íráskészség elérése, az önellenőrzés különböző módjainak (pl. infokommunikációs technológia, helyesírás-ellenőrző és -javító szoftver) készségszintű elsajátíttatása.

Fő célkitűzések:

- a) a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása;
- b) a fő helyesírási szabályok begyakoroltatása (a kivételek megtanulásának mellőzésével), analógiás stratégiahasználat kialakítása;
- c) önmonitorozás, önellenőrzés rögzítése;
- d) a diszlexia reedukáció (olvasás újratanítása) speciális terápiás programjainak

felhasználása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) fonológiai, nyelvi, metanyelvi tudatosság fejlesztése;
- b) beszédpercepció fejlesztése;
- c) verbális emlékezet, munkaemlékezet fejlesztése;
- d) modalitás-specifikus integráció fejlesztése;
- e) hang-betű megfeleltetés fejlesztése.

Számolási zavar

A számolási zavar (diszkalkulia) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló az osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein.

Fő célkitűzések:

- a) a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése;
- b) matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása;
- c) a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása;
- d) a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés;
- e) segítő, kompenzáló eszközök használatának lehetővé tétele;
- f) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása;
- g) a matematikai gondolkodás és érvelés (kérdésfeltevések, szóbeli kifejezés, érvelés, divergens, ill. konvergens gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás, problémamodellezés, algoritmikus gondolkodás) fejlesztése;
- h) a diszkalkulia reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése;
- b) szám- és mennyiségfogalom kialakítása, magasabb szintű matematikai fogalmak kialakítása, alkalmazása, a mindennapi élethelyzetek problémamegoldásának segítése, fejlesztése;
- c) a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése;
- d) a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése;
- e) az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

Figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar

A figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló a figyelmi, aktivitási és impulzivitási nehézségei ellenére elsajátítsa az osztályfokának megfelelő ismereteket és kompetenciákat minden tantárgy esetében. Cél, hogy az ismeretszerzés és -alkalmazás, a tudásgyarapítás és képességfejlődés osztálytermi és hétköznapi szintereken is megvalósuljon.

Fő célkitűzések:

- a) a figyelem- és viselkedésszabályozás egyensúlyának megteremtése személyre szabott támogatással;
- b) teammunka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés;
- c) a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése;
- d) a túlzott viselkedéses aktivitás veszélytelen és nem zavaró levezetésének megteremtése;
- e) fokozott egyéni bánásmód;
- f) az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése;
- g) önbecsülés és pozitív énkép kialakítása;
- h) szociális készségek fejlesztése, beilleszkedés elősegítése;
- i) feladatkivitelezés idői és téri struktúrájának megtervezése és kivitelezése;
- j) dicséret, jutalom, motiválás, sikerélmény biztosítása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) ADHD esetén a képességfejlesztés kiemelt területe az önszabályozás fejlesztése;
- b) a társas szabályok, a mindennapi együttéléshez szükséges normák kialakítása és betartatása;
- c) a mindennapi együttéléshez szükséges szociális/társas készségek kialakítása, fejlesztése;
- d) a figyelmi működés és a kontrollált viselkedés kialakításának támogatása;
- e) speciális figyelemtréning, különösen a tartós figyelemre vonatkozóan;
- f) koncentráció fejlesztése;
- g) utasításkövetés gyakorlása, fejlesztése;
- h) a türelem, késleltetés és gátlás képességének fejlesztése;
- i) mozgáskoordináció, biztonságos mozgáskivitelezés fejlesztése, adekvát mozgásos aktivitás biztosítása.

Magatartásszabályozási zavar

A magatartásszabályozási zavar esetében kiemelt feladat a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

Fő célkitűzések:

- a) az önszabályozás fejlődésének támogatása pedagógiai eszközökkel;
- b) kihívást jelentő viselkedések/viselkedésproblémák csökkentése;
- c) adaptív viselkedés, szabálykövetés, szabálytartás kialakulásának támogatása;
- d) társas készségek, kapcsolatok fejlesztése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) düh- és agressziókezelés fejlesztése,
- b) érzelmfelismerés és érzelmkifejezés fejlesztése,
- c) kommunikáció fejlesztése,
- d) konfliktuskezelési képesség, problémamegoldás fejlesztése,
- e) megküzdési képesség fejlesztése,
- f) figyelmi működés fejlesztése.

Eszközei lehetnek:

- kognitív viselkedésterápiás eljárások egyes elemeinek alkalmazása pedagógiai helyzetben;
- a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása (napirend);
- tevékenységek végzésének, iskolai feladatok teljesítésének lépésekre bontása (folyamatábra/forgatókönyvek);
- sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása;
- együttműködés a családdal és más szakemberekkel.

A Nat alkalmazása az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók nevelése-oktatása során

A helyi tantervben az egyes tanulási területekhez kapcsolódó tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, megvalósításukat a gyermekkel foglalkozó pedagógus és gyógypedagógus közösen támogatja az egyéni fejlesztési tervben rögzítettek alapján, és ennek megvalósulását rendszeresen felülvizsgálják.

Mindennek megvalósulása az osztálytermi környezetben folyó munka és az egyéni vagy kiscsoportos rehabilitatív/rehabilitatív tevékenység, valamint az esetmegbeszélés, teamtanítás, közös tervezés, közös értékelés, tananyag-adaptáció együttes alkalmazásával lehetséges.

A Nat kiemelt célkitűzése :

- az aktív tanulás, az egyénre szabott tanulási utak, a tanulói sokféleség figyelembevétele.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján SNI tanulóknál mindezen célok megvalósulását támogatja a rugalmas tanulásszervezés, a heterogén tanulócsoportok, a tanulók közötti kooperációra építő módszerek, a minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet létrehozása, a differenciált céljelölés, a többszintű tervezés, a differenciáló módszerek a feladatra vonatkozó instrukciók adásában és az értékelésben, valamint szükség szerint adaptált tananyag használata.

A helyes módszertan megválasztásában fontos a tanulókat nevelő, oktató pedagógusok, a szülők és a szakszolgálatok közötti széles körű szakmai együttműködés, a tapasztalatok cseréje, a jó gyakorlatok megosztása (kölsönös együttműködés, partneri, bizalmi kapcsolat kialakítása).

Az együttgondolkodást, a közös szemléleti alapokat a pedagógiai szakszolgálatok és a nevelést-oktatást végző intézmények között **valódi tudásmegosztáson alapuló, átjárható információáramlás támogatja.**

A helyi tanterv kiemelten kezelje az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését! E feladatok minden tanulási területen meg kell hogy jelenjenek.

Kulcskompetenciák fejlesztése az irányelv alapján

Alapkompetenciák

- *A tanulás kompetenciái*
- *A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)*
- *A digitális kompetenciák*
- *A matematikai, gondolkodási kompetenciák*
- *A személyes és társas kapcsolati kompetenciák*
- *A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái*
- *Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák*

Az iskolai fejlesztés szakaszai (alapozó [első félév, óvoda–iskola átmenet], alsó tagozat, felső tagozat, középiskola)

Az alapkészségek biztos kialakítása, a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges alapkompentenciák, készségegyüttesek és tudástartalmak megalapozása, valamint a tanulási motiváció felkeltése és fenntartása az egyéb pszichés fejlődést mutató tanulók esetében is kiemelt jelentőségű.

A különbségek feltárása, az érési késést, fejlődésben való elmaradást mutató gyermekek képességeinek fejlesztése az alapkészségek kialakítása szempontjából is az alapozó nevelési szakasz kiemelt feladata.

Az első tanév első féléve minden köznevelési intézményben olyan előkészítő szakasz, amely tananyagában, módszereiben és értékelési formáiban eltér a későbbiektől. Ez az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába eső tanulóknak kedvező, a Nat-ban javasoltak alkalmazása megfelelő.

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a Nat-ban rögzítettektől. A helyi tantervben indokolt lehet esetükben az 1. évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása. Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának időszaka a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló-terápiás módszerek alkalmazásával.

Értékelés (tanulási célok, tanulási eredmény)

Fontos, hogy a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek, már a tanulási folyamat elején ismertek legyenek. Ehhez kell igazodniuk azoknak az alkalmazott mérési és felmérési stratégiáknak, amelyek az elvárás és a mért mutatók összhangja esetén a sikeres pedagógiai munka eszközei. Ennek értelmében a differenciált pedagógiai tervezés alapját a tanulási folyamat kezdetén ismert, a fenntartó által felkínált és/vagy az iskola pedagógiai programjában rögzített, diagnosztikus céllal történő értékelés adja. A tanulási folyamat követését szolgáló felméréseket, ellenőrző méréseket minden esetben a tanulást támogató, fejlesztő-segítő értékelésnek és visszajelzésnek kell követnie. Ezeknek az eszközöknek a kiegészítése a tanulói önértékeléssel, a társértékeléssel és a csoportos értékelési formákkal lehetővé teszi, hogy az értékelés a tanuló számára örömteli, élvezetes eseménnyé váljon, fejlesztve ezzel a reflektivitást és az érzelmi, szociális intelligenciát, valamint a pozitív énkép és önbecsülés fejlődését.

A szummatív értékelés helyett fejlesztő és diagnosztizáló mérés és fejlesztő szöveges értékelés bevezetése indokolt.

Habilitáció/rehabilitáció

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro-, ill. makrotervezés) tájékoztatást kell kapniuk az osztálymunkában részt vevő pedagógusoknak, szaktanároknak, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökére.

A gyógypedagógiai tanár, terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt.

A tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása a pedagógiai rehabilitációnak is kiemelt feladata a tanórai és tanórán kívüli tehetséggondozás mellett.

Az egészségügyi célú rehabilitáció elsősorban az egyéb pszichés fejlődési zavar jellegének, tüneteinek kivizsgálásakor megállapított diagnózisnak megfelelő szakorvosi ellátást, annak folyamatosságát, kontrollját, valamint a pedagógiai rehabilitációt segítő egészségügyi terápiákat foglalja magába.

Ennek érdekében a diagnózisalkotás fontos része a gyermekpszichiátriai vizsgálat (ADHD és magatartásszabályozási zavar esetén), szükség esetén kiegészítésként gyermekneurológiai, fül-orr-gégészeti, valamint gyermekszemészeti vizsgálat, továbbá az ezekhez kapcsolódó beavatkozások és rendszeres kontroll.

Enyhe fokban értelmi sérült tanulók a tanulásban akadályozott tanulók fejlesztését segítő program

Az értelmi fogyatékosok egyik csoportját képezik. Az enyhe fokban értelmi sérültek személyiségfejlődési zavara, akadályozottsága az idegrendszer enyhe, különféle eredetű, öröklött vagy korai életkorban szerzett sérülésével és/ vagy funkciózavarával függ össze. Pszichodiagnosztikai vizsgálatokkal megállapítható a kognitív funkciók lassúbb fejlődése. A tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak azok a tanulók, akiket korábban a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, a köznevelési törvény szerint Szakértői Bizottság enyhén értelmi fogyatékosnak minősített. A tanulásban akadályozott tanulók Helyi Tantervének tartalmi elemeit az SNI kerettanterv határozza meg, melyet az iskola helyi tantervébe (tantárgyanként) épít be, annak szerves részét képezve

Kiemelt fejlesztési feladatok:

a) Bevezető szakasz: 1-2. évfolyam

b) Kezdő szakasz: 3-4. évfolyam

Ebben a két szakaszban a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatási-szervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének.

A bevezető szakaszban szükség esetén egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezünk. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységre készíti a tanulókat. A gyógypedagógiai nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére törekszik.

E két szakaszban nagyobb hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

c) Alapozó szakasz: 5-6. évfolyam.

d) Fejlesztő szakasz: 7-8. évfolyam.

Az alapozó és a fejlesztő szakaszban a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tanítás-tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.

A halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztését segítő program

A halmozott fogyatékos állapotot jelent, amelyben különböző társult formában van jelen az értelmi képességek, a mozgásfunkciók, a verbális kommunikáció, a látás, a hallás, valamint más megismerési funkciók, esetenként a személyiség és viselkedés zavara.

Az épen maradt és sérült funkciók korrekciós jellegű fejlesztésével a gyermeket olyan szintre kell eljuttatni, mely az adottságaikhoz és korlátaikhoz mért legteljesebb habilitációt vagy rehabilitációt teszi lehetővé.

Az egyéni felzárkóztató programok alapján történő fejlesztés során a domináns fogyatékosághoz igazodva, de a társult fogyatékoságból eredő korlátokra figyelve szükséges a képességek fejlesztését megvalósítani. Az egyéni fejlődést nyomon kísérő pedagógiai diagnosztizálás alapja a fejlesztés rövid távú céljai, feladatai, és követelményei.

A halmozottan sérült mozgáskorlátozott tanulók fejlesztése

Kiemelt pedagógiai feladatok:

- A műveltségi tartalmaknak az adottságokhoz és korlátokhoz rugalmasan alkalmazkodó mennyiségben és minőségben történő elsajátítása.
- Minden sérült funkció korrekciós jellegű fejlesztése.
- Tanulási zavarok esetén sérülésspecifikus módszerek alkalmazása.
- Egyéni fejlesztési terv kidolgozása abban az esetben is, ha a gyermek csoportfoglalkozáson vesz részt.
- Az egyéni fejlesztéssel nem korrigálható esetekben áttérés a szociális tanulásra.
- Felkészítés - a gyermek képességeihez mérten - az önkiszolgálásra és - esetleg - munkavégzésre.
- A személyiség fejlesztése a kiegyensúlyozottság, harmonikusság, a szocializációra való alkalmasság irányában.

A halmozottan sérült látássérült tanulók oktatása

A halmozottan sérült, vak, aliglátó, gyengénlátó tanulók nevelését-oktatását és optimális fejlesztését a gyógypedagógiai intézményeken belül működő speciális tagozatok biztosítják. A helyi tanterv kidolgozásánál a társuló fogyatékosokra vonatkozó irányelveket együttesen kell alkalmazni. A halmozottan sérült látássérülteknél egyéni fejlesztési tervet is szükséges készíteni.

Az integrált nevelés-oktatásban résztvevő halmozottan sérült látási fogyatékos tanulók oktatásához a látássérültek intézményeiben létrejött egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények nyújtanak szak- és szakmai segítséget.

A halmozottan sérült nagyothalló tanulók fejlesztése

A halmozottan sérült nagyothalló tanulók nevelési, oktatási lehetőségeit alapvetően befolyásolja a társult fogyatékoság jellege és súlyossága, ezért az iskolai fejlesztés elveit és szakaszait - valamennyi érintett fogyatékosági terület pedagógiai és rehabilitációs feltételeinek biztosításával – az adott tanuló esetében egyéni fejlesztési tervben határozzuk meg.

A halmozottan beszéd fogyatékos tanuló

A beszédzavarok egy-egy tanulónál halmozottan is előfordulhatnak. A leggyakrabban a megkésett, illetve akadályozott beszédfejlődés, a komplex nyelvi fejlődési zavar jelenik meg a tünetek sokféleségével tarkítva. Nem ritka a megkésett/akadályozott beszédfejlődés – a hadarás - a dadogás együttese. Az iskolai szakaszban ennek olvasás-, írászavar-kihatása is megmutatkozik. A tünetek megjelenhetnek párhuzamosan, de előfordul a tünettípusok jól ismert jelensége is, amikor pl. a kiejtés javítását, javulását követően dadogás, hadarás lép fel. Ilyen esetekben a fejlesztési elvekre épülő terápiák tudatos alkalmazása a rehabilitáció döntő tényezője.

A közép súlyos értelmi fogyatékos tanuló

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

A nehezen tanuló gyermekek tanulási problémáival foglalkozó gyógypedagógiai szakirodalom általában három típusba sorolja a tanulási nehézségeket, illetve a három típuson belül további alcsoportokat különít el. A tanulási kudarc három típusa jól összehasonlítható, illetve körülhatárolható a tünetek, a leggyakoribb előidéző okok, az előfordulási gyakoriság, a megelőzés/segítés valamint a várható eredmények szempontjából.

a) Tanulási elmaradás/gyengesség/nehézség

Tünetei: A kultúrtechnikák nehezített megtanulása, egyes tantárgyakban az iskolai tanulás gyengessége, eredménytelensége, társulhat hozzá a gyermek problémát okozó viselkedése. A tünetek az iskoláskor előtt kevéssé mutatkoznak, de előjelző tünetek megfigyelhetők. Az átlagosnál valamivel alacsonyabb intelligenciaszint mellett fordul elő általában.

Leggyakoribb előidéző okok: Hátrányos szociális környezet, elhúzódó betegség, gyakori iskolaváltás, a családi életben bekövetkező, tehát elsősorban a gyermek környezetéből származó okok.

Megelőzés, segítés: Differenciált fejlesztés, a szülők és az osztálytanító rendszeres együttműködése, az iskolai teljesítmények folyamatos nyomon követése, a tanulási motiváció erősítése, a gyermek egészségi állapotának orvosi ellenőrzése, szociális szolgáltatások igénybevétele.

Várható eredmények: A környezeti tényezők javítása és komplex pedagógiai segítség hatására a tanulási eredmények lassú javulása.

b) Tanulási zavar

Tünetei: A tanulás egyes részterületein jelenik meg, különösen az olvasás, írás vagy a matematika tárgyakban, illetve a beszédtanulás területén, ezekben a tárgyakban feltűnő a gyermek tanulási eredménytelensége, egyéb tanulási területeken jobb eredmények is elérhetők. A sikertelen tantárggyal kapcsolatos tanulási motivációs problémák és viselkedési problémák megjelenhetnek. Az előjelző tünetek már az óvodáskorban egyértelműen megmutatkoznak.

Leggyakrabban előidéző okok: A pszichikus funkciók fejletlenségének, éretlenségének hátterében általában korai eredetű neurológiai, neuropszichológiai okok diagnosztizálhatók.

Megelőzés, segítség: Korai felismerés, fejlesztő foglalkozások, speciális terápiás eljárások, különböző kompetenciájú szakemberek (orvos, pszichológus, gyógypedagógus) együttműködése, a szülők bevonása a fejlesztésbe, a közoktatási törvény által lehetővé tett kedvezmények (értékelés, felmentés stb.) biztosítása.

Várható eredmények: Hosszú távon fennmaradó probléma, azonban rendszeres és komplex fejlesztés/terápia hatására az iskolai teljesítmény (az érintett tantárgyakban), illetve a tanulási motiváció lassan javul.

c) *Tanulási akadályozottság*

Tünetei: A tanulás minden területén (szinte valamennyi tantárgyban) generalizáltan, átfogóan és tartósan jelentkeznek. Különösen jellemző a kognitív funkciók valamint a beszéd lassúbb fejlődése, a figyelem-összpontosítás és a viselkedési problémákban megmutatkozó szociális tanulás nehézségei. Ezek az eltérések a tanulási képesség különböző mértékű elmaradását, zavarát, illetve a tanulás akadályozottságát okozzák, összefüggésben a környezeti hatásokkal.

Leggyakoribb előidéző okok: Kiseb mértékű központi idegrendszeri sérülés (enyhe fokú értelmi fogyatékoság) és/vagy tartósan hátrányos szociális környezet miatt a neurológiai érés lelassulása; a korai segítségnyújtás elmaradása miatt megindulhat az elmaradásnak egy olyan kumulációs folyamata, amelynek hatására fokozatosan növekedhet az életkori csoporthoz viszonyított iskolai teljesítmény elmaradása.

Megelőzés, segítség: Hosszan tartó, rendszeres és intenzív gyógypedagógiai fejlesztés és terápia, a tanulási képesség szintjéhez igazodó tanulási módszerek folyamatos alkalmazása, a szociális hátrányok – lehetőségekhez mért – csökkentése, az egészségi állapot folyamatos ellenőrzése, a tanulási motiváció kialakítása és megerősítése.

Várható eredmények: Minél korábbi időben megkezdett rendszeres és komplex segítségnyújtás esetén a tanulási képesség fejlődése, javuló tanulási eredmények. Továbbtanulás általában a speciális szakiskolákban lehetséges.

Elsődleges feladatunk:

- A kudarc okainak felderítése, tanulságainak hasznosítása az önnevelésben (egészséges önbizalom, ambíció, céltudatosság stb.)
- A tanulás tanítása; tanulási szokások, módok, technikák elsajátíttatása (Tanulásmódszertan órák 5. osztályban)
- Az egyedi problémákkal való foglalkozás módjának megtervezése.
- Azokban a tantárgyakban, amelyekben legnagyobb a lemaradás, felzárkóztató programok szervezése.
- A szabad órakeret felhasználása a hátrányok enyhítésére.

- Az egyéni tanulási zavarok, lemaradások enyhítésére fejlesztő eszközök használata, fejlesztő foglalkozások szervezése.
- Kötelező tanulószoba, házi feladatok elkészítése
- Egyéni fejlesztési terv készítése
- Rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozások kis csoportokban
- A „civil szféra” nyújtotta lehetőségek kihasználása.

A foglalkozások során fontos szempontok:

- Szorongás oldása
- Figyelemzavarok korrekciója
- A mozgás és észlelés teljes körű fejlesztése
- Tájékozódás testen, testtudat kialakítása
- Figyelem fejlesztés, reakcióidő csökkentése
- Nyelvi fejlesztés, szókincs bővítés, nyelvi grammatikai struktúrák kiépítése
- Alaklátás, formaállandóság, nagy mozgások, bal – jobb irány, finommozgás.
- Koncentrációfejlesztés

A tartós pedagógiai terápiás segítségnyújtással eredményesen enyhíthető (javítható hibák):

Tanulási hiányosságok: hiányos ismeretek, hiányos tanulási bázis

- Érzelmi és neurotikus zavarok: szorongás, koncentrációs zavarok, ellenérzések, negatív beállítódás.
- **Speciális motivációs zavarok: sikertelenségek következményei.**

A tanulók megfelelő csoportban való elhelyezése a Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján történik.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.
- Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt a tanuló.
- Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja.
- Ha a tanuló a következő tanév kezdetéig nem tett eleget a tanulmányi követelményeknek, mert az előírt vizsga letételére a nevelőtestületől halasztást kapott, az engedélyezett határidő lejártáig tanulmányait felsőbb évfolyamon folytathatja.
- Az évfolyam megismétlése nem tagadható meg abban az iskolában, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.
- A tanuló kérésére az iskola igazgatója köteles segítséget nyújtani ahhoz, hogy a tanuló a megkezdett tanulmányait másik iskolában folytathassa.

- A tanuló az iskola igazgatójának engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.
- Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszáz-ötven tanítási órát, egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen. A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett a szülő felé az értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.
- Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyam ismétléssel folytathatja.
- Osztályozó vizsga letétele után folytathatja tanulmányait az egyéni munkarendben tanuló és az a tanuló, akinek engedélyezték, az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.

Egyéni munkarend

- A külföldi tartózkodás miatt egyéni munkarenddel rendelkező tanuló esetében a félévi minősítés az igazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról.
- Az egyéni munkarenddel rendelkezőt – az iskolában vagy azon kívül folyó gyakorlati képzés kivételével – az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni.
- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség vagy a sajátos nevelési igény miatt a szakértői bizottság véleménye alapján, vagy súlyos betegség miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytatók egyéni foglalkozás keretében történő felkészítésére az iskolának tanulóként az osztályok heti időkeretén felül átlag heti tíz óra áll a rendelkezésre.
- A sajátos nevelési igény miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytató tanulók esetében az e bekezdésben meghatározott időkereten belül kell biztosítani az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásokat. Az időkeret az egyes hetek és tanulók között átcsoportosítható.

A továbbhaladáshoz szükséges teljesítmény értékelésénél a tanítói és tanári pedagógiai szabadság érvényesül. Problémás esetben a továbbhaladásról az osztályozó értekezlet teljes felelősséggel dönt.

Az évfolyam megismétlése nem tagadható meg abban az iskolában, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

Nem kell osztályozó vizsgát tennie ennek a tanulónak, akit szakértői bizottság szakvéleménye alapján a szülő kérésére az igazgató mentesített az osztályzás alól, vagy a készségtárgyak tanulása alól egyéni képességei, adottságai, sajátos helyzete alapján.

Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

A beszámoltatás formái:

- Szóbeli beszámoltatás
- Írásbeli beszámoltatás
- Gyakorlati beszámoltatás
- Projektmunka

Az iskola elvárásai:

- A szóbeli beszámoltatás lehetőleg legyen minden tanóra része.
- Félévente, a tantárgyi heti óraszámától függően, legalább 2 – 3 – 4 érdemjeggyel értékelt beszámoló legyen.
- Az írásbeli beszámolóra az egyes témák zárásakor kerül sor
- Egy tanítási napon legfeljebb kettő témazáró íratható
- Tantárgyi mérésekre – az országos méréseken túl – a tanulócsoportok bontásakor, félévkor és év végén kerülhet sor a munkatervben meghatározottak alapján.
- A témazáró ellenőrző dolgozatokat, azok idejét a tanmenetekben rögzíteni kell.
- Az érdemjegyek félévi, év végi osztályzatra váltásánál a témazáró dolgozatok eredményét nagyobb súllyal vesszük figyelembe. Ezen érdemjegyeket a naplóba eltérő (piros) színnel jelöljük. A tanulók megnyilvánulásainál törekszünk a minél gyakoribb szóbeli beszámoltatásokra.
- Motiválásként gamification jellegű értékelési módszert is használunk
- A tanulói önértékelés és társértékelés is váljék a mindennapok részévé

A SNI-s és BTMN gyermekek számonkérése a mindenkori érvényes jogszabályok és a szakértői véleményben meghatározottak alapján történik.

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

- Az adott feladat, tanórákon is tanult ismeretek elmélyítését, gyakorlását, bevésését szolgálja.

- Az adott feladat mennyisége vegye figyelembe a tanuló más kötelezettségeit, az adott korosztály terhelhetőségének határait.
- Az adott feladat legyen tekintettel a rendelkezésre álló helyi adottságokra (könyvtár, családi háttér)
- Az adott feladat legyen változatos, készítse a tanulót sokféle tevékenység megtanulására, végzésére (pl. könyvtárhasználat, lexikonhasználat, szótárhasználat, gyakorlati munkavégzés, naplóvezetés, gyűjtő munka stb.)
- Az adott feladat késztesen közös tevékenységre, csoportmunkára.
- Az iskolai szünetek (ősz, téli, tavaszi) idejére írásbeli feladatot (pl. dolgozat, olvasmánynapló készítése, megoldandó matematikai feladatok) nem adunk.

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai

- A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.
- Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 15-20 percet vehet igénybe egy tantárgyból.
- A napi felkészülés otthoni (napközis, iskolaotthonos, tanulószoba) ideje nem lehet több 1-1,5 óránál.

A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Valamennyi tanulónk esélyegyenlőséghez való jogát figyelembe véve tanulócsoportjainkat az integráció elvének megfelelően alakítjuk ki, ugyanakkor a tanulmányi előmenetel színvonalának emelése érdekében a közismereti tantárgyakat csoportos oktatásban szervezzük meg, amennyiben az osztály létszáma ezt megengedi.

Különösen nagy hangsúlyt helyezünk a tanulók fejlesztése, felzárkóztatása érdekében tantervbe épített felzárkóztató-fejlesztő foglalkozások szakmai színvonalának emelésére.

Csoportbontások:

1. osztályban magyar és matematika tantárgyak a difer mérés eredményei alapján.
2. osztályban a matematika csoportok még működnek.
5. osztályban magyar és matematika tantárgyak az alsó tagozaton nyújtott magyar nyelv és matematika tantárgyi teljesítmény alapján, illetve a 4. osztályos kompetencia mérés alapján.
8. osztályban matematika és angol nyelv a pályaválasztás és középiskolai felvételre való jelentkezés alapján.

Szükség esetén informatikából, ha a magas osztálylétszám miatt a számítógépeknél problémás a munkavégzés.

A csoportok átjárhatósága folyamatosan biztosított. Félévkor, vagy év végén tapasztalt javulás, vagy romlás esetén a szaktanár javaslatot tesz csoportból való áthelyezésre.

Szabadidős tevékenységek, sportköri foglalkozások igényfelmérése a diákönkormányzat véleményének kikérésével történik.

A választható tantárgyak esetében diákjainknak lehetőséget adunk a döntésre.

A választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.

A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A település egyetlen általános iskolájának tanulói összetétele leképezi a település társadalmi összetételét, melyre jellemző a magas halmozottan hátrányos helyzet és az alacsony társadalmi státusú családok gyermekei átlagosan nagyobb nehézségekkel kezdik az általános iskolát.

Ezért az esélyegyenlőség és méltányos oktatásszervezés területén biztosítjuk az intézmény szolgáltatásaihoz való egyenlő hozzáférést, kiemelten: a tanulószobai és napközis foglalkozás, a szakkörök és a diák-körök, a szervezett kulturális / szabadidős és szülői programok, könyvtár/informatikai eszközök használata esetében.

1. A tanulószobai foglalkozás és az informatikai hozzáférések segítségével az iskolában megfelelő pedagógiai környezetet kínálunk a családi háttér kompenzálására a tanulás, a házi feladat elkészítéséhez.

2. A tanév elején tájékoztatjuk a szülőket, diákokat az iskolai könyvtárból kölcsönözhető, illetve ott megtekinthető könyvek, egyéb ismeretterjesztő lapok, kiadványok – az iskolában biztosított internet-hozzáférés, –, az iskola által szervezett kulturális programok (mozi, színház, kiállítás stb. látogatása) lehetőségeiről és feltételeiről.

3. Tanulóink számára a szabadidő eltöltésének olyan értelmes és hasznos formáit biztosítjuk, amelyekhez családi háttérük, hátrányos helyzetük miatt egyébként nem juthatnának hozzá.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlősége előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl, olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják iskolai sikerességüket. Nevelőtestületünk ennek érdekében a következő programokat és intézkedéseket valósítja meg:

1. Nyitnikék - iskola-nyitogató program
2. Iskolafokok közötti átmenet programok
3. „Csodavilág”- komplex fejlesztő program
4. Tanulószoba felajánlása
5. Iskolai étkezés biztosítása
6. IPR - Integrációs és képesség-kibontakoztató program

7. Cigány kisebbségi program
8. Családbarát- iskola program
9. A hasznos szabadidő eltöltésére, a tanulók személyiségét kibontakoztató, tehetséggondozást elősegítő foglalkozások megszervezése.
10. Gyermekjóléti- és családsegítő szolgálatokkal folyamatos kapcsolattartás
11. Gyermekvédelmi támogatás igénylésével, folyósításával kapcsolatos tennivalók folyamatos figyelemmel kísérése.
12. Szociális kerekasztal megalakítása
13. Továbbtanulás, pályaválasztás segítése. Nyíltnapokra, felvételire való irányítás, kísérés.
14. Osztálykirándulások szervezése
15. Napközis táborok szervezése
16. Pályázatokon való részvétel.

A pályázatokon nyert anyagi segítséggel a tanulók tanulási körülményeinek javítását, kirándulásokon vagy táborozáson való részvételét biztosítjuk.

Élmény-tábor

A tanév bezárását követő héten iskolánk ÉLMÉNYNAPOKAT tart azoknak a gyerekeknek, akik a nyári vakációt ilyen módon szeretnék elkezdni. A jelentkező tanulók 3 féle programon vehetnek részt. A legkisebbek MESEORSZÁGBA utazhatnak , a nagyobbak SZÜLŐFÖLDEM tájait ismerik meg, míg a legnagyobbak VILÁGJÁRÓK lesznek és minden nap más ország nevezetességeivel ismerkednek meg. Az utazásokhoz nem kell bőrönd és pénzbe sem kerül, mert a digitális világ, a képzelőerő és a tanári kreativitás segíti az utazásokat.

Az élményalapú tanulás alapvető célja az, hogy a tanuló ne passzív alanya legyen az ismeretek elsajátításának, hanem aktív tevékenysége alapján vonjuk be őt ebbe a folyamatba. Ennek hatására válják számára élményszerűvé az új tudás elsajátítása. Az ismeretek belsővé válásának legjobb módja az, ha a tanuló saját maga fedezi fel az elsajátítandó ismereteket. A módszer akkor a leghatékonyabb, ha kombináljuk a projekt módszer vagy a kooperatív tanulás lehetőségeivel.

Erzsébet-tábor

Iskolánk csatlakozott a nyári Erzsébet a Kárpát-medencei Gyermekéért Alapítvány keretein belül megvalósuló élmény alapú táborokhoz. A tábor célja, hogy a helyi napközi-táborokban részt vevő gyermekek közös élményekkel és maradandó emlékekkel gazdagodjanak. A hétfőtől péntekig tartó táborok 8 és 17 óra között várják a tanulókat. Kiemelt célunk, hogy azok a hátrányos helyzetű gyerek, aki szeretne táborozni, és a szülők elengedik, eljuthasson a lakóhelyen vagy annak közelében megvalósuló Napközi Erzsébet-táborba az iskola, a szülők és az Alapítvány együttműködésének köszönhetően. Amellett, hogy a gyermekek napi négyeszeri étkezést kapnak, az Erzsébet-táborok az élményprogramok terén is kimagasló lehetőségeket nyújtanak. Az iskola szervezi a programokat, az Erzsébet Alapítvány szakmai javaslataival. A programelemek a sport, egészségtudatos életmódra, környezettudatosságra,

művészeti nevelésre, önismeretre, közösség építésre és kompetencia-fejlesztésre fókuszálnak, illetve egy nap lehetőség nyílik a külső helyszínen történő kirándulásra is, mely tanulóink számára kiemelt jelentőséggel bír egy-egy Erzsébet-táborban.

Hagyományőrző program

A NAT a magyar kulturális és pedagógiai örökség gyökereiből táplálkozik, annak hagyományaira épül. Mi igyekszünk tanulóinkkal megismertetni gyökereiket, s mivel tanulóink többsége roma származású, így a hagyományokat multikulturális alapokra helyeztük. *"A hagyomány nem a hamu őrzése, hanem a láng továbbadása!" (Morus Tamás)*

A hagyományőrzés pedagógiai programunkba történő beépítésével a tanulók érzelmi, esztétikai, erkölcsi érzelmének fejlesztése, valamint a szülőföld iránti szeretete valósulhat meg. A néphagyományhoz kapcsolódóan átélt tevékenységek a közös élmény erejével hatnak a gyermekekre, erősítik a közösséghez tartozás érzését. Nem csak érzelmi kötődés, hanem egy komplex személyiségfejlődés elősegítője a program. A közös alkotás öröme fontos közösségformáló erő.

A program célja

A néphagyomány ismeretének a megalapozása, szellemi örökségünk átadása a tanulóknak. Sajátítsák el a jeles napokhoz, ünnepekhez kötődő népszokásokat. Legyenek alapvető ismereteik a tárgyi hagyományról, a népi díszítőművészetről. A tanulók harmonikus fejlesztése a néphagyományok eszköztárával.

A néphagyományőrző programunk feladatai:

- Népszokások megismerése
- Népi időjósítások felidézése
- A népi kultúra tárgyainak megismerése és megjelenítése
- Néprajzi ismeretek folyamatos bővítése

Tevékenységek központú értékátadás: néphagyomány ápolás, népmese, népdal, néptánc által

A néphagyományőrző iskolai program további lehetőségei:

- Megteremti a hagyományőrző tapasztalatszerzés feltételeit és lehetőségeit.
- Elősegíti a gyermekek és a szülők hagyományokhoz való kötődését.
- A tanulók megismerik a közös alkotás örömét és a múlt értékeit.
- Érzelmileg gazdagabbá, értelmileg fogékonyabbá válnak.
- Kialakul bennük a környezet és a haza iránti szeretet.
- Magyarságtudatuk erősödik.

A hagyományőrző foglalkozások beépülnek a következő tantárgyakba:

- magyar, ének, technika, rajz, környezetismeret, hon-és népismeret
- 1-2. osztályban a népmesék világa, a népi mondókák, találós kérdések, gyermekjátékok megismerése a cél.

- 3-4. osztályban a népdalok, népi hangszerek, népi mesterségek, népi időjósítás, népviseletek, népi ételek megismerése a feladat.
- 5-6. osztályban a népi kultúra és népművészet összefoglalása, a természetes gyógymódok, gyógynövények megismerése, a természetes anyagok hasznosítása a feladat.
- 7-8. osztályban a helyi sajátosságok összegyűjtése, helytörténeti ismeretek – falu és iskola múltjának kutatása – zárja a programot.

Hagyományőrző szakkörök

Nomád szakkör

A szakkör tagjai megtudhatják, hogy miért is tartják lovas nemzetnek a magyart és hogyan használjuk az íjat?

A magyarság történetében ősidőktől fogva kulcsszerepet játszott a ló. A nomád pásztorélet, a hosszú vándorlások és a honfoglalás utáni lovas életmód során lovas nemzetté váltunk.

Az íjászfoglalkozások során a gyerekek megismerkednek a magyar íjjal, annak készítésével, anyagaival, a nyílvezzővel, az íj részeivel, és persze, amit a legizgatottabban várnak, a lövészetet is kipróbálhatják.

Varázkéz szakkör

A szakkör feladata, hogy minél szélesebb körben ismerkedjenek meg a gyermekek a kézműveskedéssel, a természetes anyagok felhasználásával. Ismerjék meg az anyagokat és az eszközöket, készség szinten sajátítsák el ezek alkalmazását. Esztétikai érzékük megfelelően alakuljon a népművészeti tárgyak készítése, díszítése által. A hagyományos paraszti kultúra, a népművészet értékei szélesebb körben jelenjenek meg az iskolai élet mindennapjaiban.

Gyermekjáték, néptánc

A gyermekjátékok, néptánc is a népművészet egyik ága, legtöbbször ének és hangszerkísérettel előadott ritmikus mozdulatsor. amely fejleszti a gyerekeknél a ritmusérzéklet és a zenei képességeket, elősegíti a térérzékelést, javítja a testtartást és a mozgáskoordinációt.

Cigány Interkulturális Oktatás

A nemzeti kisebbségi nevelés és oktatás célja a tanulók nemzetiségi közösséghez való tartozásának erősítése. Ez a cél a nemzetiségi nyelv és kultúra közvetítésével, a nemzeti kisebbség sajátos helyzetének megismertetésével érhető el.

Az iskolában a cigány tanulók létszáma meghaladja az összlétszám 70%-át. Az iskola fontos feladata, hogy elősegítse felzárkóztatásukat, segítse előrehaladásukat, társadalmi beilleszkedésüket.

A magas cigánylétszám miatt bevezettük a Cigány Interkulturális Oktatást.

A Cigány Interkulturális Oktatás általános célja:

- Azokban az óvodákban, iskolákban, tanulócsoportokban, ahová cigány tanulók is járnak, cigányok és nem cigányok együtt ismerkedjenek meg a cigány kultúra műveltségi anyagával.
- Ismerjék meg, és felfedezett értékeik alapján becsüeljék szűkebb környezetük cigány csoportjai mellett mind a hazánkban, mind Európában élő különböző cigány népcsoportok kulturális hagyományait.
- A cigány és a nem cigány tanulók egyaránt legyenek büszkék hagyományos értékeikre, etnikai kötődésükre, és ezeket a tulajdonságokat társaikban is tiszteljék.

Az interkulturális oktatás segíti a cigány népi hagyományok megőrzését, és az ezekre a hagyományokra épülő értékek továbbfejlesztését, illetve a hagyományaikat már elvesztett közösségeket, azok felfedezésében, újraélesztésében.

A Cigány Interkulturális Oktatás a cigány kisebbségi oktatás a 32/1997.(XI.05.) MKM rendelet a nemzeti etnikai kisebbségi oktatás irányelve alapján folyik.

Kötelező:

- a cigány népismeret műveltségi terület oktatása,
- a kisebbségi önismeret fejlesztése,
- a folyamatosan szervezett cigány kulturális tevékenység.

Önismeret oktatásra: 1-4. évfolyamon évi min. 18 órát

5-8. évfolyamon évi min. 37 órát

Kulturális tevékenységre: 1-8. évfolyamon évi min. 72 órát kell fordítani.

A kisebbségi oktatás

- önálló tantárgyként,
- műveltségi területbe integráltan
- tanórán kívüli tevékenység formájában folyhat.

Iskolánkban mindhárom lehetőséget használjuk.. Fontosnak tartjuk a tanórán kívüli tevékenységet, illetve a tanórák rendhagyó eltöltését. Hagyományőrző programjaink mind a többségi és mind a kisebbségi hagyományokat igyeksenek megismertetni a tanulókkal. „Egymásra hangolva” programunkon egymás kultúrájának bemutatására törekszünk.

NÉPISMERET, KULTURÁLIS TEVÉKENYSÉG

1-8. ÉVFOLYAM

Alsó 1-2. o		Alsó 3-4.o	
Mesebolt szakkör	36	Hagyományörző szakkör	36
Hagyományörző szakkör	36	Csodalámpás szakkör	36
Összesen	72	Összesen	72

5.o.		6.o.		7.o.		8.o.	
Kulturális tevékenység	36	Kulturális tevékenység	36	Kulturális tevékenység	36	Kulturális tevékenység	36
Hagyományörző szakkör	36	Hagyományörző szakkör	36	Hagyományörző szakkör	36	Hagyományörző szakkör	36
Összesen	72	Összesen	72	Összesen	72	Összesen	72

ÖNISMERET ÉS ÉLETVITEL

1-8. ÉVFOLYAM

Alsó 1-4.o.	5.o.	6.o.	7.o.	8.o.					
Életmód szakkör	Tanulásmódszertan/önismeret	Pályaorientáció/önismeret	Pályaorientáció/önismeret	Pályaorientáció/önismeret					
Összesen	18	Összesen	37	Összesen	37	Összesen	37	Összesen	37

Biztonságos iskola program

Biztonságosan viselkedni nem megerőltető dolog, érdekes tud lenni és mellette a gyermekek könnyen megértik a tanítási anyagot.

A program célja: Gyermekvédelemhez szorosan kapcsolódó káros szenvedélyek elleni figyelemfelkeltés, drogprevenció, a gyermekbalesetek megelőzése, polgárvédelmi és katasztrófavédelmi ismeretek elsajátítása, közlekedési és elsősegély - nyújtási ismeretek oktatása.

Várt eredmények:

- pozitív változás a gyermekek szemléletében,
- a megszerzett ismeretek megfelelő, céltudatos gyakorlati alkalmazása,
- gyermekbalesetek elkerülése

- biztonságos közlekedés szabályainak ismerete és használata
- részvétel a helyi polgárőrség munkájában ifjú polgárőrként.

Megvalósítandó tevékenységek:

- rajzpályázatok,
- bűnmegelőzési előadások,
- vetélkedők,
- közlekedési ismeretek verseny
- kerékpáros ügyességi verseny
- interaktív katasztrófavédelmi verseny
- játékos foglalkozások,
- beszélgető körök,
- esetmegbeszélések,
- szakkörök

Biztonságos iskola programunk 5 részből tevődik össze:

- A „Beccaria” bűnmegelőzési program elsődleges feladata a megelőzés.
- Egy iskola egy polgárőr program célja a közlekedési ismeretek oktatása a gyermekbalesetek megelőzése érdekében, és az alapvető polgárvédelmi és katasztrófavédelmi ismeretek oktatása.
- Biztibusz programunk az elkerülhető balesetek megelőzésére összpontosít és elsősegély-nyújtási ismereteket oktat
- Iskolai bullying-prevenációs program
- „Netiránytű” – médiatudatosságra nevelő program

„Beccaria” bűnmegelőzési program

A bűnözés nem kívánt társadalmi jelenség. Az ellene való küzdelem nagyon fontos feladat. A „Beccaria” bűnmegelőzési program e fontos feladatnak a része.

A gyermek- és fiatalkori bűnözés struktúrája

A gyermek- és fiatalkorúak bűnözése társadalmi és pszichológiai okokra vezethető vissza. A fiatalok bűnözésének hátterében személyiségük fejlődési irányát meghatározó okok állnak, melyek leggyakrabban: a szülők munkanélkülisége, alkoholizmusa, bűnöző életmódja, eltartási problémák, a helytelen, következtelen nevelés, valamint az érintett rossz baráti környezete és alacsony műveltségi színvonala.

A szülői felügyelet hiánya, a felügyelet nélküli céltalan szabadidő eltöltés jelentős szerepet játszik abban, hogy a fiatalok bűncselekmények elkövetőivé válnak.

A "Beccaria" program alkalmas arra, hogy az iskolák hosszú távú bűnmegelőzési tevékenységet fejthessenek ki a gyermekek körében. A tanárok a pedagógiai programjuk szerves részeként

széleskörű biztonsági-, áldozatvédelmi és drogmegelőzési ismereteket és magatartásmód formákat közvetítenek a diákok felé, mellyel egy pozitív irányú attitűdváltozást érhetnek el.

Célok

A programban résztvevők életkoruknak megfelelően konkrét ismereteket kapnak életviteli kompetenciák fejlesztéséhez annak érdekében, hogy ezen ismeretek birtokában nagyobb eséllyel kerülhessenek el a drogfogyasztást, a szenvedélybeteggé válást, a fiatalkori vagányságból adódó következményeket, egyben a bűnelkövetővé válást.

Az alsó tagozatos gyermekek nevelésének várt hatása

- a gyerekek tisztában lesznek a biztonság fogalmával és kérdéskörével,
- idejében felismerik a veszélyforrásokat,
- nem bíznak meg az idegen emberekben,
- megismerkednek a szenvedélybetegségek körébe tartozó szerek károsító hatásaival,
- törekedni fognak értéktárgyaik megóvására,
- fel tudják mérni, hogy milyen szülői elvárásoknak kell megfelelniük (tanulás, szorgalom,
- megismerkednek a különböző szabályokkal, magatartási formákkal,
- szembesülnek a média pozitív és negatív személyiségformáló hatásaival.

A felső tagozatos diákok oktatásának várt hatása

- a tanulók pozitív énképe, önértékelése fejlődik,
- az alapvető emberi jogok, a gyermeki jogok gyakorlását megismerik,
- az áldozattá válás elkerülésével kapcsolatos trükköket és tanácsokat megismerik, személyiségükbe beépítik,
- a "diákcsíny" és a bűncselekmény között lévő határt felismerik, és elsajátítják a büntetőjogi alapismereteket,
- a káros szenvedélyek visszautasítására történő "nemet mondás" képessége kialakul,
- szituációs játékokon keresztül a feszültségek csökkennek, kialakul a problémás helyzetek és élethelyzet megoldásának képessége és kialakulnak a helyes viselkedési attitűdök.

A megvalósítás formái (feladatok):

A B-A-Z. Megyei Rendőr-főkapitányság kiadványai átdolgozásra kerültek és a szakmai anyag egy újabb módszertani kézikönyvvel bővült.

Az elkészült szakmai anyag tartalmaz

- 7 kiadványt (évfolyamonként más-más, a nevelési programhoz illeszkedő anyaggal) az általános iskolák tanulói, a középiskola 8. és 10. osztályosai és a szülők számára, valamint

- 2 módszertani kézikönyvet (tantervi, óratervi szintre lebontott anyaggal) az általános iskolai és a középiskolai tanárok részére.
  - 1-2. évfolyam: Hófehérke és az erdő kapitánya
  - 3. évfolyam: Családi útkereső társasjáték
  - 6. évfolyam: Bűn hálójában
  - 7. évfolyam: Bűn küszöbén
  - 8. évfolyam: Földi pokol ... a drog
  - 9-10. évfolyam: Diák - "Intő"
  - 8-9-10. évfolyamos tanulók szülei részére: Drogokról szülőknek
  - Általános iskolai tanárok részére: A "Bűn küszöbén" - módszertani útmutató pedagógusoknak

A kialakított modell-program fő témái

- **1-2. évfolyam:** *a tanulók biztonsága*
- Az életkori sajátosságoknak megfelelően a program első és második évfolyamos oktatását „A Hófehérke és az erdő kapitánya” című mesefüzet teszi lehetővé. A mesével való első találkozást, a történet képeinek színezgetését, kifestését már első osztályban célszerű megvalósítani, hogy a kisdíákok a képi megjelenítés segítségével megismerkedhessenek a mesehősökkel, a mese világával és ez által a következő tanévben történő olvasási és szóbeli feldolgozás könnyebbé váljon.
- **3. évfolyam:** *személyiségfejlesztés*
- A "Családi útkereső" társasjáték harmadik évfolyamra történő feldolgozása a gyermekek családi, iskolai és iskolán kívüli közösségi nevelését, a helyes viselkedési formák kialakítását és fejlesztését szolgálja. A játékban dobókocka és bábu segítségével lépegetnek a kisdíákok mezőről-mezőre, miközben megismerkednek a helyes magatartási szabályokkal. A helytelen viselkedés visszalépéssel a helyes magatartási forma előrelépéssel párosul.
- **4. évfolyam:** *a szabadidő hasznos eltöltése*
- A kutatási eredmények azt mutatják, hogy a gyerekek szabadidejük nagy részét a televízió képernyője, valamint a számítógép monitorja előtt töltik, miközben válogatás nélkül nézik a különböző agresszív tartalmú filmeket, valóság-showkat, ezért a látott cselekmények miatt jelentős pszichikai károsodást szenvednek. E tényeket figyelembe véve, a negyedik osztályos tananyag a tanulók médianevelését szolgálja.
- **5. évfolyam:** *önismeret fejlesztése*
- Az önismereti nevelés - a pozitív énkép kialakításán keresztül - a káros szenvedélyektől mentes, egészséges életmód megteremtésének egyik fontos eleme. A diákoknál olyan norma-, és értékrend-szert kell kialakítani, amely segítségével különbséget tudnak tenni

a jó és rossz között, hogy ez által reálisan tudjanak számolni tetteik várható következményeivel.

- **6. évfolyam: áldozatvédelem**
- A hatodikos kisdíákok áldozattá válásának megelőzése a "Bűn hálójában" szakjegyzetre épül, amely mintegy figyelemfelhívás, iskolai tájékoztatás az áldozattá válás felismeréséről, elkerülési lehetőségeiről. Az oktatók a fő hangsúlyt a gyermekek sérelmére, a családban és azon kívül elkövetett bűncselekmények felismerésére helyezik, valamint az egyes fiatalkori viselkedési normák veszélyeire hívják fel a figyelmet (csavargás, rossz társaságba való kerülés)
- **7. évfolyam: normakövetés fejlesztése**
- A gyermekek nem tudják, hogy hol a határ a diákcsíny és a bűncselekmények között. Normasértő magatartásukat sok esetben jó "heccnek" tartják, miközben nem számolnak a büntetőjogi következményekkel.
- E tények ismeretében a "Bűn küszöbén" szakjegyzetben hangsúlyt kap a tanulók bűncselekménymentes személyiségének kialakítására, valamint megismerhetik a különböző büntetőjogi szankciókat is.
- **8. évfolyam: drogvédelem**
- A nyolcadikos diákok tananyaga a "Földi Pokol...a drog" c. kiadványra épül, és a fiatalok reális, hiteles tájékoztatását és felvilágosítását célozza meg. Az e korosztálynál jelentkező, fokozott deviáns viselkedési formák megjelenése miatt a felső tagozatos diákok tananyaga nem nélkülözheti a szituációs játékok, a drámapedagógiai elemek beépítését és alkalmazását.

A programban résztvevők életkoruknak megfelelően konkrét ismereteket kapnak életviteli kompetenciák fejlesztéséhez annak érdekében, hogy ezen ismeretek birtokában nagyobb eséllyel kerülhessenek el a drogfogyasztást, a szenvedélybeteggé válást, a fiatalkori vagányságból adódó következményeket, egyben a bűnelkövetővé válást.

A program eredményeként a diákok tisztában lesznek a biztonság kérdéskörével, felismerik a veszélyforrásokat, törekednek az épített és természetes környezet megóvására, értéktárgyaik védelmére. Megismerik a velük szemben támasztott elvárásokat, magatartási szabályokat, szembesülnek a média pozitív és negatív személyiségformáló hatásaival. Várhatóan, a diákok személyiségfejlesztésének eredményeként képessé válnak az elsődleges célcsoport tagjai az élet során jelentkező, váratlan helyzetek problémamegoldására, kialakul a "nemet mondás" képessége. A programban résztvevő diákok köréből kevesebben lesznek az egészségkárosító, önpusztító szerek használói, képesek lesznek elkerülni az áldozattá válást.

Módszerek:

Tavasszal projecthetek keretében project módszer alkalmazásával kerül feldolgozásra

Osztályonként 8 „Beccaria” óra beépítése a tanmenetekbe (oszt.f., testnev., környezetism., stb.)

Iskolai előadások megtartása a rendőrség bevonásával a következő témakörökben:

- Szenvedélybetegségek
- Veszélyek és szabályok
- Jogok
- Viselkedéskultúra

Évente egy alkalommal **szülői fórumot** tartunk, ahol a szülők felvilágosítást kapnak a programról.

Egy iskola egy polgárőr program

Az iskola tanulóira leselkedő veszélyforrások (drog, fiatalkori bűnözés, balesetek) megelőzése érdekében az iskola és a helyi polgárőr egyesület együttműködési megállapodást kötött . A Polgárőr Egyesület segítséget nyújt a prevenciós foglalkozások megtartásánál, veszélyek észlelése esetén az iskolát azonnal értesíti. A diákok közlekedésbiztonsági oktatásában részt vállal, segít a versenyek lebonyolításában, a versenyekre való kísérésben. Az iskola rendezvényein biztosítja a rendet.

Célok

- A polgárőrség munkájának megismerése
- A fiatalok megnyerése, hogy részt vegyenek a polgárőr mozgalomban
- Az iskolai bűnmegelőzési program gyakorlati alkalmazása
- Közlekedési ismeretek oktatása a gyermekbalesetek megelőzése érdekében
- Elsősegély nyújtási ismeretek elsajátítása.
- Alapvető polgárvédelmi és katasztrófavédelmi ismeretek oktatása.

A megvalósítás formái (feladatok)

- Az iskola szakköri formában polgárőr ismereteket, polgárvédelmi, katasztrófavédelmi és elsősegély nyújtási ismereteket oktat a felsős tanulóknak
- Részt vesznek minden évben a területi katasztrófavédelmi versenyen
- A gyermekbalesetek megelőzése érdekében az iskola közlekedési ismeretek tanítására több időt fordít, helyi versenyeket szervez, évente részt vesznek a tanulók a megyei közlekedési versenyen.
- A Polgárőr Egyesület alkalmanként bevonja az ifjú polgárőröket a járőrözésbe
- Közös nyári bűnmegelőzési tábort szerveznek, amennyiben erre anyagi támogatást kapnak.

Módszerek:

- Órai és szakköri beszélgetések
- Versenyek
- Tesztek

A közlekedési ismeretek oktatása

A közlekedésre nevelés NAT alapú új tanterve évfolyamokra és ennek megfelelően életkor-specifikusan adja meg a tananyagot.

1. évfolyam: a gyalogos közlekedés alapjai

2. évfolyam: a gyalogos közlekedés és a városi tömegközlekedés

3. évfolyam: a vasúti közlekedéssel, a távolsági autóbusz közlekedés és a kerékpáros közlekedés alapjai

4. évfolyam: a légi- és a vízi közlekedés, kerékpáros közlekedés, továbbá a fürdőzés tudnivalói

5 – 6. évfolyam: a kerékpáros közlekedés szabályai

7.-8. évfolyam: a KRESZ fogalmai, összefüggései, valamint a segédmotor- kerékpáros közlekedés előkészítését szolgálja.

A tananyagot alsó évfolyamokon a környezetismeret, valamint a technika és életvitel, felső évfolyamokon a technika és életvitel tantárgyak tartalmazzák.

Szakkör tematikája

- Polgárőr ismeretek
- Általános bűnmegelőzési ismeretek
- Drogprevenció, drogmegelőzés
- Biztonságos közlekedés
- Baleset-megelőzés
- Elsősegély nyújtási ismeretek
- Polgárvédelmi ismeretek
- Katasztrófavédelmi ismeretek
- Környezetvédelem, szelektív hulladékgyűjtés
- Tájékozódás, tájolási ismeretek

Biztibusz program

Az Erőforrás Alapítvány United Way Magyarország törekvése az Országos Gyermekégeszségügyi Intézet 10 éves stratégiai tervéhez csatlakozik, melynek célja, 30%-kal csökkenteni a véletlen balesetek miatt bekövetkező gyermekkori halálesetek számát Magyarországon.

Iskolánk is csatlakozott a programhoz, amelyben a pedagógusok ingyenes tanfolyamon vehetnek részt, a program megvalósításához pedig 100.000 Ft értékű oktatócsomagot kaptunk.

A BiztiBusz program célja: A játék öröme mellett célja, hogy sikert hozzon a balesetek elkerülése, megelőzése terén. Megtanuljunk váratlan helyzetekben, jó döntéseket hozni, segítséget kérni a felnőttektől.

A program drámapedagógiai módszertanra épül, szórakoztató, játékos formában adja át a gyerekeknek azt a tudást, amelynek a segítségével biztonság tudatosabban élhetik mindennapjaikat.

A programot beépítettük az 5-6. osztályos technika órákba és szakköri formában is oktatjuk.

Iskolai bullying-prevenációs program

Az iskola legyen „bántalmazás-mentes övezet”!

Iskolai zaklatásról (bulling) akkor beszélünk, hogyha egy diákot ismétlődően és hosszú időn keresztül negatív cselekedeteknek teszi ki egy vagy több más diák (Olweus, 1999).

Anti-bullying foglalkozások iskolánkban

- *Miért bántja néhány gyerek a másikat ill. hogyan válik néhány gyerek bántalmazás célpontjává?*
- *Hol húzódik a határ csíny és bántalmazás között?*
- *Mit tegyen a gyerek, ha bántják?*
- *Mit tegyen, ha mást bántanak?*
- *Mikor és kitől tud segítséget kérni?*
- *Megelőzhető-e a bántalmazás?*
- *Mi a különbség jelzés és árulkodás között?*
- *Hogyan működünk együtt biztonságos keretek között?*

Az Anti-bullying program célkitűzései:

- segít a témával kapcsolatos ismeretek átadásában, hogy a résztvevők felismerjék, megértsék a problémát;
- összefoglalja azokat a szabályokat, amelyek segítik, hogy mindenki biztonságban érezze magát a közösségben;
- átlátható és egyértelmű kereteket nyújt a bántalmazással, kiközösítéssel kapcsolatos esetek megelőzésére, kezelésére;
- bemutatja a kívánt magatartásmintákat, hogy a résztvevők képesek legyenek az elvárt irányba módosítani viselkedésüket;
- segít a tanulók attitűdformálásában, hogy a résztvevők motiváltak legyenek az elvárt módon viselkedni, a tanult készségeket a mindennapokban alkalmazni.

Feladatok:

- bántalmazás-ellenes attitűd és csoportnorma kialakítása,
- a személyes felelősség hangsúlyozása,
- az árulkodás tabujának megtörése a bántalmazás jelentése érdekében.

Területei:

- iskolai bántalmazás
- internetes bántalmazás (cyberbullying)
- társas készségek (pl. konfliktuskezelés, aszertivitás, segítségnyújtás) fejlesztése, közösségfejlesztés, tolerancia-növelése.

Várhatóan a program alkalmazása csökkenti a bántalmazási esetek számát, az áldozattá válást, beleértve a verbális, kapcsolati, fizikai és internetes bántalmazást is. A program egyszerre megelőző és beavatkozó.

A program 3 részből tevődik össze.

- Az első rész havonta egy csoportfoglalkozást jelent, melyek fő célja, hogy a bántalmazások közönsége, a kívülállók védelmezőkké váljanak, akik elutasítanak mindennemű bántalmazást és zaklatást. Ezeket a foglalkozásokat az osztályfőnökök tartják.
- A program másik része a cyberbullying, melyet a digitális kultúra órákba integrálunk.
- A program harmadik része a mediáció, amit az antibullying-team végez. A 3 főből álló csapatnak az igazgató és a gyermekvédelmi felelősök a tagjai. Amennyiben tudomásukra jut bántalmazási eset, azonnal kezelik a helyzetet külön a bántalmazóval, külön az áldozattal és külön a szemtanúkkal, és egy speciális beszélgetést, foglalkozást visznek végig velük.

Anti-bullying csoporthabályok:

- A bántalmazás nem megengedhető
- Állj ki magadért és a társaidért
- Ne támadj vissza
- Ha valaki bántani akarna, hagyd ott vagy kérj segítséget
- Igyekezz mindenkit bevonni a közös tevékenységekbe
- Hívj segítséget, ha valakit bántanak

„Netiránytű” – médiatudatosságra nevelő program

A felgyorsult társadalomban az információ befogadásának feltételei és körülményei megváltoztak. A technikai eszközök fejlődése rohamossá vált, az információs túlterheltség a társadalom minden korosztályát érinti. A Z generáció és az azt követő alfa generáció tagjai hozzá vannak szokva a gyors és komplex ingerekhez. A nagy mennyiségű információhoz való gyors hozzáférés egyedi hatást gyakorol a gyermekekre, akik sajnos nem rendelkeznek azokkal az ismeretekkel, amelyek a digitális média használatához elengedhetetlenek. A média alakítja és formálja a világról alkotott nézeteinket, identitásunkat, a média a kultúra része. A gyerekek médiafogyasztási szokásait döntően a család, a szülők alakítják, de általában nagyobb figyelemmel kísérik az alsós gyerekek médiahasználatát, később azonban már ritkábban kontrollálják, hogy a gyerekek mit és meddig néznek, böngésznek.

Ezért is van szükség a médiatudatosságra nevelésre az oktatás minden szintjén. A NAT kötelezően előírja, hogy az iskolákban jelen legyen a médiatudatosság, és épüljön be az összes tantárgy tartalmába. Így iskolánknak is feladata a médiatudatosságra nevelés.

A Netiránytű program célja:

Alakuljon ki egy párbeszéd a médiáról az iskola, a szülő és a gyerek között, ezzel segítve megalapozni a kreatív, tudatos és biztonságos médiahasználatot.

Feladatok:

- a médiafogyasztás mértékének és minőségének szabályozása;
- az adatbiztonság problémái;
- a függőség problémái;
- a média manipulációs hatásainak ellensúlyozása;

A feladatok beépülnek minden IKT-s óra anyagába, a digitális kultúra tematikájába, a szülői értekezletek, szülői fórumok témáiba.

„Csodavilág” komplex fejlesztő program

Az Új Széchenyi Terv keretében megvalósuló TÁMOP 3.1.4/B számú Köznevelés az iskolában című projekt kiemelt intézményfejlesztési célja a kompetenciamérésekben jóval az országos átlag alatt teljesítő, jelentős számú hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulóval bíró, releváns pályázati forrásokból, innovációkból kimaradt intézmények feltérképezése, elérése és komplex fejlesztése.

A projekten belül iskolánk a Csodavilág elnevezésű programot dolgozta ki.

A „CSODAVILÁG” komplex fejlesztő program **elsődleges célja**, hogy megalapozza a hangos- és szövegértő olvasást, a matematikai alapokat, megszerettesse az olvasást, kialakítsa a tevékeny tanulás technikáját.

Célunk, hogy cselekvés közben az élményszerű tanulásra építve nyújtsunk ismereteket tanulóinknak.

A program további céljai:

- az egészséges életmódra nevelés
- a gyógynövényeken keresztül új gyógymódok megismerése
- elsősegély-nyújtási ismeretek hasznosítása a családokban
- az iskolai hiányzások csökkentése
- a környezeti nevelésen keresztül az olvasási, szövegértési és logikai készségek fejlesztése
- a tanulók képességeinek fejlődése, a kompetencia eredmények javulása

A gyógynövények megismerésén keresztül fejlesztjük az egészségtudatos szemléletet. A könyvtár- és internethasználat révén ismerkedünk a gyógynövényekkel. Sziklakertet és

gyógynövénykertet építettünk, melynek gondozása, szépítése megfelelő irányítás mellett a tanulók feladata. A munkálatokba a szülők is bekapcsolódnak.

A projekt bevezetése közben létrehoztunk egy feladatbankot, melyet a tanítási folyamatok során folyamatosan bővítünk a gyógynövények téma köré csoportosítható feladatokkal, mellyel a tanulók szövegértési és matematikai kompetenciáit fejlesztjük, erősítjük. Tanórán kívüli foglalkozásainkon a gyengébb képességű tanulók a „Mesebolt”, „Csodaceruza”, „Csodalámpás” fejlesztő programokon, a tehetséges tanulók a „Tudorka”, „Varázshang”, „Varázskéz” szakkörökön bővíthetik ismereteiket, fejleszthetik kompetenciáikat.

A programhoz kapcsolódó események:

"Csodalámpás"- fejlesztő órák / 3-4. osztály,

„Mesebolt” és „Csodaceruza”- fejlesztő órák / 1- 2. osztály,

Gyógynövény – projektnapok ősszel vagy tavasszal, teaház, vetélkedők

„Csodakert” - sziklakert, gyógynövénykert gondozása technika órákba építve és szabadidős foglalkozás

„Tudorka” tehetséggondozó műhelyek - tudományos műhelymunkák, kutatások a könyvtárban és a neten (Robotika, Modellezés, Digitális tanulás, Matematikai logika)

Varázskéz – rajz- és kézműves műhely

Varázshang – ének, zene, tánc műhely

Kincsestár- digitális feladatbank létrehozása és alkalmazása

Tanítsunk Magyarorszáért program

2019-ben új projekt indult a Miskolci Egyetemen az Innovációs és Technológiai Minisztérium, valamint az Emberi Erőforrások Minisztériuma kezdeményezésére és támogatásával. A cél: egyetemi hallgatók bevonása a falusi kis iskolák hátrányos helyzetű tanulóinak mentorálásába. A mentorálás célja elsősorban a pályaeorientáció, illetve minél több tanulót eljuttatni az érettségit adó középiskolába.

Iskolánk is csatlakozhatott a mentori programhoz. A 7-8. osztályos tanulók mellé szegődő egyetemi mentorok feladata, hogy megmutassák nekik a településen túli világ izgalmait és lehetőségeit, hogy lássák, hányféle foglalkozásból, hányféle jövőből választhatnak. A mentorok további feladata még, hogy segítsék őket abban, hogy képesek legyenek kihozni magukból a maximumot és ezáltal sikerüljön megállni a helyüket a középiskolákban, majd a későbbiekben a munkaerőpiacon is.

Eddig az Útravaló mentorprogramunk és a pályaeorientációs programunk volt az, amelyik a diákokat célzottan készítette fel a szakmaválasztásra és a középiskolára. Örülünk, hogy a Tanítsunk Magyarorszáért programmal egy új lehetőséget kapnak tanulóink és bízunk a program sikerében!

Képesség kibontakoztató és az integrációs felkészítés

Elemei:

- Óvoda - iskola átmenet programokkal az átmenet zökkenőmentessé tétele;
- Társadalmi, szakmai környezettel való együttműködés,
- Tanítást-tanulást segítő eszközrendszer;
- Az integrációt elősegítő módszertani elemek;
- Pedagógiai műhelymunka;
- Negyedévente kompetencia alapú értékelési rendszer
- Szülőkkel egyéni esetmegbeszélések;
- Pályaorientáció;
- Intézményi arányok nyomon követése, elemzése,
- Pedagógusok IPR képzése.
- A hátrányos helyzetű tanulók nyomon követése a középiskolában.
- Kompetencia alapú nevelési és oktatási gyakorlat.

Fejlesztő programok és programelemek

Az önálló tanulást segítő felkészítés

A tanulási és magatartási zavarok kialakulását megelőző programok

A programba kerülő tanulók képességeinek, viselkedésének, szociális helyzetének komplex elemzése a kiindulópont:

Az első értékelő esetmegbeszélés után konkrét javaslatok kerülnek megfogalmazásra, melyek a napi munka során a tanítók, tanárok számára irányadók a tanulóval kapcsolatban:

- szükséges fejlesztési irányvonalak,
- logopédiai foglalkozások,
- differenciált tanulásszervezés tanórákon,
- tanulás-módszertani fejlesztés iránya,
- sikerélményt nyújtó tanórán kívüli foglalkozások felkínálása,
- egyénre szabott ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.

A folyamatos (3 havonkénti) értékelés során a kialakult rendszer – az újabb mérések, elemzések tapasztalatai alapján – korrigálásra kerülnek, a szülők kezdettől fogva követik, ismerik a gyermekre vonatkozó fejlesztési tervet, a felmerülő problémákat és a megoldási módokat.

A tanuló értékelése:

- szövegesen árnyalt,
- ösztönző

Tantárgyi képességfejlesztő programok

- Csoportbontások
- Információs és kommunikációs technológia alkalmazása a tanórákon és tanórán kívüli foglalkozásokon - a differenciált tevékenykedtetést is elősegítve.

- Fejlesztés egyéni fejlesztési tervek, valamint szakvélemények és szakértői vélemények alapján.

Kommunikációs képességeket fejlesztő programok

- hagyományos szótagoló, elemző módszerek alsó tagozatban az írás-olvasás tanulása során,
- kompetencia alapú programok alkalmazása minden tantárgy esetében,

Közösségfejlesztő, közösségépítő programok

Szinterei:

- osztályközösségek (séták, kirándulások, stb.),
- egész napos iskolai csoportok szabadidős foglalkozásai,
- tanórán kívüli, szabadidős programok
- iskolai kirándulások, táborok, erdei iskola (több évfolyam keveredésével),
- az iskolai sportköri csoportok foglalkozásai: edzések, mérkőzések,
- az iskola szakkörei, művészeti csoportjai és annak bemutatkozása,
- a tanulók szereplési lehetőségei:
  - tanulmányi és művészeti versenyek,
  - az iskolai és települési ünnepi megemlékezések:
(tanévnnyitó, okt. 23, karácsonyi műsor, márc. 15, tanévváró, iskolanap, stb.),

Pedagógus feladata az integráció és képességkibontakoztató program során:

- a tanulóval folyamatosan értékeli, meghallgatja, közvetíti a tanuló, a család felmerülő kéréseit, kérdéseit,
- személyi anyagát, a tanuló teljesítményét folyamatosan követi , konzultál a szakemberekkel, javaslatot tesz a gyermek érdekében,
- tanulás-módszertani segítséget nyújt szükség szerint,
- szervezi a gyermek szabadidős elfoglaltságát, hétvégi programokat is javasol,
- a tanuló bizalmas közléseit a gyermek érdekében hasznosítja
- kutatja a gyermek támogatását szolgáló ösztöndíj lehetőségeket,
- segíti a pályaválasztásban, a motiváltság erősítésében,
- kezeli a tanuló személyi anyagát, a szakértői bizottság szakvéleményeit, kiegészíti azokat rendszeres feljegyzéseivel, a gyermek véleményét tükröző felmérésekkel,
- a háromhavonta kötelező értékeléssel párhuzamosan kikéri a gyermek véleményét saját teljesítményéről, iskolai közérzetéről, sikereiről, problémáiról, javaslatairól.

Intézményi feladat:

- A tanulók egyéni képességére szabott egyéni fejlesztési tervek készítése, amely alapján kompetenciafejlesztés és az önálló tanulást segítő tanulói fejlesztés történik;
- Az együttműködésen alapuló módszertani elemek alkalmazása tanórán és a tanórán kívüli foglalkozásokon;
- A tanulói teljesítményének értékelése;
- Értékelő esetmegbeszélések lebonyolítása;
- A tanuló családjával történő rendszeres kapcsolattartás

A képesség kibontakoztató és az integrációs felkészítés

programnak megfeleltethető tevékenységek megvalósítása történik :

- az egyéni fejlesztési tervek alapján történő képességfejlesztéssel,
- az együttműködést támogató, szociális képességeket fejlesztő módszerek alkalmazásával a tanulók nevelésében,
- a tanulók fejlődését segítő más szakemberekkel történő együttműködés,
- a tanulók differenciált, fejlesztő értékelése, a családjaikkal történő rendszeres kapcsolattartás, negyedévenkénti személyes találkozás.

Az iskolába való bekerülés előkészítése

Az általános iskolában a felvételi eljárást az elsősök beíratása jelenti, külön felvételit a jogszabályi előírásoknak megfelelően nem tartunk. Az iskolában integrált osztályok és egy szegregált osztály szerveződnek.

Együttműködések – partneri kapcsolatok kiépítése

- szülői házzal,
- gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal,
- szakmai és szakszolgálatokkal
- középfokú oktatási intézményekkel
- civil szervezetekkel

A pedagógiai rendszer tartalmi elemei

- A tartalmi elemek a hagyományos értelemben vett pedagógiai rendszerek alkotórészeit egészítik ki azokkal a szempontokkal, melyek az együttnevelés pedagógiai esélyeit jelentősen növelik. Az integráció leginkább a tanulásszervezési formákra hat.

Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése

tehetséggondozás

kommunikációs képességeket fejlesztő programok, pályaorientációs programok.

Szociális kompetenciák fejlesztése

- drog – prevenciós programok
- játékterápia,
- drámapedagógia,
- vitakultúra fejlesztése,
- konfliktuskezelési technikák elsajátíttatása,

Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek mentori és tutori rendszer működtetése

- napközi és tanulószoba,
- iskolai sportkör működtetése
- ingyenesen igénybe vehető szakkörök
- művelődést szolgáló szabadidős programok

Multikulturális tartalmak

multikulturális tartalmak megjelenítése a helyi tantervben (magyar, történelem, ének-zene, idegen nyelv stb.)

előítéletek kezelését szolgáló tanórán kívüli programok

Az integrációt elősegítő módszertani elemek

differentiálás a tanítási órákon

- egyéni, páros és csoportmunka szervezése,
- az egyéni bánásmód elvének az alkalmazása
- kooperatív tanulási technika
- élménypedagógiai módszerek alkalmazása
- témahetek és projekt szervezése

Műhelymunka – a tanári együttműködés formái

problémamegoldó fórumok

esetmegbeszélések mikro – csoportokban

értékelő megbeszélések

Kompetencia alapú értékelési rendszer

a szöveges értékelés rendszerének alkalmazása (három havonta kötelező értékelés)

egyéni fejlődési napló vezetése

A továbbhaladás feltételeinek biztosítása

sikeres felvételi (továbbtanulás) után – követés

Elvárható eredmények:

Az iskolai integrációs program alkalmazása esetén a következő eredményekről kell számot adni, melyek az ellenőrzés szempontjait is jelentik;

- a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az oktatási – nevelési
- intézményben megfelel a jogszabályban előírtaknak,
- az intézmény képes a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő
- fejlettséggel rendelkező gyermekek fogadására, és együttnevelésre,
- multikulturális tartalmak beépülnek a helyi tantervbe,
- az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel,
- az intézményben létezik tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer.
- várható tanulmányi eredményjavulás,
- javul a tanulók tanuláshoz való viszonya.

Ezek eredményeként:

- nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó HH és HHH tanulók száma,
- csökken az intézményben az iskolarendszerű oktatásból kikerülők száma,
- csökken az iskolai hiányzások óraszám
- csökken a HHH tanulók körében a egyéni munkarendben tanulók száma
- nő az érettségire adó intézményekben továbbtanuló HHH tanulók száma
- csökken a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók száma,
- az adott intézményben az országos kompetencia mérések eredményei az országos átlagot meghaladó mértékben javulnak.

Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

Egészségfejlesztési feladatok

Az egészségtelen életmód

Az egészségre káros emberi magatartás /kábitószer fogyasztás

Amikor a fiatal észleli a fogyasztás egyre súlyosabb egészségkárosító hatásait, legtöbbször már nem képes, hogy szabadon döntsön és szakítsa az „anyaggal”.

A probléma megoldását az emberi viselkedés alakításában kell keresni, amelyek az ismeretekben, értékekben, attitűdökben vannak, s amelyek a cselekvést előkészítik, a viselkedést meghatározzák.

A WHO 1977-es megfogalmazása szerint az egészség: „a teljes fizikai, mentális és szociális jólét állapota, és nem kizárólag a betegség hiánya”.

Ez alapján a továbbiakban egészségfejlesztésen, egészségnevelésen mindig a testi-, a személyiség- és a társas környezethez való viszonyulás komplex egységét értjük.

Az Egészségnevelés Nemzetközi Uniója (ENU) 1987-ben tette közzé az iskoláskorú gyermekek egészségnevelésével kapcsolatos állásfoglalását. A dokumentum összhangban van az ENSZ Gyermekek Jogai Deklarációval.

Ennek célja, hogy az **alapfokú képzés (6 – 14 év) során növelje:**

- minden gyermek önértékelését és a felelősséget saját családja és közössége körében,
- annak felismerését, hogy az egészség az élet legjelentősebb erőssége, és tulajdonítson nagy fontosságot az élet optimális minőségének,
- a társadalmi igazságosságban kötelező értékrendszert és egészség iránti elkötelezettséget.

Az **Egészségügyi Világszervezet** által megfogalmazott definíció az egészséget a társadalmi és az egyéni teljesítmény felől közelíti meg. Az **egészséget alapvető emberi jognak**, „**az élethez szükséges erőforrásnak**” tekinti. Ez a pozitív megfogalmazás hangsúlyt fektet a szociális és személyes erőforrásokra éppúgy, mint a fizikális kapacitásra.

Az iskolai egészségnevelési-, drogpreevenció munkát meghatározó jogszabályi környezet

A tevékenység prioritásai:

- Egészséget támogató társadalmi környezet kialakítása.
- Egészséges életmód programjai, az egészség rizikófaktorainak csökkenése, ezen belül a dohányzás, alkohol- és drog fogyasztás megelőzésének programjai.
- Az elkerülhető halálozások, megbetegedések, fogyatékoság megelőzése.
- Az egészségügyi és népegészségügyi intézményrendszer fejlesztése az egészségi állapot javítása érdekében.

Iskolai egészségnevelési program

Tanórai foglalkozásokba beépítve:

- Szaktárgyi órák témafeldolgozása a tantárgynak megfelelő csatlakozási pontokon keresztül.
- Osztályfőnöki órák ismeretátadás és interaktív gyakorlatokkal és esetelemzésekkel.
- Nutrikid program használata 4. osztályban
- Tanórán kívüli foglalkozások
- Délutáni szabadidős foglalkozások
- Sportprogramok, témával kapcsolatos filmvetítések, vetélkedők, versenyek, egyéb játékos programok, csoportfoglalkozások.
- Egészség-hét - évente 1 alkalommal témafelelősök bevonásával
- Sportrendezvények, kulturális programok.
- Kirándulások, sportprogramok.
- Tájékoztató fórumok

- Szülői értekezlet, szülőcsoport számára szervezett fórum, tájékoztató.
- Szűrővizsgálatok, előadók meghívása

Nutrikid-program

A Nestlé Hungária Kft. a Magyar Dietetikusok Országos Szövetségének támogatásával 2003-ban indította el a kiegyensúlyozott életmódot és tudatos táplálkozást oktató NUTRIKID® programot, hogy ezzel aktív részt vállaljon az egészséges táplálkozási szokások kialakításában. A 10-12 évesek számára kialakított oktatóprogram játékos formában adja át a gyermekeknek a egészséges táplálkozással és megfelelő mozgással kapcsolatos ismereteket egy színes munkafüzet, egy rajzfilm és egy a tanárok munkáját és a tanítási folyamatot segítő tanári kézikönyv segítségével. Az ingyenes programhoz bármely hazai általános iskola csatlakozhat, így mi is csatlakoztunk hozzá és 4. osztályban ezzel népszerűsítjük az egészséges táplálkozást.

Neveljük boldogságra is a gyerekeket!

Iskolánk bevezette a Jobb Veled a Világ Alapítvány **Boldogságóra programját** az 1-4. és eltérő tantervű osztályokban. A program élménypedagógiai módszereken alapszik. A boldogságórák célja, hogy a tanulók képesek legyenek megbirkózni az adódó problémákkal és könnyebben nézzenek szembe a mindennapi kihívásokkal. Mindezek mellett a program lehetőséget ad a testi-lelki egészség megtartásához szükséges tényezők elsajátítására és tudatosítására is.

A program eszköztára sokrétű, az egyéni és a csoportos tanulást változatosan támogatja. A tanév minden hónapjában egy-egy olyan témát járunk körül, mely folyamatos önismereti fejlesztést és boldogságérzetet fokozó technikák elsajátítását teszi lehetővé. Célunk az, hogy a gyerekek boldogságra való képességének fejlesztését játékosan, kreatív feladatokon keresztül tudjuk megvalósítani. A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll. Az egyes témakörök sorrendben:

1. A hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. A megbocsátás gyakorlása
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A Boldogságóra program célja:

- vezérfonalat adjon a gyerekeknek, hogyan nézzenek szembe a kihívásokkal
- képesek legyenek megbirkózni a problémákkal
- lehetőséget nyújt a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek tanulmányozására
- növelje az önbizalmukat
- segítse a gyerekeket, hogy jobban teljesítsenek az iskolában

Az órák lényege a személyiségfejlesztés, a pozitív életszemléletre való képesség tanítása.

A program pozitív hatása:

- olyan optimista, magabiztos és kitartó gyerekek nevelése, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapi kihívásokat
- észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatok
- boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező iskolássá, felnőtté válnak

Az iskola egészségnevelési elvei

Mindennapos mozgás keretében biztosítjuk tanulóink számára a testi-lelki fejlődésükhöz szükséges mozgási lehetőséget.

- Házirendünkben megfogalmazzuk a gyermekek tanóra közti szünetekben való szabadlevegőn tartózkodásának szabályait.
- Az óráközti szünetekben megköveteljük az osztálytermek alapos szellőztetését.
- A tanterem bútorzatának cseréjénél a megfelelő ergonómiai tulajdonságú székeket, padokat szerzünk be.
- A fogászati hónapban előadásokat, filmvetítéseket, vetélkedőket szervezünk.
- A víz- és föld világnapján játékos vetélkedőt rendezünk.

- Kapcsolat a fogorvossal

- Minden osztály évente fogászati ellenőrzésen vesz részt.
- Előadást szervezünk a fogorvos bevonásával a helyes fogápolásról.

- Kapcsolat a gyermekorvossal

- Az évente szükséges egészségügyi szűrések és oltások lebonyolításában közreműködünk.
- Tanulóink hiányzásait, a hiányzások igazolásait megbeszéljük.
- Az iskolaorvos véleményét figyelembe véve alakítjuk a testnevelési órák felépítését.

- Kapcsolat a védőnővel

- Támogatjuk a védőnő rendszeres ellenőrzéseit.

- Igény szerint biztosítjuk a tisztasági ellenőrzés személyiségi jogokat figyelembe vevő körülményeit (tetű, rühesség, ótvar).
- A testi fejlődést regisztráló méréseknek helyet és időt biztosítunk.
- Igénybe vesszük a védőnő szakértelmét az egészséges életmódról, a serdülőkor problémáiról, a mentálhigiénés témákról szóló előadások tartására (lehetőség szerint osztályfőnöki órák keretén belül).

Az egészségnevelési programunk részét képezi a helyi védőnői szolgálattal közösen aláírt munkaterv.

Évente 1 alkalommal Egészség-hét programot szervezünk tanulóinknak.

„Csodavilág” programunk része az egészséges életmódra nevelés, a természetes gyógymódok és gyógynövények megismerése, hasznosítása, természetése. Fűves-füzet készítése.

Az egészséges életmód fejlesztési programja

Program	Feladat	Sikerkritériumok	Megvalósítás időpontja	Felelős
Egészséges táplálkozásra nevelés	-A tanulók számára elméleti és gyakorlati ismeretek nyújtása az egészséges táplálkozás és kulturált étkezés terén -Az iskolai étkeztetés korszerűbbé tétele -Élelmiszer-válogatási ismeretek nyújtása -Konyhatechnikai, főzési gyakorlatok	Az iskolai élet egészét átfogó egészségnevelés valósul meg: -Átdolgozott tanmenetek -Több egészségnevelési tartalom a tanórákon és a délutáni foglalkozásokon	folyamatos	osztályfőnökök szaktanárok pedagógiai asszisztensek iskola-vezetés
Az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, iskolai sporttevékenység	-Tartás-javítás, gyógytestnevelés -Erő-, állóképesség, gyorsaság és ügyesség fejlesztése -Mozgásos játékok bővítése -Szabadban való tartózkodás mozgáskultúrája -Játékos egészségfejlesztő testmozgás -Sportköri foglalkozások	-Képzett szakemberek -Szűrés, iskolaorvossal, szakszolgálattal való együttműködés -Felmérések ősszel, tavasszal -Iskolai sportkörök	folyamatos	testnevelők tanítók

<p>A lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazása.</p>	<p>-Magatartászavarok, beilleszkedési nehézségek kezelése (egyéni bánásmód, egyénre szabott tanulási technikák alkalmazása, szakemberek bevonása, szoros kapcsolattartás a szülőkkel)</p> <p>-Önismereti csoportok, konfliktuskezelő csoportok, szociális készségeket fejlesztő csoportok létrehozása az érintettek számára (pl. szakköri formában). A szociális készségek fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció, az együttműködés, a tolerancia, a kapcsolatteremtés, a pozitív énkép Technikák – modellnyújtás, problémamegoldás, szerepjáték – esetleg a zeneterápia .</p> <p>-Az ének, tánc, rajz, mesemondás, népi játékok és népi rítusjátékok, kézművesség, stb lelki egészséget fejtő hatásai,</p> <p>-Alternatív tanítási programok adaptálása az egészségvédelem szempontjából</p>	<p>-Csökken a magatartászavaros és a beilleszkedési problémák száma</p> <p>-Kialakul a tanulók reális énképe,</p> <p>-Csökkenek az tanulók közötti vagy a tanórai konfliktusok</p> <p>-A tanulók toleránsabbá válnak társaikkal szemben,</p> <p>-Az együttműködési készség kialakul</p> <p>-A hagyományostól eltérő programok sikerélményhez juttatják a tanulókat</p>	<p>folyamatos</p>	<p>osztályfőnökök</p> <p>gyógypedagógus</p> <p>fejlesztő pedagógus</p> <p>védőnő</p>
<p>A tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybe</p>	<p>-Páros és csoportos tanulásszervezési eljárások alkalmazása a kapcsolati készségek fejlesztésére (pl. vitakultúra fejlesztése)</p> <p>-Időben felismerni a tanulóknál kialakuló viselkedési függőségeket, pl. kóros játékszenvedély, internet- és számítógépfüggőség, testedzésfüggőség,</p>	<p>-A tanuló-tanuló, a tanuló és pedagógus között kegyensúlyozott, problémáktól mentes kapcsolattartás alakul ki.</p> <p>-A szokásostól eltérő viselkedésű gyermekek problémáit az iskola</p>	<p>folyamatos</p>	<p>iskolavezetés</p> <p>osztályfőnökök</p> <p>védőnő</p>

<p>tegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése, az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése</p>	<p>kleptománia, pirománia, kényszeres hajtépegetés (trichotillománia) és körömrágás (onychophagia), patológiás bőrfelsértés, társfüggőség, szexuális függőségek (például pornográf tartalmaktól függés) kényszeres/halmozó gyűjtögetés, különböző kényszerbetegségek, evészavarok, egészségesétel-függőség, testdizmorfia (testképzavar) és izomdizmorfia (korábban inverz anorexia), hipochondriázis (egészséggel kapcsolatos szorongás szélsőséges formája) amelyre a szülő figyelmét is fel kell hívni és segíteni kell a tanulót a megfelelő szakemberhez történő eljutáshoz.</p> <p>-A pedagógusnak figyelni kell azokat a jeleket, amely a tanulók esetében valamilyen szerfogyasztásra utalhat.</p> <p>-A tanulók közötti verbális vagy tettleges bántalmazások észrevétele, ezek ellen történő határozott fellépés pedagógiai és nevelési eszközökkel (pl osztályfőnöki órán, a problémás tanulóval való rendszeres elbeszélgetéssel, a családdal való szorosabb kapcsolattartással, a gyermekvédelmi vagy szakemberek bevonása,</p> <p>-Az egészséget támogató programok szervezése,</p>	<p>időben észreveszi és a szülő és szakemberek bevonásával megindul a tanulói viselkedés javulása.</p> <p>-Az iskolában megszűnik a gyermekek közötti erőszak.</p>		<p>gyermekvédelmi felelősök</p> <p>pedagógiai asszisztensek</p> <p>tanárok</p> <p>Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársa</p>
--	--	--	--	--

Az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése.	-A tanulók egészséget támogató ismereteinek , az egészséget támogató készségek feltárása, majd azok bővítése elsősorban a tanítási órákon belül, illetve egyéb tanórán kívüli foglalkozásokon.	-A tanulók megfelelő ismeretekkel rendelkeznek ahhoz, hogy egészségtudatos életformát alakítsanak ki.	folyamatos	ÖKO-munkacs. tanítók tanárok
Személyi higiénés testápolási programok	-Személyes tisztálkodás készségé fejlesztése -Fogápolási és szájhigiénés problémák -A fertőző betegségek elkerülését célzó szokásalakítás	-Iskolavédőnő rendszeres ellenőrzései -Órai szituációs játékok -Iskolafogászat -védőoltások	folyamatos	osztályfőnökök védőnő
Egészséges öltözködési program	-Megfelelő öltözködési szokások kialakítása -Ruhaviselés, ruhaváltás gyakorlata	-Ízlésformálás -Az egészség előnyben részesítése a divattal szemben	folyamatos	osztályfőnökök
Az egészséget támogató ismeretek és készségek, baleset-megelőzéssel és elsősegélynyújtással kapcsolatos ismeretek és a személyi higiéné kialakításának fejlesztése területére terjednek ki.	-Iskolai és otthoni balesetforrások -Veszélyhelyzetek felismerése, balesetek elkerülése -Közlekedési szabályok gyakorlása -Sportok	-Tűz- és balesetvédelmi oktatás -A közlekedési ismeretek oktatása, kapcsolattartás a rendőrséggel -Labdarúgás -Kosárlabda -Röplabda	folyamatos	iskola-vezetés testnevelők gyermek-védelmi felelősök testnevelők
Drog-prevenció	-Életvezetési ismeretek átadása	-Drogprevenációs foglalkozások osztályfőnöki órákon	folyamatos	osztályfőnök gyermek-védelmi felelősök védőnő

Az iskola környezeti nevelési elvei

Az iskolai környezeti nevelés az a pedagógiai folyamat, melynek során a gyerekeket felkészítjük a környezetünk megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet értékeit is figyelembe vevő cselekvésre.

Iskolánk nevelőtestülete elkötelezett a környezeti nevelés és a fenntarthatóság pedagógiája iránt. Fontos feladatunknak tartjuk, hogy tanulóinkban kialakítsuk az igényt arra, hogy megismerjék az őket körülvevő közvetlen és tágabb környezetüket, megtanulják, hogy ők mit tehetnek környezetük védelméért. A környezeti nevelésen keresztül tudatosítjuk a problémákat, ráébresztjük a gyermekeket a természet szépségére. A program segíthet abban is, hogy felfedezzék a környezeti értékeken túl a személyes értékeiket is, és segíthet a tanulók önértékelésében és a problémákkal szembeni felelősség kialakításában.

Helyzetelemzés, helyzetkép

- Az iskola épülete, az udvar, a sportpálya és a kert megfelel a környezet és egészségvédelmi követelményeknek.
- Az osztálytermek, folyosók tágasak, világosak, energiatakarékos, a szemet nem rontó világítótestekkel felszereltek.
- Az udvar a szilárd burkolatú rész mellett elegendő füves, fás területtel rendelkezik, amely a természetes környezetet biztosítja és mozgási, pihenési lehetőséget ad.
- A sportpálya és a játszóudvar megfelelő teret biztosít az egészséges életmód, a rendszeres mozgásra való igény kialakítására.
- A tanítók, tanárok az iskola minden pedagógusának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára.

Alapelvek - célok

- A természet tiszteletére, szeretetére, megbecsülésére való nevelés
- Érzelmi és fizikai biztonságot nyújtó környezet kialakítása.
- Család, iskola, közösségek együttműködésének kialakítása a környezeti nevelésben.
- A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban.
- Alternatív, problémamegoldó gondolkodás
- Ökológiai szemlélet, gondolkodásmód
- Állampolgári részvétel és cselekvés
- Értékelés és mérlegelés készsége

Megvalósítás feltételei

A fenti célok megvalósításához a személyi, tárgyi feltételeket az iskola biztosítja. A programok lebonyolításához minden esetben a helyi **Öko-munkacsoport** biztosít segítséget.

Az éves munkatervünk kiemelt feladatai között szerepel a környezeti nevelés, a Zöld-hét alkalmával a pedagógusok is részt vesznek egy felkészítésen.

Megemlékezünk a jeles környezetvédelmi napokról.

Az Öko-munkacsoport feladata az öko-faliújságon keresztül tájékoztatást adni az aktuális eseményekről.

A Diákönkormányzaton belül működik a ZöldÖK, akiknek feladata az öko-iskolarádió működtetése.

A környezeti nevelés színterei az iskolánkban

Iskolánkban nagy szerepe van a környezettudatos szemlélet kialakításában a következőnek:

- Témahetek, témanapok
- Akadályverseny
- Kerékpártúra, gyalogtúra
- Az év élőlényei
- Túra a természetben
- Zöld-hét
- Szabadtéri sportprogramok
- Téli madáretetés
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Öko-szakkör
- Osztálykirándulások
- Sziklakert és gyógynövénykert gondozása
- Öko-faliújság
- Öko-iskolarádió
- Versenyek
- Pecasuli program
- Biztonságos iskola program

Tanórán megvalósított tevékenységek

A tantárgyak környezeti neveléssel kapcsolatos lehetőségei az adott tantárgy tantervében, tanmenetében szerepel.

Környezettudatos szemléletet alakíthatunk ki testnevelés, magyar nyelv és irodalom, természetismeret, környezetismeret, fizika, földrajz, biológia, kémia, technika, ének-zene, rajz, etika órákon. A témahetek és témanapok programjai beépülnek a tanórákba.

Tanórán kívüli programok

Különböző szabadtéri programok és versenyek biztosítják a környezeti tudatosságra nevelést a tanórákon kívül. A gyerekek olyan versenyeken indulnak, ahol a környezet és természetvédelem fontos téma. Több sporteseményt is tartunk a szabadban.

Az osztálykirándulások során a meglátogatott terület kulturális értékei mellett, a természeti értékekkel is megismerkedhetnek a gyerekek.

Témahetek, témanapok

- Sportnap
- Őszi és tavaszi gyógynövény-napok
- Egészség hét
- Túranap
- Állatok világnapja
- Az év élőlényei
- Víz világnapja
- Föld napja
- Zöld-hét
- Madarak és fák napja

Versenyek

- Távfutás
- Petőfi-ötpróba
- Állatvarázs vetélkedő
- Víz kvíz
- Természetismeret verseny
- Kerékpáros ügyességi verseny
- Legőko-okosabb osztály
- Föld napi rajz- és plakátverseny
- Körzeti Föld napja rajz- és esszé író verseny
- Körzeti Föld napja akadályverseny
- Madarak és fák napja vetélkedő
- Tiszatáj Közalapítvány Tavaszlesen versenye

„A globális felelősségvállalásra nevelésről a formális és nem formális oktatásban Magyarországon” koncepcióból a következőket építjük be programunkba:

- békére nevelés,

- demokráciára nevelés,
- állampolgári felelősségre, részvételre, aktivitásra nevelés,
- az emberi jogok ismeretére, tudatosítására, betartására és betartatására nevelés,
- más kultúrák ismeretére és megbecsülésére nevelés (interkulturális nevelés)
- környezeti nevelés és fenntarthatóságra nevelés
- fejlődésre és fejlesztésre nevelés.

Ezekkel a témákkal földrajz, biológia, fizika, természetismeret, környezetismeret, történelem, etika és osztályfőnöki órákon foglalkozunk leginkább. De vannak kapcsolódó témnapjaink is és Cigány Interkulturális Oktatás is folyik az iskolában.

Módszerek

A környezeti nevelésben a hatékonyság növelése érdekében újszerű módszerek elsajátítása.

- Kooperatív (együttműködő) tanulási technikák
- Játékok
- Modelllezés
- Projekt módszer
- Terep gyakorlati módszer
- Kreatív tevékenység
- Közösségépítés
- Művészi kifejezés

Tan eszközök

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek.

A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

Jutalmazások:

Év közben:

- Piros pont
- Szaktanári dicséret
- Osztályfőnöki dicséret
- Igazgatói dicséret
- Nevelőtestületi dicséret

Év végén:

- Bizonyítványba írt szaktanári dicséret - Kitűnő
- Bizonyítványba írt nevelőtestületi dicséret.
- Oklevél
- Jutalomkönyv
- „Petőfi érem,” „Petőfi toll”, akinek kitűnő bizonyítványa és nevelőtestületi dicsérete volt.
- Az iskola legsikeresebb tanulója díj
- „Petőfi gyűrű” az év tanulójának, ha 8 éven keresztül kitűnő bizonyítványa volt.

Büntetések:

- Szóbeli figyelmeztetés
- Szaktanári, ügyeletes tanári figyelmeztetés
- Osztályfőnöki figyelmeztetés
- Osztályfőnöki megrovás
- Igazgatói figyelmeztetés
- Igazgatói megrovás
- Kedvezmények megvonása, eltiltás délutáni programokról

Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógia módszerek

Projektoktatás

A projekt közösen végzett tevékenységek sorozata. Középpontjában egy gyakorlati jellegű probléma áll, melyet a diákok és tanárok közösen, több szempont szerint elemezve, komplex módon dolgoznak fel.

A munkafolyamat eredménye a produktum, amely lehet:

tárgy, játék, társasjáték, modell (minta a valóság tanulmányozásához, terv, pl. szabásminta stb.), makett (gép, eszköz, kicsinyített alkotás), előadás, színdarab, magnófelvétel, videofelvétel, fénykép, írásmű, művészeti alkotás, kiállítás, összetett alkotások, bemutató, tabló, diagram, elméleti megoldás, rendezvény, ünnepély, egyéb

A projektmódszer ismérvei:

- Komplex probléma, tantárgyközi téma
- A gyerekek a főszereplői a folyamatnak
- Valóságos produkció, valóságos haszon érdekében történik (rajz és tárgykészítés, kiállítás rendezés)

- Kooperációban valósítható meg

Differenciált fejlesztés

Ha a gyerekek a tanulási helyzetek során saját képességeiknek, pillanatnyi lehetőségüknek megfelelő feladatokkal dolgoznak, azokat sikeresen tudják megoldani, tanulási kedvük, motivációjuk állandósul. A tanulás így nem feladatként, hanem örömforrásként, önmegvalósítási lehetőségként jelenik meg.

Cél: hogy a kisiskolás saját lehetőségeinek megfelelő, minél optimálisabb szintre juthasson egyéni fejlődési ütemének figyelembevételével.

A differenciált tanulás-szervezés meghatározó munkaformája a tanulók önálló, egyéni feladatvégzése. Ez megvalósulhat differenciált rétegmunkaként, amikor a gyerekek a szerint kapnak feladatokat, hogy az ismeretszerzés, készségfejlesztés mely fokán állnak, milyen tevékenység szolgálja optimális fejlesztésüket..

A kooperatív tanulási forma

A kooperatív tanulási forma a tanulók (4-6 fős) kiscsoportokban végzett tevékenységén alapul, és az ismeretek és az intellektuális képességek fejlesztésén túl kiemelt szerepet játszik a szociális kompetencia, azaz a tanulók szociális készségeinek és együttműködési képességeinek kialakulásában és fejlődésében is. A tanulók a csoportmunka keretében közösen dolgoznak, ez együttes felelősséget jelent a csoport eredményéért, tehát nemcsak a saját, hanem a csoporttársak munkájáért is.

A páros munka során az egymást segíteni tudó gyerekek közös munkája folyik. A gyerekek megtapasztalják, hogy számíthatnak egymásra, társaiktól bármikor kérhetnek segítséget.

Az élményalapú és informális tanulás

Az informális tanulás a mindennapi élet természetes velejárója. Az informális tanulás egész életünk során jelen van, hiszen mindennapi tevékenységeink során különféle tapasztalatokat, értékeket és tudásokat sajátíthatunk el. A tanulásnak ez a formája nem szükségszerűen tudatos, illetve szándékos, hanem a tevékenységek elvégzése közben, spontán alakul ki. Aki ilyen módon tanul, gyakran észre sem veszi, hogy tanul. A tanulóknak sok esetben nem is tudatosul, hogy akár a szabadidő eltöltése közben is gazdagíthatják személyiségüket, bővíthetik kompetenciáikat.

Az EFOP-3.2.15-VEKOP-14 és az EFOP- 3.3.5. pályázatban megvalósult módszertani fejlesztéseket - melyek elsősorban az informális tanulást segítik elő - a következőképpen tesszük iskolánk pedagógiai programjának részévé:

- tanórákon az élményalapú tanulást helyezzük előtérbe.
- a tanórán kívüli programok megvalósítása során az informális és nem formális tanulási módszertanok alkalmazását szorgalmazzuk.

Fontosnak tartjuk a felnövekvő nemzedékek fizikai, érzelmi és társas fejlődésnek előmozdítását, az élményalapú tanulás módszertani megalapozását, a tanulás közösségi élményé formálását, a tanórán kívüli differenciált, személyiségközpontú, informális és nem formális módszertani kultúra megerősítését, a nyitott tanulási környezet valamint ezt támogató szakmai környezet kialakítását.

Ezek az alábbi tevékenységek során valósulnak meg

- projektnapok szervezése
- témahetek szervezése
- iskolai közösségi és hagyományörző programok
- tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások, szakkörök

Az információs és kommunikációs technológiák (IKT) használata

Az IKT kompetencia terület alapvető célja, hogy a tanulók minél szélesebb körben tudják alkalmazni a mindennapi tevékenységük során a számítógépet és a digitális programokat. Alakuljon ki bennük az a készség, hogy a számítógép nem csak szórakoztató elektronika, hanem munkaeszköz. Külön figyelmet fordítunk a digitális munkarendbe történő eredményes bekapcsolódáshoz szükséges kompetenciák megerősítésére.

Létrehoztunk egy **IKT fejlesztő munkacsoportot**, akiknek feladata, a pedagógusok digitális kompetenciájának segítése, s ezáltal - az IKT-t egyes tantárgyak oktatásába integrálva - a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése.

Projekt alapú ismeretátadás Bee-Bot, LEGO és humanoid robotokkal

A robotikai eszközök használata - mint bármely más IKT-eszközé is - az eddigi tapasztalataink szerint kiemelkedően motiváló hatású a gyerekek körében. Számos robot eszköz létezik ma már, ezek közül gondos figyelmet igényel az életkori sajátosságoknak megfelelő eszköz kiválasztása. Mi igyekeztünk egy kedves és egyszerű robottal kezdeni az ismerkedést. **Bee-Bot padlórobot** olyan programozható eszköz, amely tanórai és tanórán kívüli keretben egyaránt alkalmazható, kiválóan alkalmas a diákok motiválására és komplex kompetenciafejlesztésre. Az EFOP-3.2.4. „Digitális kompetencia fejlesztése” pályázaton iskolánk nagyszerű LEGO oktatási eszközökkel gazdagodott.

A **LEGO® Education** egy komplett oktatási rendszer, amelyet készítői a játékon történő tanulás elvét követve fejlesztettek ki. Széles körű szakmai támogatással rendelkeznek és olyan tananyagok kapcsolódnak hozzá, amelyek összhangban vannak az alaptantervekkel.

Az Alpha 1 EBOT humanoid robot egészen lenyűgöző „mozgáskultúrája” akár hangparancsokkal is aktivizálható, amely - angol nyelv lévén – az idegennyelvi tudást, az informatika nemzetközi nyelvének értését támogatja. A sokoldalú robot a természettudományos ismeretek mellett az angol nyelv gyakorlását és a helyes kiejtést is támogatja.

Komplex Instrukciós Program (KIP) mint tanulói státuszkezelő eljárás

A Komplex Instrukciós Program (KIP) egy olyan speciális módszer, mely a különböző társadalmi helyzetű, különböző képességű és teljesítményű gyerekek hatékony együttnevelését tűzte ki célul. A program tulajdonképpen egy speciális kooperatív technikát foglal magában, ahol a gyerekek csoportokban dolgoznak, s mindenki képességének megfelelő feladatot kap.

Így a program képes arra, hogy sikerélményeken keresztül javítsa a tanulók tanuláshoz való viszonyát. Iskolánk valamennyi pedagógusa elvégezte a 30 órás képzést és vállalta hogy a továbbképzéseken szerzett módszertani tudást pedagógiai munkájuk során alkalmazni fogja.

„Legyen öröm a tanulás!” motivációt fejlesztő komplex program újszerű oktatási módszerekkel

Az eredményes tanuláshoz feltételei vannak, és nagyon sok gyakorlást igényel. Amit kedvvel csinálunk, abba általában több energiát fektetünk, és abban többnyire eredményesebbek is leszünk. A pedagógus szerepe az, hogy az eszközök segítségével egy olyan motiváló, támogató környezetet teremtsen, melyben a diákok örömmel tanulnak. Csak motivált pedagógus tud igazán motiválni. A tanulási motiváció fenntartása érdekében sokat számít a dicséret, a fejlesztő értékelés is. Ha azt sugalljuk a gyermek irányába, hogy bízunk a képességeiben, akkor valóban jobban fog teljesíteni. A dicséret azonban hosszú távon nem elegendő, ismernie kell azokat a tanulási módszereket, amelyek sikerélményekhez juttatják. Egyes módszerekkel már kisiskolás korban érdemes megismertetni a gyermekeket, míg a komplex stratégiák alkalmazásának tanítása felső tagozatos kortól ajánlott.

A program célja:

A tanulók tanulási teljesítményének növelésére innovatív tanulásszervezési és értékelési metodikákkal és a digitális eszközök alkalmazásával, a játékosítás módszerének használatával.

Feladatok:

- Az élményalapú és informális tanulás bevezetése
- A projekt módszer és multidiszciplináris tanóra alkalmazása
- LEGO-val matek kompetencia és kommunikáció fejlesztés 1-4. osztályban
- Komplex stratégiák alkalmazása IKT-eszközökkel felső tagozaton
- Komplex Instruációs Program (KIP) mint tanulói státuszkezelő eljárás
- Zöld toll módszer alkalmazása 1-2. osztályban
- Gamification jellegű értékelési módszer alkalmazása

Elvárt eredmények:

A tanulók legyenek képesek a kitűzött feladatokra koncentrálni, együttműködni társaikkal, érdeklődéssel forduljanak a kreatív és problémamegoldó feladatok felé, melyek megoldásához szívesen használnak IKT-eszközöket. Akkor jó a motivációs folyamat, ha a cél elérésében elégedettséget és örömet vált ki a tanulókból.

A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

Gamification jellegű értékelési módszer

A digitális oktatás megváltoztatta az iskolák életét. Az iskola nevelőtestülete úgy döntött, hogy az ott szerzett tapasztalatokból a pozitívumokat érdemes tovább vinni. A digitális oktatásban nagyon hamar rájöhettünk, hogy a hagyományos osztályozásnak nem sok értelme van. A tanulók munkáit pontozással értékeltük és a szerzett pontokat váltottuk be jegyekre. A

szorgalom lehetőséget adott arra, hogy több feladat elküldésével, több pontot szerezhessenek a tanulók. Később megismerkedtünk a **Hashtag.school programmal**, mely egy új oktatási kezdeményezés és gamification jellegű értékelési módszeren alapszik.

Ennek az a lényege, hogy a gyerekek választhatnak a felkínált feladatok közül, és pontokat szereznek. Ők maguk irányítják a tanulási útvonalukat azzal, hogy eldönthetik, melyik feladatokat oldják meg. A hónap végén pedig megkapják az osztályzatukat az elért pontok alapján. Így nem egyetlen dolgozaton vagy feleleten múlik a jegyük, vagyis kevésbé lesz stresszes a tanulás. A videójátékok világából hozott pontrendszer izgalmat hoz a mindennapi feladatok megoldásában és motiváló erővel hat a teljesítményükre.

Záró rendelkezés

A pedagógiai program érvényességi ideje

A Pedagógiai program 2025. szeptember 1. napjától lép hatályba. Érvényes addig, míg jogszabály változása miatti módosítása nem szükséges, illetve ha a nevelőtestület, a fenntartó módosítást nem kezdeményez.

A programban megfogalmazott célok, feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja, az alábbiak szerint:

- A szakmai munkaközösségek minden tanév végén írásos beszámolóban adnak számot a nevelési programban, illetve helyi tantervben megfogalmazott célok és követelmények megvalósulásáról.
- Az iskola vezetése kéri a szülő szervezet véleményezését a tanév végi eredmények alapján.

2. A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet:

- Az iskola vezetése
- A nevelőtestület bármely tagja
- A szakmai munkaközösségek
- A diákönkormányzat
- Az intézményi tanács
- Az iskola fenntartója

A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletköltség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő megtekintheti.

Egy-egy példány a következő helyeken elérhető:

- az iskola igazgatójánál
- az iskola fenntartójánál

Nyilvánosságra hozatala: az iskola honlapján.

Melléklet: A pedagógiai program elfogadása és jóváhagyása

Taktakenéz, 2025. augusztus 29.

Jóváhagyta:

Halász Tamás
igazgató

Legitimáció

A pedagógiai programot az iskola nevelőtestülete a 2025. augusztus 29-én megtartott nevelőtestületi értekezleten véleményezte és jóváhagyásra javasolta.

Taktakenéz, 2025. augusztus 29.

igazgató

A Taktakenézi Petőfi Sándor Általános Iskola pedagógiai programját az Intézményi Tanács véleményezte és jóváhagyásra javasolta.

Taktakenéz, 2025. augusztus 29.

Intézményi Tanács elnöke

A pedagógiai programot jóváhagyta:

tankerületi igazgató

Mellékletek

I.számú melléklet: A tanulmányok alatti vizsga szabályzata

Vizsgaszabályzatunk célja a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 64.§-ában foglalt felhatalmazás alapján a tanulók tanulmányok alatt tett vizsgái lebonyolítási rendjének szabályozása.

A fenti jogszabályban foglalt szabályozás szerint a pedagógiai programban kell meghatározni a tanulmányok alatti vizsga:

- követelményeit, részeit (írásbeli, szóbeli, gyakorlati)
- az értékelés rendjét.

A helyben szokásos módon nyilvánosságra kell hozza.

A tanulmányok alatti vizsgák célja:

- Azon tanulók osztályzatainak megállapítása, akiknek félévi vagy év végi osztályzatait évközi teljesítményük és érdemjegyeik alapján a jogszabályok és az intézmény Pedagógiai programja szerint nem lehetett meghatározni;
- a pedagógiai programban meghatározottaknál rövidebb idő alatt (tanév összevonással) szeretné a követelményeket teljesíteni.

A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra,
- pótló vizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira;

- akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

A vizsgaszabályzat határozatlan időre szól, módosítása jogszabályváltozás esetén szükséges.

A vizsgákkal kapcsolatos jogszabályi előírások:

- Minden vizsga írásbeli vagy szóbeli, vagy gyakorlati vizsgarészből állhat az iskola Pedagógiai programja alapján.
- A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételtető.
- Tanulmányok alatti vizsgát a független vizsgabizottság előtt, vagy abban a nevelési-oktatási intézményben lehet tenni, amellyel a tanuló jogviszonyban áll.
- Tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú vizsgabizottság előtt kell tenni. Amennyiben a nevelési-oktatási intézményben foglalkoztatottak végzettsége, szakképzettsége alapján erre lehetőség van, a vizsgabizottságba legalább két olyan pedagógust kell jelölni, aki jogosult az adott tantárgy tanítására.
- A tanulmányok alatti vizsga - ha azt az iskolában szervezik - vizsgabizottságának elnökét és tagjait az igazgató, a független vizsgabizottság elnökét és tagjait a területileg illetékes Kormányhivatal bízta meg.
- Szülő kérése alapján az osztályozó vizsga időpontja az iskola által kijelölt időponttól eltérhet.

A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottságának elnöke felel a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért, ennek keretében;

- meggyőződik arról, a vizsgázó jogosult-e a vizsga megkezdésére, és teljesítette-e a vizsga letételéhez előírt feltételeket, továbbá szükség esetén kezdeményezi a szabálytalanul vizsgázni szándékozók kizárását,
- vezeti a szóbeli vizsgákat és a vizsgabizottság értekezleteit,
- átvizsgálja a vizsgával kapcsolatos iratokat, a szabályzatban foglaltak szerint aláírja a vizsga iratait,
- a vizsgabizottság értekezletein véleményeltérés esetén szavazást rendel el.

A vizsgabizottsági elnök feladatainak ellátásába a vizsgabizottság tagjait bevonhatja. A kérdező tanár csak az lehet, aki a vizsga tárgya szerinti tantárgyat az Nkt. 3. melléklete szerint taníthatja.

A vizsgabizottság munkáját és magát a vizsgát az iskola igazgatója készíti elő. Az igazgató felel a vizsga jogszerű előkészítéséért és zavartalan lebonyolítása feltételeinek megteremtéséért. Az igazgató e feladata ellátása során

- Dönt minden olyan, a vizsga előkészítésével és lebonyolításával összefüggő ügyben, amelyet a helyben meghatározott szabályok nem utalnak más jogkörébe,
- írásban kiadja az előírt megbízásokat, szükség esetén gondoskodik a helyettesítésről,
- ellenőrzi a vizsgáztatás rendjének megtartását,
- minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy a vizsgát szabályosan, pontosan meg lehessen kezdeni és be lehessen fejezni.

A vizsga reggel nyolc óra előtt nem kezdhető el, és legfeljebb tizenhét óráig tarthat.

Az írásbeli vizsgára vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni a gyakorlati vizsgára, amennyiben a vizsgafeladat megoldását valamilyen rögzített módon, a vizsga befejezését követően a vizsgáztató pedagógus által értékelhetően kell elkészíteni.

A tanulmányok alatti vizsgán a mentesítésre jogosult tanulónál a vizsga során lehetővé kell tenni mindazon mentességek, kedvezmények érvényesítését, amelyet a tanuló megfelelő

vizsgálat, szakértői vélemény alapján kapott.

A tanulmányok alatti vizsgán elért eredmény csak akkor támadható meg, ha az intézmény nem a Pedagógiai programban meghatározott követelményeket kéri számon, vagy a vizsgáztatás során olyan eljárási hiba történt, amely vélhetőleg a tanuló teljesítményét hátrányosan befolyásolta.

Osztályozó vizsga

Az intézmény osztályozó vizsgáit a félévi és év végi jegyek lezárását megelőző vagy az azt követő két hétben kell megszervezni.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak, ha

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- az 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 51. § (6) bekezdésben meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- a tanuló a félévi, illetőleg év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

A szabályosan megtartott osztályozó vizsgát megismételni, eredményén javítani nem lehet. Ha a szabályosan megtartott osztályozó vizsgán a tanuló minősítése elégtelen, a tanulónak a tanévet ismételnie kell.

Osztályozó vizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.

Különbözeti vizsga

A különbözeti vizsgák időpontját az igazgató határozza meg.

Iskolaváltoztatás, iskolán belüli magasabb szintű tanulmányok folytatása vagy külföldi tanulmányok magyarországi folytatása feltételeként írhatja elő az intézmény a különbözeti vizsga letételét.

Abból a tantárgyból vagy tantárgyrészből kell különbözeti vizsgát tennie a tanulónak, amelyet az intézmény a megkezdeni tervezett évfolyamtól alacsonyabb évfolyamon tanított, s amely tantárgy, tananyag ismerete feltétele a sikeres tovább haladásnak, a magasabb évfolyamra lépésnek.

A különbözeti vizsga tantárgyainak, tartalmának meghatározása során mindig egyedileg kell az intézmény vezetőjének határozatot hoznia a jelentkező tanuló ügyében.

Iskolán belül a környezetvédelmi osztályból akkor lehetséges az emeltszintű osztályba való átvétel, ha az igazgató által kijelölt időpontban a tanuló sikeres különbözeti vizsgát tesz.

A különbözeti vizsga kötelezettsége a tanulók átvételekor is érvényes, amennyiben a tanuló valamely tantárgyat nem tanult az előző iskolájában vagy tanult, de a szintfelmérő eredménye 65% alatti lett.

Javító vizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a tanév végén - legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

A tanulót a vizsga eredményéről azonnal tájékoztatni kell.

Pótló vizsga

Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.

A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.

Az igazgató hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell. Időpontját egyéni elbírálás alapján az igazgató jelöli ki.

Független vizsgabizottság előtt letehető tanulmányok alatti vizsga

A független vizsgabizottság előtt letehető tanulmányok alatti vizsgát a kormányhivatal szervezi.

A tanuló - kiskorú tanuló esetén a szülője - a félév vagy a tanítási év utolsó napját megelőző harmincadik napig, a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 51. § (7) bekezdésében meghatározott esetben az engedély megadását követő öt napon belül jelentheti be, ha osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról. A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. Az iskola igazgatója a bejelentést nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak, amelyik az első félév, valamint a tanítási év utolsó hetében szervezi meg a vizsgát.

A tanuló - kiskorú tanuló esetén a szülője - a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül kérheti, hogy amennyiben bármely tantárgyból javítóvizsgára utasították, akkor azt független vizsgabizottság előtt tehesse le. Az iskola a kérelmet nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak.

A Kormányhivatal által szervezett független vizsgabizottságnak nem lehet tagja az a pedagógus, akinek a vizsgázó hozzátartozója, továbbá aki abban az iskolában tanít, amellyel a vizsgázó tanulói jogviszonyban áll.

A vizsgákra vonatkozó szabályok:

- Tanulmányok alatti vizsgát független vizsgabizottság előtt, vagy abban a nevelési-oktatási intézményben lehet tenni, amellyel a tanuló jogviszonyban áll.
- A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételtető.

- Az iskolában tartott tanulmányok alatti vizsga esetén az igazgató, a független vizsgabizottság előtti vizsga esetén az illetékes megyeszékhely szerinti Kormányhivatal vezetője kiskorú vizsgázó esetén a törvényes képviselő írásbeli kérelmére engedélyezheti, hogy a vizsgázó az előre meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.
- Tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú vizsgabizottság előtt kell tenni. Amennyiben a nevelési-oktatási intézményben foglalkoztatottak végzettsége, szakképzettsége alapján erre lehetőség van, a vizsgabizottságba legalább két olyan pedagógust kell jelölni, aki jogosult az adott tantárgy tanítására.
- A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottságának elnökét és tagjait az igazgató bízza meg.

A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottságának elnöke felel a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért, ennek keretében:

- meggyőződik arról, a vizsgázó jogosult-e a vizsga megkezdésére, és teljesítette-e a vizsga letételéhez előírt feltételeket, továbbá szükség esetén kezdeményezi a szabálytalanul vizsgázni szándékozók kizárását,
- vezeti a szóbeli vizsgákat és a vizsgabizottság értekezleteit,
- átvizsgálja a vizsgával kapcsolatos iratokat, a szabályzatban foglaltak szerint aláírja a vizsga iratait,
- a vizsgabizottság értekezletein véleményeltérés esetén szavazást rendel el.

A vizsgabizottsági elnök feladatainak ellátásába a vizsgabizottság tagjait bevonhatja. A kérdező tanár csak az lehet, aki a vizsga tárgya szerinti tantárgyat taníthatja. A vizsgabizottság munkáját és magát a vizsgát az iskola igazgatója készíti elő.

Az igazgató felel a vizsga jogszerű előkészítéséért és zavartalan lebonyolítása feltételeinek megteremtéséért.

Az igazgató e feladata ellátása során:

- dönt minden olyan, a vizsga előkészítésével és lebonyolításával összefüggő ügyben, amelyet a helyben meghatározott szabályok nem utalnak más jogkörébe,
- írásban kiadja az előírt megbízásokat, szükség esetén gondoskodik a helyettesítésről,
- ellenőrzi a vizsgáztatás rendjének megtartását,
- minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy a vizsgát szabályosan, pontosan meg lehessen kezdeni és be lehessen fejezni.

A vizsga reggel nyolc óra előtt nem kezdhető el, és legfeljebb tizenhét óráig – alapfokú művészeti iskolában, művészeti szakgimnáziumban húsz óráig – tarthat.

Írásbeli vizsga

- Az írásbeli vizsgára vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni a gyakorlati vizsgára, amennyiben a vizsgafeladat megoldását valamilyen rögzített módon, a vizsga befejezését követően a vizsgáztató pedagógus által értékelhetően kell elkészíteni (különösen a rajz, számítástechnikai program formájában).

- Az írásbeli vizsgán a vizsgateremben az ülésrendet a vizsga kezdetekor a vizsgáztató pedagógus úgy köteles kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák és ne segíthessék.
- A vizsga kezdetekor a vizsgabizottság elnöke a vizsgáztató pedagógus jelenlétében megállapítja a jelenlévők személyazonosságát, ismerteti az írásbeli vizsga szabályait, majd kihirdeti az írásbeli tételket. A vizsgázóknak a feladat elkészítéséhez segítség nem adható.
- Az írásbeli vizsgán kizárólag a vizsgaszervező intézmény bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapokon, tétellapokon (a továbbiakban együtt: feladatlap) lehet dolgozni.
- A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát tintával kell elkészíteni.
- A feladatlap előírhatja számológép, számítógép használatát, amelyet az intézménynek kell biztosítani.
- Az íróeszközökről a vizsgázók, az iskola helyi tanterve alapján a vizsgához szükséges segédeszközökről az iskola gondoskodik, azokat a vizsgázók egymás között nem cserélhetik.
- A vizsgázó az írásbeli válaszok kidolgozásának megkezdése előtt mindegyik átvett feladatlapon feltünteti a nevét, a vizsganap dátumát, a tantárgy megnevezését.
- Vázlatot, jegyzetet csak ezeken a lapokon lehet készíteni.
- A vizsgázó számára az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló idő tantárgyanként maximum hatvan perc.
- Ha az írásbeli vizsgát bármilyen rendkívüli esemény megzavarja, az emiatt kiesett idővel a vizsgázó számára rendelkezésre álló időt meg kell növelni.

A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó szakértői bizottság szakvéleményével megalapozott kérésére, az igazgató engedélye alapján:

- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló időt legfeljebb harminc perccel meg kell növelni,
- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használja,
- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet,

Egy vizsganapon egy vizsgázó vonatkozásában legfeljebb három írásbeli vizsgát lehet megtartani. A vizsgák között a vizsgázó kérésére legalább tíz, legfeljebb harminc perc pihenőidőt kell biztosítani. A pótló vizsga – szükség esetén újabb pihenőidő beiktatásával – harmadik vizsgaként is megszervezhető.

- Ha a vizsgáztató pedagógus az írásbeli vizsgán szabálytalanságot észlel, elveszi a vizsgázó feladatlapját, ráírja, hogy milyen szabálytalanságot észlelt, továbbá az elvétel

pontos idejét, aláírja és visszaadja a vizsgázónak, aki folytathatja az írásbeli vizsgát.

- A vizsgáztató pedagógus a szabálytalanság tényét és a megtett intézkedést írásban jelenti az iskola igazgatójának, aki az írásbeli vizsga befejezését követően haladéktalanul kivizsgálja a szabálytalanság elkövetésével kapcsolatos bejelentést.
- Az iskola igazgatója a megállapításait részletes jegyzőkönyvbe foglalja, amelynek tartalmaznia kell a vizsgázó és a vizsgáztató pedagógus nyilatkozatát, az esemény leírását, továbbá minden olyan tény, adatot, információt, amely lehetővé teszi a szabálytalanság elkövetésének kivizsgálását.
- A jegyzőkönyvet a vizsgáztató pedagógus, az iskola igazgatója és a vizsgázó írja alá. A vizsgázó különvéleményét a jegyzőkönyvre rávezetheti.
- Az iskola igazgatója az írásbeli vizsga folyamán készített jegyzőkönyveket és a feladatlapokat – az üres és a piszkolatokat tartalmazó feladatlapokkal együtt a kidolgozási idő lejártával átveszi a vizsgáztató pedagógusoktól.
- A jegyzőkönyveket aláírásával – az időpont feltüntetésével – lezárja és a vizsgairatokhoz mellékeli.
- Az írásbeli vizsga feladatlapjait a vizsgáztató pedagógus kijavítja, a hibákat, tévedéseket a vizsgázó által használt tintától jól megkülönböztethető színű tintával megjelöli, röviden értékeli a vizsgakérdésekre adott megoldásokat.
- Ha a vizsgáztató pedagógus a feladatlapok javítása során arra a feltételezésre jut, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközt használt, segítséget vett igénybe, megállapítását rávezeti a feladatlapra, és értesíti az iskola igazgatóját.

Ha a vizsgázó a vizsga során szabálytalanságot követett el, az iskola igazgatójából és két másik – a vizsgabizottság munkájában részt nem vevő – pedagógusból álló háromtagú bizottság a cselekmény súlyosságának mérlegeli, és dönt:

- a vizsgakérdésre adott megoldást részben vagy egészben érvénytelennek nyilvánítja, és az érvénytelen rész figyelmen kívül hagyásával értékeli a vizsgán nyújtott teljesítményt,
- az adott tantárgyból – ha az nem javítóvizsga – a vizsgázót javítóvizsgára utasítja, vagy
- amennyiben a vizsga javítóvizsgaként került megszervezésre, a vizsgát vagy eredménytelennek nyilvánítja, vagy az a) pontban foglaltak szerint értékeli a vizsgázó teljesítményét.

A szabálytalansággal összefüggésben hozott döntést és annak indokait határozatba kell foglalni.

Szóbeli vizsga

- Egy vizsgázónak egy napra legfeljebb három tantárgyból szervezhető szóbeli vizsga. A vizsgateremben egyidejűleg legfeljebb hat vizsgázó tartózkodhat.
- A vizsgázónak legalább tíz perccel korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén, mint amely időpontban az a vizsgacsoport megkezdí a vizsgát, amelybe beosztották.
- A szóbeli vizsgán a vizsgázó tantárgyanként húz tételt vagy kifejtendő feladatot, kiválasztja a tétel kifejtéséhez szükséges segédeszközt ha az szükséges.

- Az egyes tantárgyak szóbeli vizsgáihoz szükséges segédeszközökről a vizsgáztató tanár gondoskodik.
- Minden vizsgázónak tantárgyanként legalább harminc perc felkészülési időt kell biztosítani a szóbeli feleletet megelőzően.
- A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania.
- Egy-egy tantárgyból egy vizsgázó esetében a feleltetés időtartama tizenöt percnél nem lehet több.
- A vizsgázók a vizsgateremben egymással nem beszélgethetnek, egymást nem segíthetik. A tételben szereplő kérdések megoldásának sorrendjét a vizsgázó határozza meg.
- A vizsgázó segítség nélkül, önállóan felel, de ha önálló feleletét önhibájából nem tudja folytatni vagy a vizsgatétel kifejtése során súlyos tárgyi, logikai hibát vét, a vizsgabizottság tagjaitól segítséget kaphat.
- A vizsgabizottság tagjai a tétellel kapcsolatosan a vizsgázónak kérdéseket tehetnek fel, ha meggyőződtek arról, hogy a vizsgázó a tétel kifejtését befejezte, vagy a tétel kifejtése során önálló feleletét önhibájából nem tudta folytatni vagy a vizsgatétel kifejtése során súlyos tárgyi, logikai hibát vétett.
- A vizsgázó a tétel kifejtése során akkor szakítható félbe, ha súlyos tárgyi, logikai hibát vétett, vagy a rendelkezésre álló idő eltelt.
- Ha a vizsgázó a húzott tétel anyagában teljes tájékozatlanságot árul el, azaz feleletének értékelése nem éri el az elégséges szintet, az elnök egy alkalommal póttételt húzat vele.
- Ez esetben a szóbeli minősítést a póttételre adott felelet alapján kell kialakítani úgy, hogy az elért pontszámot meg kell felezni és egész pontra fel kell kerekíteni, majd az osztályzatot ennek alapján kell kiszámítani.
- Ha a vizsgázó a feleletet befejezte, a következő tantárgyból történő tételhúzás előtt legalább tizenöt perc pihenőidőt kell számára biztosítani, amely alatt a vizsgahelyiséget elhagyhatja.
- Amikor a vizsgázó befejezte a tétel kifejtését, a vizsgabizottság elnöke rávezeti a javasolt értékelést a vizsgajegyzőkönyvre.

Sajátos nevelési igényű tanulók vizsgaszabályzata

A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó szakértői bizottsági szakvéleménnyel megalapozott kérésére, az igazgató engedélye alapján

- a. a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára harminc perc gondolkodási időt legfeljebb tíz perccel meg kell növelni,

- b. a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó a szóbeli vizsgát írásban teheti le.

Ha a vizsgázónak engedélyezve lett, hogy az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen, és a vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia, és az engedélynek megfelelő tételket kell kifejtenie.

- A felkészüléshez és a tétel kifejtéséhez rendelkezésre álló időt tételenként kell számítani. A vizsgázó kérésére a második tétel kihúzása előtt legfeljebb tíz perc pihenőidőt kell adni, amely alatt a vizsgázó a vizsgahelyiséget elhagyhatja.
- Ha a vizsgázó a szóbeli vizsgát írásban teszi le, a vizsgatétel kihúzása után külön helyiségben, vizsgáztató tanár felügyelete mellett készíti el dolgozatát.
- A dolgozat elkészítésére harminc percet kell biztosítani. A dolgozatot a vizsgázó vagy a vizsgázó kérésére a vizsgáztató tanár felolvassa.
- Ha a szóbeli vizsgán a vizsgázó szabálytalanságot követ el, vagy a vizsga rendjét zavarja, a vizsgabizottság elnöke figyelmezteti a vizsgázót, hogy a szóbeli vizsgát befejezheti ugyan, de ha szabálytalanság elkövetését, a vizsga rendjének megzavarását a vizsgabizottság megállapítja, az elért eredményt megsemmisítheti.
- A figyelmeztetést a vizsga jegyzőkönyvében fel kell tüntetni.
- A szóbeli vizsgán és a gyakorlati vizsgán elkövetett szabálytalanság esetében az igazgató az írásbeli vizsga erre vonatkozó rendelkezéseit alkalmazza.
- A gyakorlati vizsgarész szabályait akkor kell alkalmazni, ha a tantárgy helyi tantervben meghatározott követelményei eltérő rendelkezést nem állapítanak meg.
- A gyakorlati vizsgafeladatokat – legkésőbb a vizsgát megelőző két hónappal – az iskola igazgatója hagyja jóvá.
- A gyakorlati vizsgarészt akkor lehet megkezdeni, ha a vizsgabizottság elnöke meggyőződött a vizsgafeladatok elvégzéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek meglétéről.
- A gyakorlati vizsgarész megkezdése előtt a vizsgázókat tájékoztatni kell a gyakorlati vizsgarész rendjéről és a vizsgával kapcsolatos egyéb tudnivalókról, továbbá a gyakorlati vizsgarész helyére és a munkavégzésre vonatkozó munkavédelmi, tűzvédelmi, egészségvédelmi előírásokról.
- A gyakorlati vizsgafeladatok végrehajtásához a vizsgázónak az adott tantárgynál helyben meghatározott idő áll a rendelkezésére. Ebbe az időbe a vizsgafeladatok ismertetésének ideje nem számít bele.
- A gyakorlati vizsgarész végrehajtásához rendelkezésre álló idő feladatok szerinti megosztására vonatkozóan a vizsgafeladatok leírása tartalmazhat rendelkezéseket.
- Nem számítható be a vizsgafeladatok végrehajtására rendelkezésre álló időbe a vizsgázónak fel nem róható okból kieső idő.

- A gyakorlati vizsgarészt – a vizsgafeladatok számától függetlenül – egy érdemjeggyel kell értékelni.
- Az értékelésben fel kell tüntetni a vizsgázó nevét, születési helyét és idejét, a vizsgamunka tárgyát, a végzett munka értékelését és a javasolt osztályzatot.
- Az értékelést a tantárgyat tanító szaktanár írja alá.
- A vizsgázó gyakorlati vizsgarészre kapott érdemjegyét a vizsgamunkára, a vizsga helyszínén készített önálló gyakorlati alkotásra vagy a vizsga helyszínén bemutatott gyakorlatra kapott osztályzatok alapján kell meghatározni.

A tanulmányok alatti vizsgák szervezésének legfontosabb ismérvei

A vizsgabizottság minimum három főből áll:

- elnök
- kérdező tanár
- ellenőrző tanár

Az általuk ellátandó feladatok:

Az elnök

- felel a szabályok betartásáért,
- ellenőrzi a vizsgázók adatait, vezeti a jegyzőkönyvet,
- ha kell szavazást rendel el.

Kérdező tanár (ok)

- csak megfelelő tanári végzettséggel lehet,
- lehetőség szerint ne az kérdezze a tanulót, aki vizsgára küldte.

Az igazgató felel a vizsgák szabályos lebonyolításáért.

Ellenőrző tanár lehetőség szerint szakos tanár felel a vizsga szabályszerűségéért.

Írásbeli vizsgák általános szabályai:

- a tanteremben minden padban csak egy diák ülhet,
- a feladatlapot az iskola pecsétjével kell ellátni, fel kell tüntetni a tantárgy megnevezését, a tanuló nevét és a dátumot,
- a vizsgán használható segédeszközöket a szaktanár tájékoztatása alapján a tanuló hozza magával.

Az írásbeli vizsga javítása

- a szaktanár az adott vizsganapon piros tollal kijavítja az írásbeli dolgozatot
- ha a szaktanár arra a feltételezésre jut, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközöket használt, - rávezeti a feladatlapra és értesíti az igazgatót.

Gyakorlati vizsga általános szabályai:

- a gyakorlatot vezető tanárnak kötelező a vizsgázót tájékoztatni a gyakorlati vizsga rendjéről,
- a gyakorlati vizsgarész a vizsga feladatok számától függetlenül egy érdemjeggyel kell értékelni.